

Dramàtic escrit del cardenal Vinko Puljik, arquebisbe de Sarajevo

«Hem estat esclafats pel dolor i les desgràcies»

Dies abans de la decisió de Nacions Unides que una força multinacional bombardegés finalment les posicions sèrbies en resposta a la matança de població civil duta terme per la seva artilleria el passat 28 d'agost, el cardenal Vinko Puljik, arquebisbe de Sarajevo, llançava una dramàtica crida d'ajuda als catòlics de tot Europa i a totes les persones de bona voluntat: «No és veritat que tot això no es pugui aturar!». Puljik denuncia, en el seu escrit, la destrucció de l'Església catòlica de Bòsnia-Hercegovina, integrada per quatre diòcesis i amb abundants vocacions. Malgrat tot —afirma el cardenal— «nosaltres no estem enverinats per l'odi i en el nostre cor hi ha sempre espai per als altres i per als que són diferents a nosaltres, però hem estat esclafats pel dolor i les desgràcies».

Text íntegre a «Afinant», pàg. III. També es refereix al tema el «Llindar» del nostre director: «Balcans, justícia i veritat», pàg. I.

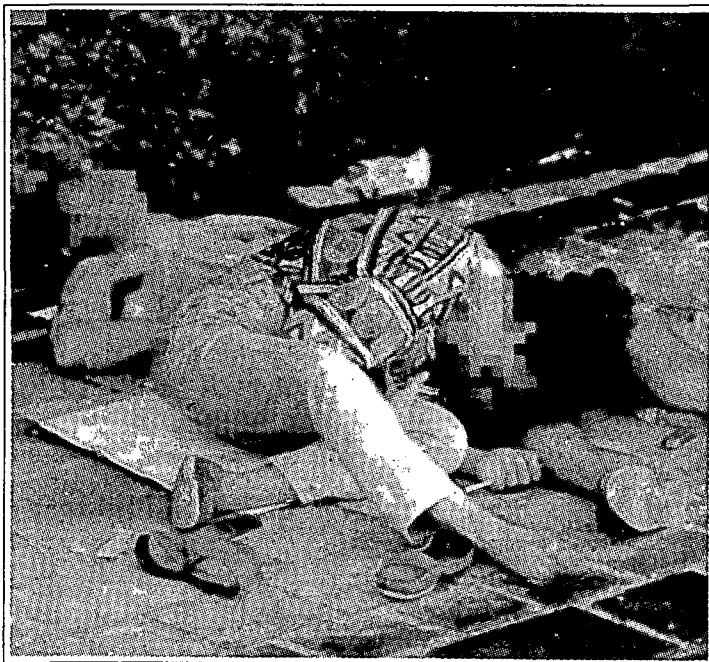

Mons. Pedro Rubiano en exclusiva per a «C.C.»

«Colòmbia, convulsionada pels narcotraficants»

Mons. Pedro Rubiano, arquebisbe de Bogotà i president de la Conferència Episcopal colombiana, descriu durant l'entrevista que li ha fet Núria Oriol el trist panorama en què es troba el seu país, a causa de les màfies de la droga el poder del qual és enorme. «Colòmbia està convulsionada», afirma el prelat: «No és sols la impunitat dels crims, la inestabilitat democràtica i social, la incertesa econòmica, és també el desànim que va penetrant, a poc a poc, en més capes de la població, que se senten incapaces de trobar solucions als vells i nous problemes que se'ls presenten».

Més informació a pàgines centrals.

La Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, celebrarà una Eucaristia a Santa Maria del Mar de Barcelona, el dia 11 de setembre de 1995 a les 10 del matí, en record de tots els catalans que han lluitat o mort, en defensa de la nostra fe i de Catalunya.

Tots sou convidats a participar-hi

SUMARI

2 Editorial
Concili provincial: el curs després

7 El testimoni de José María Pérez, de Sant Joan de Déu, 27 anys a Sierra Leona

12 Veus Joves: Objectius de la Pastoral Juvenil a Barcelona

II Ara mateix És a l'Església on trobem Jesús

Editorial

Concili provincial: el curs després

Aquest que ara comença serà *el curs després* del Concili. Si ara fa un any teníem al davant un programa intens d'organització i de sessions de treball a preparar, en aquest moment ens trobem davant la responsabilitat de dur a la pràctica la lletra i l'esperit d'aquell important esdeveniment. Quan —esperem que ben aviat— la Seu Apostòlica n'haurà reconegut les conclusions, arribarà l'hora de la veritat.

L'aplicació del Concili és, evidentment, més important i més difícil que l'entramat de les seves sessions. També presenta més dificultats la seva programació. Convé, doncs, que, des d'ara, cada una de les nostres diòcesis —algunes ja ho estan fent— comencin a pensar en un itinerari concret de renovació conciliar i que totes juntes assumeixin aquelles conclusions que els pertoca d'impulsar conjuntament. Caldrà, doncs, superar el parèntesi

inevitable de l'estiu que ja s'acaba, i posar-se en moviment.

La publicació *Documents d'Església* ha posat a l'abast dels seus lectors el material del Concili, pràcticament complet. És possible que el pas d'aquestes conclusions per Roma comporti alguna modificació. No sembla probable, però, que hi hagi d'haver canvis importants en el seu contingut. Ja és possible, per tant, que els organismes diocesans, arxiprestals i parroquials de tota la Tarraconense treballin amb ell.

Tant o més que quan era hora de proposar, cal coratge ara, a l'hora d'aplicar. Sempre ens amenaça en aquests temes el perill del verbalisme. Seria un error mesurar l'eficàcia pastoral a les nostres Esglésies per la capacitat de llançar idees amb llenguatge clar i agosarat. Quan més falta fan la creativitat, la valentia davant les dificul-

tats, la fortalesa en la remoció d'obstacles, la pedagogia per tal de suscitar en les comunitats el convenciment necessari per canviar velles rutines, serà ara, a l'hora de l'acció.

Ens agrada de subratllar, sobretot, aquesta al·lusió al convenciment. L'experiència post-conciliar del Vaticà II ens serveix per mesurar fins a quin punt la viabilitat de reformes sòlides i la seva permanència depenen, bé que no exclusivament, de la capacitat de crear un ampli consens en el poble cristià. No es tracta només que una minoria avanci, sinó que avanci la comunitat. Cal una pedagogia que expliqui les idees abans de proposar les accions, l'esperit abans que la lletra. Només així les reformes deixen de ser un canvi de sentit de la pressió de les minories i esdevenen progrés real, sòlid, joiosament assumit per la comunitat.

Tribuna

La castedat i el celibat sacerdotal

José Delicado Baeza

Arquebisbe de Valladolid

S'ha escrit, a propòsit d'un estudi sociològic sobre la transició democràtica i la societat espanyola, que el món cultural està vivint les tensions d'*intel·lectuals orgànics*, religiosos i laics, sobretot en el camp de l'ètica, i que les forces laiques «consideren l'Església com el principal obstacle per al nou tipus de societat civil a implantar en l'Espanya democràtica, per la qual cosa pretenen desterrar la seva hegemonia en l'ordre ètico-cultural». Aquest fenomen *contracultural* és més ampli, pel que es pot observar diàriament: transcendeix les nostres fronteres geogràfiques. Suposat aquest diagnòstic, s'expliquen les notícies i la publicitat per anar guanyant l'opinió pública d'una manera progressiva i inexorable.

No fa gaire, a propòsit d'un llibre sobre la vida sexual dels capellans, es feren tota classe d'afirmacions negatives, que els mitjans de comunicació social orchestra-

ren de gran manera. Després saltaren notícies d'altres casos de persones de particular significació en l'Església, provinents de diferents països. El que hi hagi de veritat en tot això ha de ser confrontat amb l'Evangeli. Jesús exclama dolgut però ferm: «Ai del món, on tants fan caure en pecat! Això no es pot evitar, però ai dels qui fan que els altres caiguin en pecat!» (Mt 18,7). Tots els cristians, segons el nostre estat i condició de vida, estem obligats a l'exemplaritat evangèlica, i de manera especial, els capellans. Per això, un discerniment elemental d'intencions en aquestes notícies sensacionalistes que li poden afectar pejorativament, sembla trobar aquests motius: si es desacredita als més responsables de la moral cristiana, es debilita per aquesta incoherència en els seus responsables autoritzats aquest missatge, i així queda clar que l'instint ens fa tots iguals, i ells ens acusen d'hipocresia, per aquesta servitud no desitjada d'un *celibat obligatori*.

Però una anàlisi rigorosa sobre aquest pamflet contra els capellans conclou: «El

tractament estadístic és dolent i tendencios, per la qual cosa el valor dels números i percentatges utilitzats sovint és molt dubtós i, en molts casos, nul. Utilitza les dades forçant-les, per confirmar la seva postura presa prèviament». Com s'esdevé freqüentment, és un atac mogut pel menyspreu, escriu el columnista habitual del diari: «La lluita per mantenir-se al marge de la modernitat és titànica, i admirable en el Vaticà. Joan Pau II resisteix en un castell assetjat per tots els dimonis de tots els segles. Els seus merlets són plens de defensors que assetgen l'avortament, l'homosexualitat, la píndola, el preservatiu i l'eutanàsia... El que hom no entén és aquesta lluita titànica del poder del Vaticà contra el sexe».

La virtut de la castedat té la inspiració en l'Evangeli i el seu lloc propi en la puresa de cor del qui vulgui ser deixeble de Crist, a més d'estar en sintonia amb la dignitat de la persona humana. No té res a veure amb cap poder terrenal. Aquesta oposició a la castedat i, consegüentment, al celibat, ha sorgit

al llarg de la història i amb més virulència en temps de crisi de valors com el de la nostra societat permissivament i obsessivament erotitzada.

El celibat sacerdotal o perpètua continència ha estat recomanat pel Senyor i sempre ha estat tingut en gran estima per l'Església. No és exigit per la naturalesa del sacerdot, com apareix en la pràctica de la primitiva Església i en la tradició de les Esglésies oriental, però té molta conformitat amb el sacerdot i amb la dedicació completa de la persona que exerceix aquest ministeri, de tal manera que només després del compromís explícit d'estar disposat a viure'l definitivament, se li confereix el sacerdot. El candidat, per fer-se més disponible al servei, es compromet lliurement davant Déu i l'Església, perquè confia en la gràcia i està resolt a vigilar i pregar, segons la recomanació del Senyor. És un do personal per al servei evangelitzador amb un cor indivís a tota classe de persones, com diu sant Pau. La comunitat cristiana ha de reconèixer-ho i estimar-ho així, i el mateix sacerdot ha de cultivar-ho amb fidelitat en el seu permanent lliurament a tot el poble de Déu.

CATALUNYA
CRISTIANA

Director: Manuel Valls i Serra

Coordinació: Josefina Picas i Pauné

Redacció: Glòria Carrizosa, Miquel Àngel Codina, Guillem Farré, Francesc Gamissans, Núria Oriol, Tomàs Puntí, David Vidal

Col·laboradors: Núria Albert, Montserrat Albert, Josep M. Aragonès, Jordi Bassas, Pilarín Bayés, Pietat Campmajó, Oriol Camps, J. Carrera Planas, Rosa Colléll, Miquel Estradé, Enric Graupera, Joan Guiteras, Jordi Jorba, Justo López Melús, Jaume Mora, Josep Nadal, Francesc Nicolau, Francesc Riu, Joan Salvador, Pere Saumell, Pere Tena, Josep Ventura, P-J Ynaraja

Corresponsals: Jaume Reixach, GIRONA; Jaume Montaña, LLEIDA; Antoni Mirabet, SEU D'URGELL; Lluís Badia, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Joaquim Blanc, TORTOSA; Xavier Bardulet, VIC

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Redacció, administració, publicitat i autoedició:

C/ Puiggarí 5-7, - 08014 BARCELONA - Telèfon 490 59 88, Fax 490 20 35

Impressora: Publiagraf, S.A.L. Passatge Valeri Serra, 30, 08011 BARCELONA. D.L. B. 14.387/79 Tels. 454 16 30 / 17 77

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, restà de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 9.880 Ptes.
Restà d'Europa: 20.384 Ptes.
Amèrica i Àfrica: 25.584 Ptes.
Àsia i Oceania: 36.504 Ptes.

Edita: Fundació Catalunya Cristiana, de l'Arquebisbat de Barcelona
Fundadors: Mn. Joan Jarque i Jutglar i Mn. Francesc Malgosa i Riera

PATRONAT

President: Mons. Ricard-Maria Card. Carles i Gordó, arquebisbe de Barcelona

President per delegació: Mons. Joan Carrera i Planas, bisbe auxiliar de Barcelona

Altres membres: Josep-Rafael Carreras de Nadal, Ramon Casals i Lamarca, Marcel Coromines i Balletbò, Pere Fàbregues i Morlà, Marcel·lí Joan i Alzinella, Josep Miró i Ardèvol, Pere Planellas i Reig, Josep Oriol Pujol i Humet, Mn. Manuel Valls i Serra, Gaspar Vilarrúbias i Codina

Secretari: Jaume Planas i Pahissa

Delegat executiu: Jaume Viñals i Rovira

Difusió controlada per

MEMBRE DE LA UCIP
MEMBRE DE L'APPEC

La Congregació per al clergat debatrà la qüestió a la tardor

Vaticà

«Boom» del diaconat permanent al món

ROMA.— El ràpid augment del nombre de diaques permanents a l'Església catòlica—6.000 l'any 1978, més de 20.000 el 1993— és per al Vaticà un motiu de reflexió, ha confiat a *Avvenire*, el diari dels bisbes italians, Mons. Crescenzo Sepe, secretari de la Congregació romana per al clergat.

Segons Mons. Sepe, ara és «el millor moment» per encetar una enquesta en profunditat sobre aquest fet, per assegurar que el diaconat és «el fruit d'un veritable procés de maduració de l'Església, i no d'una moda».

L'arquebisbe confirma que la propera assemblea plenària de la Congregació per al clergat, prevista per aquesta tardor, serà dedicada sobretot a la situació del diaconat permanent. S'estudiarà un «directori» sobre «la selecció, la formació i el ministeri» dels diaques, perquè «es nota que manca una mica de claredat d'idees», diu, «especialment pel que fa a les diferències dels diaques amb els preveres, i també amb els laics», i sobre «l'espiritualitat i l'especificitat pròpies del diaconat permanent». Diu

que cal deixar clar que «el diaca no és com un laic diplomata, ni com un prevere mancat», afegeix Mons. Sepe.

El secretari del dicasteri encarregat dels clergues recorda que la restauració del diaconat permanent a l'Església llatina és relativament recent —es remunta als primers anys del Concili Vaticà II— i que ara és el moment adient per avaluar els vint-i-cinc primers anys d'experiència diaconal.

Segons les xifres aportades pel Vaticà, l'Església catòlica comptava l'any 1993 amb 20.456 diaques permanents. El repartiment és força desigual: més de la meitat havien estat ordenats als Estats Units, mentre que al Brasil, que és on hi ha més catòlics en nombres absoluts, només n'hi havia 715.

La Congregació per al clergat, que l'any 93 va posar sobre la taula els fets, ha enviat fa poc un qüestionari a tots els

bisbats del món. Segons Mons. Sepe, 1.300 diòcesis (més de la meitat) han respost a la consulta.

La majoria dels diaques permanents són

casats. El diaca que és cèlibe en el moment de l'ordenació, ha de restar així, i el que era casat en el moment de l'ordenació no pot tornar-se a casar si queda vidu. (APIC)

La restauració del diaconat permanent és relativament recent —es remunta als primers anys del Concili Vaticà II— i ara és un bon moment per avaluar l'experiència

Aquest cap de setmana

Trobada del Papa amb la joventut europea a Loreto

C.C.

Aquest cap de setmana, concretament els dies 9 i 10 de setembre, el papa Joan Pau II celebra la trobada *Eurohope* (Euroesperança), que aplega cents de milers de joves europeus en el santuari de la Mare de Déu de Loreto, situat

als voltants de la ciutat d'Ancona, al nord-oest d'Itàlia.

El Papa va convocar aquesta trobada el passat 10 de desembre, amb ocasió del setè centenari d'aquest santuari maria per oferir als joves que no van poder assistir a la Jornada Mundial de la Joventut que es va celebrar a Manila una trobada amb el Pontífex, que sempre ha mostrat una sensibilitat especial pels joves.

Participen en la trobada de Loreto joves ortodoxos i d'altres confessions cristianes, acompanyats dels seus patriarques i pastors. El Papa els invitarà a construir una Europa segons l'esperit de Crist, a ser protagonistes de la Nova Evangelització.

Solidaritat amb Bòsnia

El pelegrinatge dels joves europeus amb Joan Pau II tindrà lloc exactament un any després del fracassat intent del Sant Pare de viatjar a Sarajevo. Per aquest motiu, i tenint en compte també la proximitat geogràfica, els organitzadors han previst un gest concret de solidaritat amb els joves de Bòsnia: la construcció de tres centres juvenils en tres ciutats bosnianes —finançats pels participants en la trobada papal— que amb les seves activitats culturals, socials i esportives poden ser un instrument útil per ajudar a curar les greus ferides que la guerra està provocant en la joventut d'aquell martiritzat país balcànic. Durant la transmissió televisiva els telespectadors també podran aportar els seus donatius per aquesta finalitat a través d'un número de telèfon que es facilitarà.

Joan Pau II ha mostrat sempre una sensibilitat especial vers els joves

Per ajudar les poblacions indígenes de 20 països

La Santa Seu finança 148 projectes a l'Amèrica Llatina

C.C.

Cor Unum, l'organisme de la Santa Seu que canalitza la caritat del Papa, va finançar el 1994 un total de 148 projectes d'ajuda a les poblacions indígenes i camperoles de 20 països de Llatinoamèrica.

Es tracta d'una sèrie de projectes de construcció de diverses obres, d'assistència educativa i sanitària, o de formació professional o cultural. La seva manera d'aplicació no guarda relació amb certs ajuts al desenvolupament que governs de nacions industrialitzades concedeixen a països del Tercer Món, però que en molts casos acaban fent més riques les butxaques de la burocràcia estatal i dels intermediaris.

El secretari d'aquest organisme de la Cúria Romana, el sacerdot colombià Iván Marín va explicar que es tracta d'ajuts que cobreixen només en part el finançament de petits projectes, poc presumptuosos, però molt realistes i que responen a les necessitats de la població. «No financem mai la totalitat d'un projecte i, naturalment mai amb sumes superiors a 10.000 dòlars». Els 148 projectes amb el suport de la Santa Seu per un import superior a un milió de dòlars s'han desenvolupat a les Antilles, Bolívia, Brasil, Colòmbia, Costa Rica, Cuba, Equador, El Salvador, Guatemala, Haití, Hondures, Mèxic, Nicaragua, Panamà, Paraguai, Perú, República Dominicana, Uruguai, Xile i Veneçuela.

Tardor - Hivern 1995

RUTA DE SANT PAU

TURQUIA (amb Capadòcia)
I GRÈCIA)

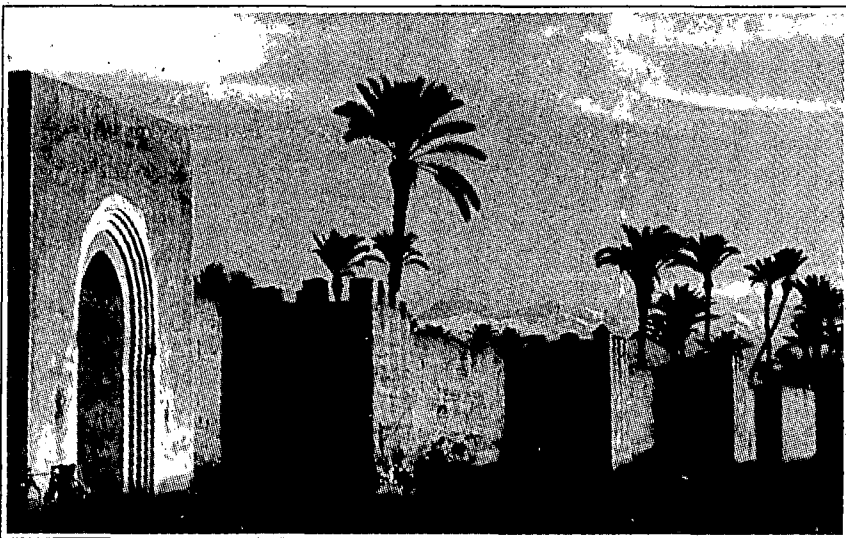
Del 21 de setembre al 8 d'octubre

*Seguint els indrets de l'expansió
apostòlica i les esglésies de
l'Apocalipsi*

MARROC

Un país per conèixer al natural
del 7 al 18 de novembre

Pelegrinatges a

TERRA SANTA

Del 18 al 27 d'octubre

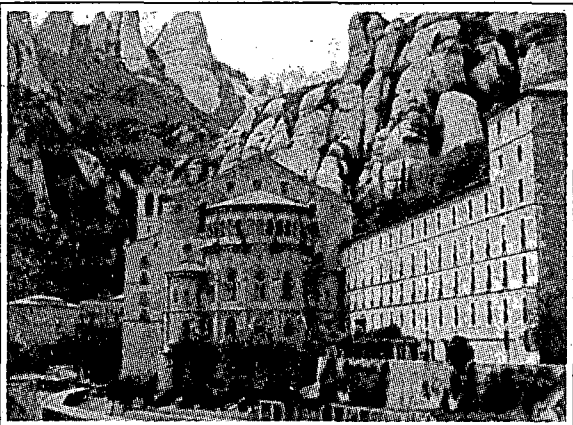
Del 3 al 10 de desembre

Del 27 de desembre
al 6 de gener de 1996

Assistència tècnica
ULTRAMAR EXPRESS

Durant el mes d'agost, l'horari és al matí, de 10 a 13h.

TROBADA A MONTSERRAT

16 de setembre

Diada anual de germanor dels Amics i els subscriptors, dels
lectors i els pelegrins.
Feu la reserva per al dinar i, si cal, per a l'autocar abans del
8 de setembre

Podeu demanar-ne informació per telèfon, per correu o bé personalment a l'associació

AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA:

Pelegrinatges i viatges: Plaça Urquinaona, 11 3er. A. 08010 Barcelona - Telèfon: **(93) 301 37 18**

Conclusions de la X Setmana de Teologia i Pastoral de la Corunya

Espanya

Calen noves actituds pastorals per apropar-se als fidels

Els seglars han manifestat la necessitat de donar suport al treball de la pastoral juvenil

Jesús Jáuregui, coordinador de Càritas Espanya per a Rwanda

«Sense una negociació política no és possible el retorn dels refugiats»

MADRID.—El coordinador de Càritas Espanya per a Rwanda, Jesús Jauregui, en una entrevista concedida a la revista diocesana *La Verdad* de Navarra, afirma que «sense una negociació política no és possible el retorn dels refugiats. Falta una negociació tant a nivell intern com entre el govern a l'exili i el de Rwanda». La tasca d'aquest capellà navarrès consisteix a facilitar que l'ajut provinent de la solidaritat tingui el millor aprofitament possible.

Càritas Espanya ha donat 3.400 milions de pessetes

Per bé que la seva tasca habitual es desenvolupa a Madrid, durant aquest llarg any ha visitat els camps de refugiats amb una periodicitat gairebé mensual, ha estat a Brussel·les —negociant amb la comunitat internacional— i a Roma per coordinar la seva actuació de Càritas Internacional—i té motius per sentir-se raonablement satisfet perquè, des que el juliol de 1994 Càritas Espanya va llançar la seva Campanya Pro-Rwanda, s'han rebut més de 3.400 milions de pessetes, «l'ajut més nombrós de totes les Càritas del món». Jauregui explica que a la zona de Bukavu, on treballa Càritas España hi ha

unes 400.000 persones; a Goma, on també hi ha equips espanyols col·loquen col·laboren molt estretament amb Càritas de Bèlgica, prop d'un milió de persones; i a Tànzània es calculen unes 700.000, on també hi ha un petit equip.

Evitar la desesperança

Pel que fa a la situació en què es troben els refugiats en aquests camps assenyalava que «d'alguna manera es nota que hi comença a haver una certa estabilització. Intentem que aquesta vida no acabi per degradar-se, sinó anar muntant serveis que continuïn mantenint viu l'esperit de lluita per la vida i que no es deixin dur pels factors de desesperança als quals estan sotmesos contínuament. Els serveis que prestem ja no són només de distribució d'aliments. S'ha donat resposta a l'ensenyament primari, secundari i professional. Un altre problema és el de l'ociositat. La majoria eren camperols, ara estem llogant terrenys erms al Zaire, realitzant cooperatives. A causa de l'allau moltes zones del Zaire han estat devastades i s'està pensant en la reforestació. Per evitar també conflictes, cada cop més propers, amb els zairesos». (SIC)

MADRID.—La principal conclusió a què han arribat els més de cent seglars reunits en la X Setmana de Teologia i Pastoral, que es va celebrar a l'Hogar de Santa Margarita de la Corunya, és que són necessàries unes noves actituds pastorals, per a un més gran apropament als fidels:

Iniciatives

Els participants, reunits en aquesta ocasió sota el lema *La Bona Notícia a la Galícia rural*, van proposar, en primer lloc, «des de la conversió a l'Evangeli, fer-nos disponibles, trencar amb la por que mata iniciatives, estar atents a la vida i escoltar les persones, oberts per aprendre de la gent del poble», així com «tenir en compte les realitats humanes i socials en què es realitza l'acció evangelitzadora concreta».

Per altra banda, s'han compromès a «fomentar la creació de grups i la participació laical, tant en el si de la comunitat parroquial com en els barris, en els poblets i ajuntaments. Potenciar la responsabilitat donant suport a la cre-

ació i a la participació en els consells parroquials i creant vies de coordinació i comunicació supraparroquial».

Respectar la cultura de cada poble

A més, inviten, tant a l'educació, com a la catequesi en la celebració, «respectar i tenir en compte la història, la cultura i l'idioma habitual de les persones». En aquest sentit, pretenen «fomentar i compartir la pregària/contemplació, comunitàriament i personalment, amb sentit de la gratuïtat».

Per últim, aquests seglars interessants en teologia i pastoral han manifestat la necessitat d'«assumir i donar suport al treball dels catecumenats i de la pastoral juvenil; transformar els serveis de Càritas en accions de promoció de les persones, de manera que aquestes siguin subjectes actius de la seva rehabilitació personal i social; dissenyar projectes pastorals d'atenció específica a les famílies que canvien de casa els caps de setmana». (SIC)

EL MIRACLE

La CASA D'ESPIRITUALITAT del Santuari d'El Miracle, és un lloc ideal per a la pau, la reflexió i la pregària; per a gaudir de la bellesa i la solitud de la natura i per al retrobament amb Déu i amb un mateix.

RECÉS PER A MATRIMONIS

Octubre del 7 al 8

Director: P. Lluís Planas, monjo.
Comencen al matí i acaben a la tarda.
Servei de guarderia si es sol·licita anticipadament.

RECÉS BÍBLIC

Octubre del 13 al 15

Director: P. Damià Roure, monjo.
Tema: El camí cristià en St. Pau.
Comença i acaba a la tarda.

PER A INFORMACIÓ I INSCRIPCIONS
TEL. (973) 48 00 45 - FAX (973) 48 02 43
CASA D'ESPIRITUALITAT
25287 EL MIRACLE (EI SOLSONÈS)

Internacional

La mare Teresa de Calcuta fa 85 anys

CALCUTA.— El 26 d'agost, la mare Teresa va fer 85 anys. Nascuda el 26 d'agost de 1910 a Skopje (Macedònia) —en aquella època Skopje es deia Uskub, perquè pertanyia a l'imperi turc—, la fundadora de la Congregació de les Missioneres de la Caritat no ha celebrat mai l'aniversari el 26 d'agost, sinó el 27, dia del seu bateig.

A 18 anys, la que havia de ser per al món la Mare Teresa de Calcuta ingressà a les Germanes de Loreto, una congregació d'origen irlandès. Serà més tard quan anirà a l'Índia. Premi Nobel de la Pau l'any 1979, el 1963 fundà una branca masculina de Missioners de la Caritat, i després una branca contemplativa, l'any 1976.

Es calcula que hi ha més d'un milió de malalts acoïllits als establiments fundats per les institucions religioses de la mare Teresa, l'*àngel de Calcuta*, com se la coneix sobretot a l'Índia. Les seves 50 llebreries acullen més de 50.000 leprosos. Encara força activa malgrat la seva edat, ha sofert nombroses intervencions quirúrgiques, que li han comportat passar moltes setmanes als hospitals. (APIC)

La mare Teresa es manté força activa tot i la seva edat

XVII Congrés Mundial de la UCIP a Graz

GINEBRA.— La Unió Catòlica Internacional de la Premsa (UCIP) té previst celebrar a la bonica ciutat de Graz (Àustria) del 9 al 18 de setembre, el XVII Congrés Mundial sobre «Ètica de Pau en un món de violència». És prevista la presència de més de 600 periodistes cristians de tots els continents per participar en aquest esdeveniment. Farà la ponència d'obertura el cardenal Carlo Maria Martini, de Milà (Itàlia), i entre els ponents podem destacar Ana M. Campero, directora del diari bolivià de més circulació *Presencia*, el P. Smangalis Mkhatswa, líder del Congrés Nacional Africà (ACN) de Sud-àfrica o Noel Copin, president de Reporters sense Fronteres.

Núria Oriol i Palarea

Després de la Reunió del Consell de la UCIP a Sant Cugat del Vallès del 20 al 25 de març de 1995, es va entrar en la recta final de preparació d'un dels esdeveniments més importants de l'entitat, el XVII Congrés Mundial.

La intencionalitat d'aquest és aprofundir en el lema escollit per enguany i proposar diverses accions concretes per dur a terme arreu del món. Els joves periodistes arriben el 9 de setembre i la resta de participants el dia 12. Durant les sessions s'escollirà el president mundial de l'entitat, càrrec que en l'actualitat ocupa Günther Mees que es presenta a la reelecció.

El Congrés Mundial, que té lloc cada tres anys, suposa una oportunitat d'intercanvi i de reflexió molt importants, tant a nivell formatiu, com de contacte humà i professional per a les persones que treballen en el món de la comunicació des d'una perspectiva cristiana. A fi de facilitar la participació del màxim nombre possible de periodistes i editors dels països del Tercer Món i de l'Europa de l'Est, UCIP ha obert un compte a Ginebra (Suïssa): UCIP-600.150. MR E-240, Union Bank of Switzerland, on lliurement es poden fer aportacions.

3.000 fidels manifesten la seva solidaritat amb el president de la Conferència Episcopal

Indignació de l'Església catòlica d'Eslovàquia pels atacs del Govern

BRATISLAVA.— Uns 3.000 fidels van manifestar-se davant la catedral de Banská Bystrica, a Eslovàquia central, en solidaritat amb Mons. Rudolf Balaz, bisbe local i president de la Conferència Episcopal eslovaca. La manifestació, amb pregàries i cants, la componien persones de tot el bisbat, que volien així respondre als atacs del poder polític contra l'Església catòlica.

La policia va fer el mes de juliol una investigació il·legal a casa de Mons. Balaz. La televisió eslovaca, controlada per l'Estat, ha silenciat la manifestació, i en canvi ha criticat el bisbe de Banská Bystrica. «¿Com és que el bisbe ha omplert la caixa del bisbat, venent a baix preu —i potser a l'estranger— els tresors artístics, si l'Estat havia posat a disposició de la diòcesi 32 milions de corones, uns 30 milions de pessetes?», es preguntava el president de l'organització Patrimoni cultural eslovac (propera al govern), en una intervenció te-

levisiva. Mons. Balaz havia venut, en efecte, una tela no restaurada, que era del bisbat, a un col·leccionista eslovac. El benefici de la venda es va destinar a la restauració del seminari diocesà.

«Els bisbes volen tornar a cremar bruixes»

La crítica de la televisió no es limitava a atacar Mons. Balaz, sinó que anava contra tots els bisbes eslovacs, als qui acusava de voler tornar a *cremar bruixes*. Tot perquè en una entrevista, Mons. Jan Sokol, arquebisbe de Trnava, s'havia pronunciat contra un concert del grup de rock Black Sabbath a Bratislava. Mons. Sokol deia que el concert d'aquell grup, que «promou obertament el satanisme», podria tenir una influència negativa en una part del jovent. «Els joves són fàcilment manipulables i no tenen prou força per resistir la destrucció de la seva ànima», afegia. (APIC)

L'Hospital de Sant Joan de Déu a Lunsar, Sierra Leona

L'únic servei sanitari enmig d'una guerra civil

Davant la situació caòtica i terrible d'una guerra civil, l'hospital dels Germans de Sant Joan de Déu a Lunsar està prestant els seus serveis sanitaris a les dues faccions en litigi, amb l'únic objectiu d'ajudar el poble indefens. El germà José María Pérez, que ha viscut a Sierra Leona 27 anys, i coneix pam a pam la situació, exposa les incidències del conflicte alhora que fa una crida a la solidaritat per al qui pateix i necessita ajut. Publiquem tot seguit la informació de primera mà d'aquest fill de Sant Joan de Déu.

Al nostre hospital de Lunsar (Sierra Leona), les condicions cada vegada es fan més difícils, perquè el centre sanitari es troba a uns 100 quilòmetres de la capital, amb la qual cal posar-se en contacte molt sovint per al proveïment de tot el que calgui: medicaments, menjar, elements per als serveis generals del centre... i l'accés a la ciutat és cada vegada més arriscat.

Tot i amb això, els germans, que van prendre l'opció de continuar al costat del poble per servir-los, consideren que és ara quan més els necessiten, són sol·licitats pels seus habitants amb la petició que no marxin i, malgrat la tensió que la situació provoca i la incertesa de quan es resoldrà el conflicte, estan convençuts que han de continuar amb els seus.

Els germans comparteixen el sofriment

Han compartit moltes situacions de patiment, de mort i que, per tant, han experimentat amb dolor. Molts han estat els coneguts que han fugit; d'altres han estat obligats a ser agents de la revolució; gran quantitat de ferits que arriben a l'hospital en estat molt depriment; també han acompanyat a moltes famílies en la pèrdua d'un o diversos dels seus éssers estimats.

Fins ara han estat respectats per la guerra en si, en els tres atacs que, de manera directa i forta, ha tingut el poble de Lunsar. En l'últim, realitzat el 21 de juny, van tenir un bon ensurt, però els ha reafirmat en el convenciment que els respectaran. A les dotze de la nit van arribar els rebels a l'hospital, armats i preguntant pels germans. Dels set religiosos que hi ha, s'agruparen cinc a l'entrada del centre. S'esperaven el pitjor però, com a gest, l'única cosa que van fer va ser apuntar-los amb les armes, explicar-los els motius i objectius de la revolució. Ja en el mes de febrer, els rebels havien escrit una carta oberta demanant a tots els religiosos que s'adherissin a la revolució.

Després de tenir-los amenaçats amb les armes, van marxar. Els germans, tot i que facilita la possibilitat de robatori, en aquests moments de gran inseguretat, dormen a l'hospital on, en aquests moments, s'hi refugien milers de persones. Quan l'endemà van anar a la casa de la comunitat, malgrat que ho havien deixat tot obert perquè no

Proveir de medicaments i menjar és la necessitat prioritària al centre sanitari de Lunsar

Els germans i germanes, tots ells graduats sanitaris, mai no han abandonat l'hospital

trenquessin res si es decidien a robar, van comprovar que havien entrat per la capella, havien anat directament a l'habitació on hi ha l'equip de radioafecionat, que els serveix per a la comunicació amb els altres hospitals de l'orde a l'Àfrica, amb Europa i amb altres missions, i se l'havien emportada.

Vam estar dos dies sense notícies i la in-

Internacional

tuïció ens portà a pensar que alguna cosa havia passat. Després, mitjançant l'emissora dels Pares Josefins, vam saber per un dels nostres germans què és el que havia passat. A més de tot el que els estem intentant ajudar des d'aquí, ens posarem en funcionament, vam preparar un equip de ràdio que va ser enviat a Togo i el germà Joan Carbó, delegat general de l'Orde Hospitalari a l'Àfrica, va passar a Sierra Leona del 10 al 15 de juliol i hi van instal·lar la nova emissora. Novament tenim la possibilitat de comunicació.

D'ençà que les religioses que treballaven amb els germans a l'hospital, van haver de marxar, la comunitat està formada per set membres, dos d'ells catalans. Cinc dels set, són de l'Orde Hospitalari de Sant

Joan de Déu —dos metges i tres A.T.S.— i dos de la congregació dels Pares Javieranos —els germans Guri i Bruno—, ambdós italians, dels quals un és A.T.S. i l'altre es dedica als serveis generals de l'hospital.

Crida a la solidaritat

Els germans senten una gran fortalesa i moguts per un gran esperit de servei. L'orde està celebrant el Vè Centenari del naixement de Sant Joan de Déu i per a ells, per a Lunsar i Sierra Leona, està sent molt fort. Per a nosaltres, la seva capacitat d'estar pels pobres refiant-se de Déu i acceptant allò que Ell permet, és un gran testimoniatge, però demanem amb insistència que arribi la pau, perquè els petits no tinguin més patiment.

Com a germà de l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu que he viscut 27 anys a Sierra Leona i des de la distància motivada per la malaltia, segueixo les incidències d'aquest conflicte i pateixo amb ells. Perquè la gent és cada vegada més pobre, perquè molts malalts acudeixen sense cap recurs, ferits de guerra, entre la vida i la mort, perquè en aquests moments només es pot actuar des de la gratuïtat, faig una crida a la solidaritat de les persones de bona voluntat a compartir amb qui a Sierra Leona, a Lunsar, pateix i de debò ho necessita.

Informació i col·laboració

Per col·laborar en les necessitats urgents de l'hospital de Lunsar, hi ha dos comptes corrents oberts:

- núm. 0119.6840.63.0100269410 (Catholic Hospital-Lunsar)
Banco San Paolo; La Rambla, 140; 08002 Barcelona
- núm. 2038.1161.09.6800022900 (Catholic Hospital-Lunsar)
Caja Madrid; c/ Serrano, 211; 28016 Madrid

PER MÉS INFORMACIÓ:

Germans de Sant Joan de Déu
Cúria Provincial
c/ Doctor Antoni Pujadas, 40; 08830 Sant Boi de Llobregat; tel. (93) 630 30 90

Matrimonis compromesos en tasques apostòliques

Tortosa

Els Equips de la Mare de Déu: 25 anys a Tortosa

TORTOSA.— El moviment dels Equips de la Mare de Déu ja porten 25 anys de camí a la diòcesi de Tortosa. Aquestes noces d'argent s'han celebrat d'una manera especial. Per conèixer els EMD a Tortosa i la festa del 25è aniversari, dialoguem amb els responsables diocesans: el matrimoni format per l'Ignasi i l'Elena.

J. Blanc i Bahima

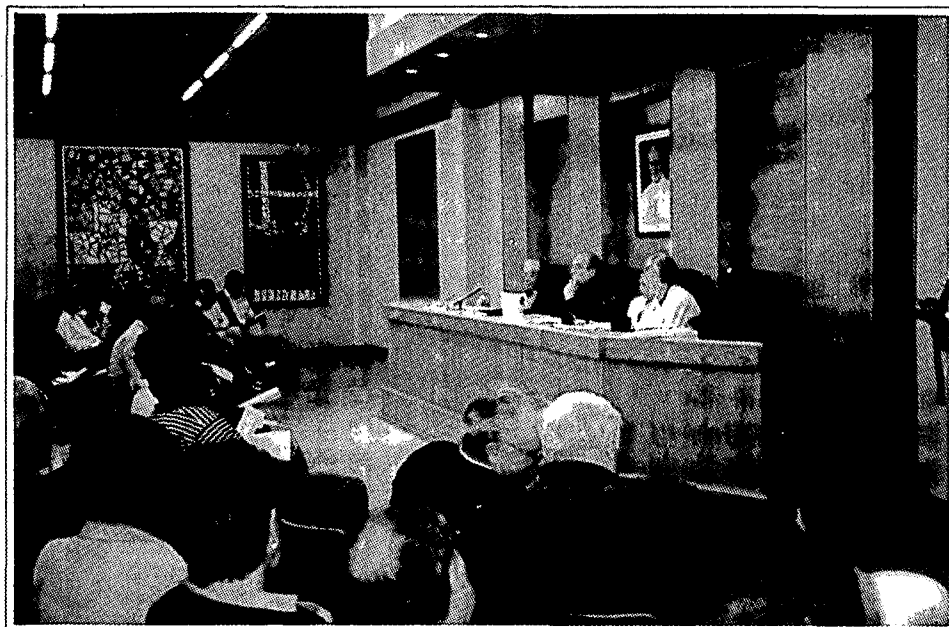
—Com van néixer els EMD?

—A Tortosa hi havia un bon grup de matrimonis que es reunien sovint per formar-se i cultivar la seva espiritualitat, sense deixar l'aspecte de l'apostolat. Buscaven quelcom. Aleshores, l'any 1970, va venir el bisbe Ricard; el van visitar i li van exposar les seves inquietuds. El bisbe, fins aleshores consiliari d'un EMD a València, els va proposar instituir el moviment al nostre bisbat. Dit i fet. Van venir a pilotar els 2 primers equips un matrimoni de València, i després, per integrar-se

als Equips de la Tarraconense, va acabar de fer el pilotatge un matrimoni de Reus. Així va ser el començament l'any 1970.

—Trets principals de la història del moviment a la diòcesi.

—Cada dia augmentava el nombre d'Equips; després de Tortosa va començar a Gandesa i Vinaròs. Però creiem que el que va donar un gran impuls va ser la celebració del Sínode Diocesà. El Sínode va ser un revulsiu per a molts cristians i es van fer molts d'equips; per exemple a Amposta, Benicarló, les Mores, etc. Ben bé podem dir que l'època daurada del moviment coincideix en el

Celebració del 25è aniversari dels Equips de la Mare de Déu al Seminari Diocesà

temps post-sinodal.

—On us trobeu ara?

—Ara costa més engrescar els matrimonis joves a formar part d'un Equip. Però se'n fan mica a mica; per exemple a Ulldecona i Alcanar. Ara hi ha 37 equips, 186 matrimonis i 21 Consiliaris.

—A part de la mística del moviment que cada Equip desenvolupa, quins actes programmeu?

—Els responsables de cada Equip es reuneixen cada trimestre per programar el curs, i avaluar la marxa. Tots els equips ens reunim per l'octubre pel llançament pastoral del curs i pel juny, jornada festiva, per avaluar el curs. També programem dia i mig de recés per la Quaresma. A part, l'Equip de pilotatge de nous equips porten a terme la seva tasca.

—Quines són les vostres tasques pastorals principals?

—Principalment tot el referent a la Pastoral Familiar Diocesana. Hi ha matrimonis que treballen en els cursos prematrimonials, altres

treballen a Càritas, altres a la Campanya contra la Fam,... Els EMD tenen ben clar que s'han de comprometre en alguna tasca apostòlica, no com a moviment. Naturalment també animem matrimonis perquè formin part dels EMD i visitem els rectors de les parròquies i oferim els nostres serveis.

—Quants responsables i consiliaris hi han hagut?

—Cada 3 anys hi ha un nou matrimoni responsable. Ara nosaltres cessem i el nou matrimoni serà el Manel i la Mercè, d'Amposta. D'entre els consiliaris cal anomenar el bisbe de Menorca, Mn. Ciuraneta. Ara cessa Mn. Tomàs i ho serà Mn. Allara. Fins ara, han hagut 8 matrimonis responsables i 3 consiliaris.

—Quins actes vau programar per celebrar els 25 anys?

—Va ser el dia 11 de juny, al Seminari Diocesà. Més que una diada festiva, es va voler que tingués un caire de reflexió sobre on

estem i on hem d'anar. Varen estar entre nosaltres el consiliari internacional, el P. Cristòfol Sarrias; el bisbe Mn. Lluís Martínez, que va presidir l'Eucaristia, i l'Equip Responsable de la Tarraconense. Els Equips de Tortosa, sobretot els fundadors, van ser els amfitrions. Una jornada molt ben organitzada i que el consiliari internacional va ajudar a reflexionar sobre com obrir nous camins per formar nous equips. Cada poble va formular els seus compromisos, després d'un debat molt enriquidor. L'Eucaristia va ser l'acte principal. Amb motiu d'aquesta trobada es va fer una col·lecta pel Centre Català de Solidaritat i es van recollir 72.000 Ptes. que fou l'ofrena de la missa.

Donem gràcies al matrimoni Ignasi i Elena i esperem que sigui realitat tot el que amb motiu d'aquestes noces d'argent ha estat sembrat dins dels cos dels membres dels Equips de la Mare de Déu, a Tortosa.

Claret

Editorial Claret • Roger de Llúria, 5 • 08010 Barcelona
Tel (93) 301.08.87 • Fax (93) 317.48.30

Bernhard Häring

ENS HI VA TOT!

Canvi en la teologia moral i involució

Allò que hi ha en joc a l'Església d'avui —després de la publicació del *Catecisme de l'Església Catòlica* (1992) i de l'encíclica *Veritatis splendor* (1993) sobre l'ensenyament moral de l'Església— no és pas una realitat sectorial, que afecti únicament alguns aspectes de la vida eclesial i de la missió de l'Església en el món, sinó una realitat global, perquè concierneix l'ésser de l'Església en la seva totalitat. En aquest sentit, «*Ens hi va tot*»: vida eclesial, predicació, doctrina i praxi.

Col. Glossa 6, 120 pàg. PVP: 850 ptes.

Vic

Comiat de les germanes del Sagrat Cor

C.C.

SANTPEDOR.— Unes 180 persones van assistir recentment als actes de comiat de les Germanes del Sagrat Cor, que durant molts anys han esmerçat la seva labor pedagògica a l'escola Llissach. Es va celebrar una missa solemne, després de la qual l'alcalde de la població va lliurar a les germanes una placa en agraïment per la tasca duta a terme durant els darrers cinquanta-sis anys. Un multitudinari dinar de germanor va palesar l'afecte dels santpedorencs envers la congregació religiosa del Sagrat Cor.

Tarragona

Bell exemplar del barroc del segle XVIII

Restaurada la primera fase de la capella de Sant Isidre

Joan Boronat

ALTAFULLA.— Quasi un mes i mig ha durat la primera fase de les obres de restauració de la capella de Sant Isidre, de l'església parroquial d'Altafulla. Els treballs han consistit en l'arranjament de la cúpula i el llanternó.

Operaris del centre de Restauració de Béns Mobles, de Sant Cugat del Vallès i alguns d'Altafulla i d'acord amb la Generalitat han procedit a la fixació i neteja de tota la cúpula, repintat del llanternó i s'hi han posat les vidrieres que hi faltaven. Així mateix s'han reparat les arestes de fusta, molt malmeses, tot repassant els ornaments pictòrics de la paret i repintat les talles daurades. Com a resultat final el cimbori ha recuperat el seu estat original, de singular bellesa que es veurà, ressaltada pròximament amb la instal·lació d'una il·luminació adequada.

Restauració en dues fases

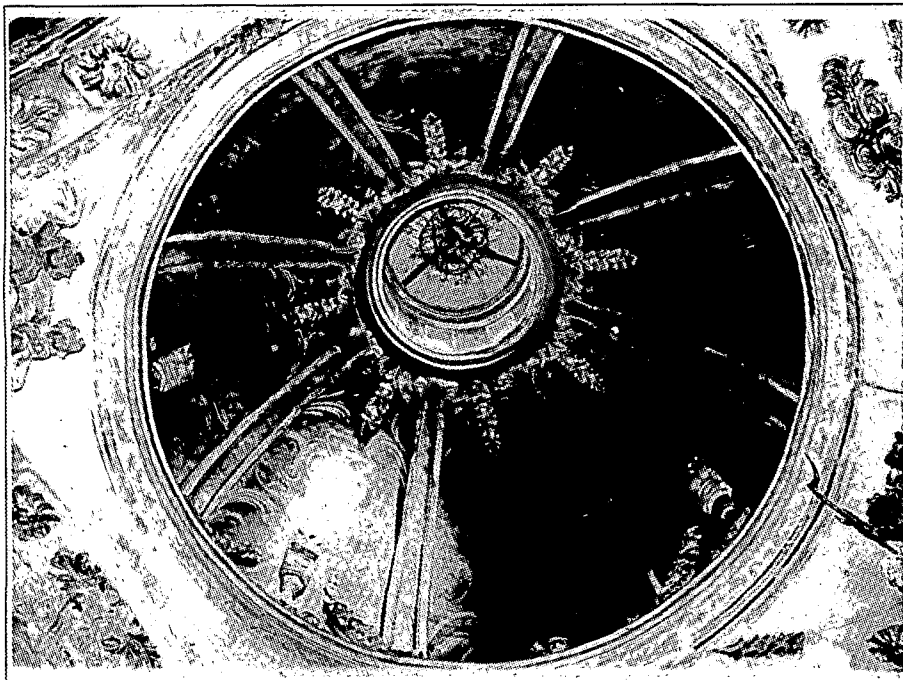
Aquesta primera fase de recuperació de la capella de Sant Isidre ha estat possible executar-la amb l'ajut de la Generalitat de Catalunya, que s'ha fet càrrec del cost de la mà d'obra i els materials. Per la seva banda, segons indica mossèn Isidre Saludes, rector d'Altafulla «a la parròquia ens correspon sufragar les despeses de la bastimentada i la manutenció dels restauradors. Tot plegat ens ha costat 680.000 pessetes i tinc la confiança que els feligresos ens ajudaran a pagar-ho, amb les seves voluntàries aportacions».

Segons indica el rector, «la segona etapa pretenem iniciar-la l'any vinent, actuació que inclou la restauració de la resta de la capella, o sigui, els relleus daurats i policromats de les parets laterals, també molt malmesos, amb la qual cosa aquell espai recuperarà la dignitat i la bellesa».

Capella del segle XVIII

La capella de Sant Isidre de l'església d'Altafulla és un bell exemplar del barroc del segle XVIII i escultòricament és la més rica del temple. La revolta del

1936 la va deixar molt malmesa per l'acció del foc i la incúria humana, que va destruir totalment el retaule, de grans dimensions i valor artístic. S'hi conserven molt mutilats els relleus de fusta daurada i policromada de les parets laterals, que representen escenes de la vida de sant Isidre. La cúpula amb el corresponent llanternó, va ser una de les parts de la capella que va sofrir més desperfectes; molt ennegrida pel fum, trencades i malmeses algunes de les arestes i mutilades les talles de fusta; el llanternó tot ennegrit i despintat i els finestrals cegats amb obra.

La cúpula i el llanternó han estat els treballs arranats a la primera fase del projecte

Jove cristiana compromesa

En memòria de M. Lourdes Cunillera i Girona

M. Lourdes Cunillera i Girona, jove cristiana que sempre va participar activament en les tasques de l'Hospitalitat diocesana de Tarragona, va morir recentment als 30 anys d'edat. L'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes de Tarragona ens ha transmès aquest comunicat.

C.C.

Pels camins de la vida has anat deixant les preuades perles de la modèstia, el treball generós, l'alegria, la concòrdia i l'estimació a tothom.

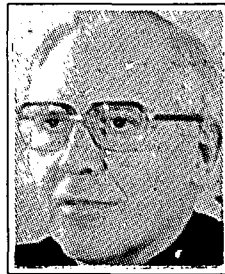
És per aquest motiu que els teus amics de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes, amb el cor ple d'amargor i els ulls plorant de tristesa, et diem que el teu record, Lourdes, perdurà en nosaltres. Perquè, enmig d'un món que rebutja interpel·la-

cions de fe i transcendència, tu, fidel a les teves arrels familiars, no t'has deixat seduir per modes o valors mundans, sinó que t'has mantingut ferma en els valors evangèlics i n'has donat testimoni amb el teu treball a la parròquia, o a l'Hospitalitat, que tant estimaves, quan baixaves cada dimecres de Vimbodí a Tarragona, estiu o hivern, amb fred o calor, boira o gel. Tot pel treball que t'havien encomanat.

Per això, nosaltres, joves cristians de l'Hospitalitat, malgrat la pena, també ens sentim coratjosos per continuar treballant i poder assolir el somni d'una Hospitalitat més eficaç i servidora dels malalts. I, quan l'any vinent, del 4 al 8 de juliol, torneïm a Lourdes et recordarem perquè siguis benaurada a la Glòria de Déu i preguis per nosaltres, que continuem, com a forasters, pelegrinant per la terra, però amb l'esperança que un dia ens trobem a la pàtria celestial on Déu glorificarà les nostres ànimes per tota l'eternitat.

Fets i criteris

RAMON
TORRELLA
CASCANTE

Arquebisbe de
Tarragona i Primat

La responsabilitat dels cristians en la vida pública

Si el ferment de l'Evangeli ha d'impregnar la societat, això s'ha de realitzar a través de la presència activa i responsable dels cristians, per això l'ensenyament de l'Església ha insistit sempre en la responsabilitat dels cristians en la vida política i en la vida pública.

La participació del cristià en la vida pública ha de ser la que li correspon com a ciutadà i no ha de ser ni menor ni privilegiada respecte de la d'una altra persona.

Dins aquest marc de plena humanitat, el cristià, en virtut de la seva professió, veurà més clars certs aspectes de la convivència humana.

La fe l'ajudarà a orientar-se en aquesta problemàtica. De fet, sense negar allò que de real es troba en la dimensió comunitària i en les exigències de servei al bé comú, el dogma de la supervivència personal, d'una part, i el de la transitorietat del món present, de l'altra, ajudaran el cristià a veure amb més claredat que l'accent s'ha de posar sobre els valors personals de l'home.

Així s'expressa la *Gaudium et spes*: «Creix la consciència de l'elevada dignitat que correspon a la persona humana, ja que aquesta és superior a totes les coses, i els seus drets i obligacions són universals i inviolables. [...] L'ordre social i el seu progrés han de repercutir constantment en bé de les persones [...] i no a l'inrevés...» (n. 26).

El fet de ser cristià ha de comportar una accentuació del realisme i una valoració positiva de les ciències humanes que avui ajuden a conèixer la realitat d'una manera més completa.

El cristià és un home que s'ha convertit al Regne de Déu i que col·labora en la seva parcial actualització. Certament que no s'ha de confondre la vida pública amb el Regne de Déu, però s'ha de reconèixer que en la vida pública estan en joc gèrmens del Regne de Déu: la promoció de la persona per mitjà del seu desenvolupament integral, el servei a la fraternitat dels homes, el compromís per la justícia, un major grau d'igualtat i de participació... Tots són valors humans, però el cristià hi atribuirà un valor complementari, atès que la seva fe li diu que actuant per aquests valors treballa també a favor del Regne de Déu.

Amb la participació activa en la vida pública s'accentua també la dimensió universal del Regne. La vida moderna ha desenvolupat molt aquesta dimensió supranacional, la qual, per tant, ha de ser també accentuada en el compromís dels catòlics. Les coses ja van per aquest camí; n'hi ha prou amb pensar que en la IV Conferència Mundial de la Dona que se celebra a la Xina, l'Església catòlica ha enviat, com a cap de delegació, una dona americana.

Girona

Modest Prats en Prada: llengua i consciència

Jaume Reixach

De la Universitat Catalana d'Estiu, que té lloc cada any a Prada, ens acostumen a arribar notícies refrescants; però no sempre. La idea d'una conferència episcopal Catalana, per exemple, va néixer a Prada, fa cosa de tres estius. El mateix bisbe que va llançar la idea, Antoni Deig, bisbe de Solsona, ens acaba de dir —també des de Prada— que ara com ara no la veu viable. Pel que sembla, no tots els bisbes hi estan d'acord. És una qüestió delicada.

Precisament per això, perquè tot el que fa referència a la nostra autonomia acaba sent —indefectiblement— una qüestió delicada, trobo que té més rellevància el discurs de Modest Prats a Prada. Discurs que tenia com a marc el següent tema genèric: *Aportació dels cristians al projecte nacional*. La conferència de Modest Prats duia per títol *La singularitat de les llengües* i va consistir, bàsicament, en un toc d'alerta sobre la situ-

ació actual, no gens favorable a la llengua catalana: «A Catalunya —va dir— es pot viure una vida normal sense saber català, i no es pot dur una vida normal sense saber castellà». La normalització lingüística, per tant, encara està per fer.

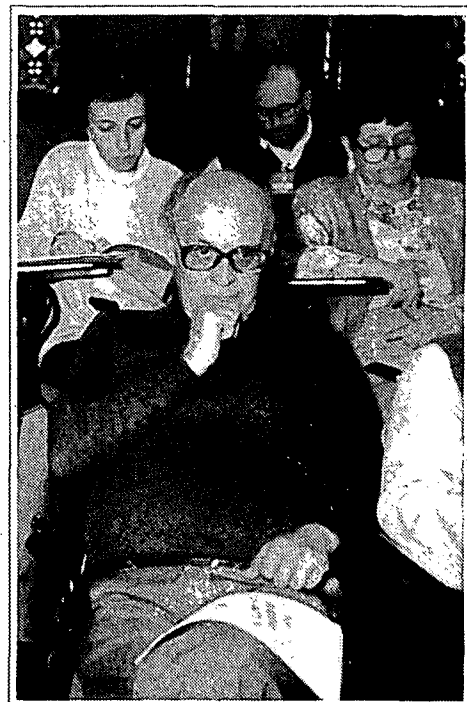
No és la primera vegada que Modest Prat —filòleg i professor de la Universitat de Girona— fa sonar el clarí d'alerta. Uns quants anys enrere, ja va lliurar a la premsa un escrit breu —una meditació ignasiana, l'anomenava ell— sobre el mateix tema. Un tema que ell sap contemplar des de la perspectiva de l'Església. No fa gaire, en aquesta mateixa pàgina, deixàvem constància del seu llibre més recent *Política lingüística de l'Església catalana, segles XVI-XVII*.

Però, la qüestió de facto no, és. ni de bon tros, tot el problema. El problema és que en comptes d'avançar, ni que sigui pas a pas, anem enrere. «S'estén —va advertir Modest Prats— una clara ideologia espanyolista que molta gent accepta sense cap esverament». I

jo afegiria: I l'aigua que ens caurà a sobre si descarreguen els núvols que ja apunten a l'horitzó...

«Matar una llengua —va dir Prats, citant paraules del doctor Cardó— és el mateix que matar una dona embarassada». És condemnar un poble a l'esterilitat espiritual per sempre. D'aquí que, des de la nostra actitud de militància cristiana, no puguem restar passius davant dels qui s'oposen al normal desenvolupament de la nostra identitat, o davant dels incauts que parlen tothora de bilingüisme tolerant sense reparar en el munt d'equívocs que, a la pràctica, aquesta mentalitat comporta.

Modest Prats també va citar unes paraules de Carles Riba que són, per elles mateixes, una meditació: «Creiem —diu Riba— en la llengua en què parlem». I la raó és molt clara: No es pot dir que creiem fins que no hem formulat amb paraules la nostra fe: «no creiem fins que no hem dit el que creiem». Per tant, des de la perspectiva de la pròpia fe

Mn. Modest Prats creu que la situació actual de la llengua catalana no és gens favorable

no ens pot ser indiferent el problema de la llengua. La nostra fe està íntimament lligada a la llengua en què parlem i ens manifestem. Aquest podria ser, en resum, el missatge —toc d'alerta, crit de desvetllament— que el gironí Modest Prats ha llançat des de Prada. Des d'aquesta Universitat Catalana d'Estiu que a vegades ens envia notícies refrescants i, d'altres vegades, posa a prova la fermesa de les nostres conviccions.

**mantingueu-vos
ferms en el fonament de la fe!**

Sant Pau als de

Colossès, 1, 23

PER APROFUNDIR EN LA FE, ENSENYAR-LA I TRANSMETRE-LA

L'INSTITUT DE TEOLOGIA

OFEREIX a joves, homes i dones, religiosos i religioses
el seu programa formatiu en
CLASSES VESPERTINES DE DILLUNS A DIJOUS
a la fi del qual s'obté el
DIPLOMAT EN TEOLOGIA

ENSENYAMENT APTA PER A

- Tots els fidels interessats a saber què és la fe i a saber-la expressar millor
- Els catequistes, animadors de comunitats, col·laboradors parroquials, responsables de grups juvenils, agents de pastoral litúrgica, universitaris, mestres i professors
- Els qui es preparen per a ensenyar Religió

ARA, EN COMENÇAR EL CURS 1995-96

no deixeu de demanar informació dels cursos i orientacions pràctiques a SECRETARIA, del 4 al 28 de setembre, de dilluns a dijous

Diputació, 231 (edifici Seminari). Tel. 454 19 63. Fax 323 73 73.

Urgell

Nomenaments parroquials

Antoni Mirabet

LASEUD'URGELL.—El Sr. bisbe, Mons. Joan Martí i Alanís, atenent el servei pastoral del bisbat, ha signat els nomenaments següents: Lluís Baro, rector d'El Poal; Candi Cava, encarregat de Camarasa, amb residència a Balaguer; Ramon Balagué, rector de Bellvís; Dídac-Arcadi Arévalo, vicari d'Agramunt; Josep M. Tarragó, rector d'Albesa i La Portella; Marian Vergés, rector de Vallfogona de Balaguer; Jesús Navas, rector de Rialb; Jaume Besolí, rector de Bellver de Cerdanya; Rossend Roca, rector d'Oliana; Carles Rivas, encarregat d'El Pas de la Casa i col·laborador de la parròquia d'Encamp, i el seminarista Carles Alberto farà el perí-

de d'iniciació pastoral a Sant Julià de Lòria. Josep Casas i Antoni Vidal es jubilen i residiran en Bellvís i Coll de Nargó, respectivament.

A part de les necessitats parroquials, com ja és norma habitual des de fa quatre anys, s'ha seguit també el criteri de la rotativitat en els càrrecs parroquials per excloure així qualsevulla situació de privilegi. La llista de nomenaments palesa una altra realitat a destacar: per primera vegada la parròquia de Penelles, al'arxiprestat del Baix Urgell, no tindrà sacerdot resident, sinó que serà atesa pel rector de Castellsarà. El fet acusa la crisi vocacional dels darrers anys.

Per altra banda a un dels preveres d'origen colombià se li ha confiat la responsabilitat absoluta d'una parròquia. Jesús Navas ha estat nomenant-rector de Rialb (Pallars Sobirà). El nomenament respon possiblement a les necessitats familiars del prevere, que viu amb la mare, però confirma la confiança del Sr. bisbe i del presbiteri amb els cinc joves colombiàns ja consagrats preveres d'Urgell.

Residència Geriàtrica BON VIURE

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, control sanitari i teràpia humana. Estades per sempre, i per convalsescències. Poques places.
Tel. 427 44 53.

Solsona

Ordenació de fra Josep Xavier Muntané i Santiveri

Els carmelites de Tàrrega ofereixen a l'Església de Crist un nou sacerdot

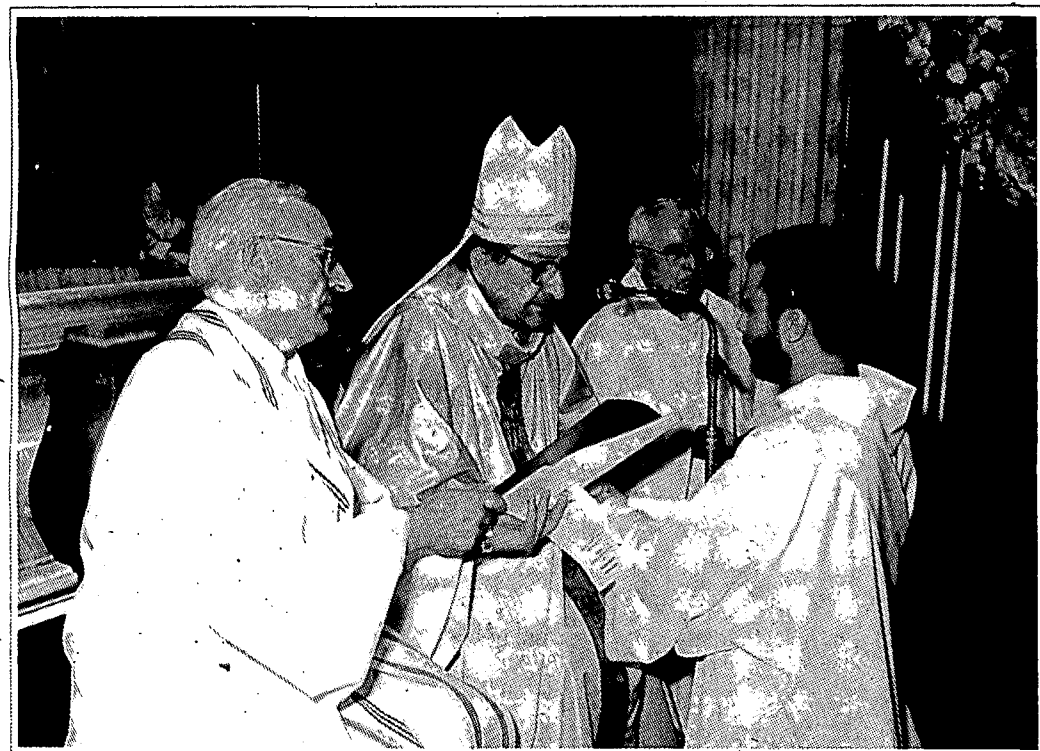
C.C.

TÀRREGA.— Recentment, les campanes de l'església de Santa Maria de l'Alba van repicar als quatre vents la bona notícia de l'ordenació d'un nou sacerdot carmelita. Fra Josep Xavier Muntané i Santiveri va ser ungit prevere de l'església de Jesús pel bisbe de Solsona, Mons. Antoni Deig i Clotet. Hi van assistir carmelites de tots els convents de Catalunya i l'arxiprestat de Tàrrega en pes.

Els fidels van viure una celebració de gran significació eclesial: s'adonaren que el Senyor, encara avui, continua cridant i provoca una resposta en el cor de l'home. Moments tan emotius com la crida i petició de l'ordenació, l'examen i el compromís, la promesa i l'obediència del candidat, la postració amb el cant lletànic, la imposició de les mans per part del bisbe consagrant i de tots els sacerdots assistents, la imposició de les vestidures sacerdotals, la unció de les mans, el lliurament de la pate-

na i el calze i, finalment, el bes de la pau van ser viscuts amb joia per tots els assistents.

A l'Eucaristia, l'ungit del Senyor va participar de la concelebració aixecant la mà i pronunciant per primera vegada les paraules de la consagració que converteixen el pa i el vi en el cos i la sang de Jesús. La litúrgica eucarística acabà amb unes paraules d'agraïment per part del nou sacerdot, a les quals l'assemblea en ple va respondre amb un fort aplaudiment.

Fra Josep Xavier Muntané fou ungit prevere per Mons. Antoni Deig

Notícies berguedanes d'estiu

Lluís Badia i Torras

BERGA.— Mossèn Josep M. Ballarín, el capellà escriptor que actualment ajuda Mn. Anglarill en la pastoral dels poblets de muntanya dels quals aquest és rector o encarregat, i que prepara alguns dels seus llibres que els lectors més esperem (sobre l'Església i sobre la Mare de Déu), ha estat guardonat amb la Creu de Sant Jordi pel Govern de la Generalitat. L'enhorabona més cordial.

QUERALT.— Al cap de poc més de dos mesos dels desastres que un llamp malestruc va causar al Santuari de Queralt, l'enllumenat interior i exterior ja ha quedat restablert. Això ha estat possible gràcies al conveni signat entre l'Ajuntament de Berga i el bisbat de Solsona i també de la col·laboració de la Caixa de Manresa que ha aportat 2 milions de pessetes.

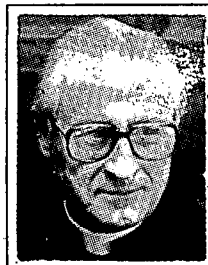
Ara, només faltaria resoldre els desperfectes causats a

la capella de la cova on ja s'ha començat per instal·lar un parallamps; el pressupost total d'aquestes obres serà d'uns quatre milions de pessetes i el capellà custodi, Mn. Barniol, confia en les ajudes dels devots de la Mare de Déu de Queralt.

LA QUAR.— L'octubre de l'any passat, prop de l'església de Sant Maurici, que data del segle XVII, es va produir un esllavissament de terres que, malgrat les gestions portades a terme per l'Ajuntament de la Quar, encara no s'ha pogut arranjar. Les obres per refer i reforçar el mur de contenció tenen un cost de cinc milions de pessetes i es va sol·licitar una subvenció del govern central i de la Generalitat; com que la primera encara no ha arribat, no s'han començat les obres pel risc d'un nou moviment de terres (aquest any plou molt) que ho acabi d'espatllar. Esperem que tot es pugui resoldre aviat, perquè uns nous moviments podrien afectar les parets del temple.

Carta Dominical

RICARD M. CARLES

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

La Conferència sobre la Dona, a Pequín

Entre els dies 4 i 15 de setembre s'està celebrant a Pequín la IV Conferència Mundial sobre la Dona, preparada per l'ONU.

A diferència de la darrera Conferència sobre Població i Desenvolupament, al Caire, la Santa Seu no podrà comptar amb un dels seus aliats més decidits: el món musulmà. I és que aleshores el món musulmà es va oposar rotundament a la famosa proposta de fer de l'avortament un mitjà de control de la natalitat. Però ara no es podrà arribar a un acord, ja que els punts de vista sobre la situació de la dona són molt divergents entre les dues cultures.

L'eliminació de les discriminacions demana no sols una legislació adient, sinó actituds i comportaments nous a nivell social, cultural i espiritual, cosa que no s'arriba a produir. Per exemple, després de moltes discussions en les sessions preparatòries, s'ha hagut de posar sempre entre claudàtors la paraula «dignitat» referida a la dona, i també el mot «universal» fent referència als drets humans de la dona. Cal tenir present que la fórmula dels claudàtors permet aïllar paràgrafs sobre els quals les delegacions no han arribat a un acord. I és molt preocupant que, en ple mes de juny, tota una tercera part del document de Pequín estigués entre parèntesis.

La reflexió a nivell internacional i les mesures normatives que en deriven s'orienten a evitar o a eliminar la discriminació entre l'home i la dona, a afavorir les condicions d'igualtat entre l'home i la dona, i a eliminar els obstacles que impedeixen la igualtat entre tots dos. Però el Vaticà ha hagut de denunciar que diversos països, amb una greu inconseqüència, reclamen en aquesta Conferència el dret de la «selecció prenatal». Una cop més, la semàntica disfressa uns crims greus amb paraules neutres, posat que la «selecció» demana l'avortament de les nenes —no els nens— no nascudes, l'esterilització imposada o l'obligació de fer servir contraceptius.

Segons algun observador vaticà, hi ha una manca de continuïtat que desconcerta, entre els objectius aconseguits en altres conferències internacionals i els treballs de Pequín.

Per altra banda, a la societat contemporània apareixen formes noves d'alienació de la dona i de ser explotada com a objecte, desenvolupades per una cultura hedonística i individualista, i alimentades per les imatges difoses pels mitjans de comunicació, que són una manipulació i una ofensa permanent a la dignitat de la dona i tenen uns efectes nefastos en les actituds envers ella.

A més, els models neoliberals, quan s'apliquen a ultrança, eliminen els mecanismes de política social que beneficien els sectors marginats, sobretot pel que fa a les dones i les famílies que viuen en una indigència total.

També hem de subratllar que un nivell suficient de cultura, per a totes les dones i de qualsevol país, els permet transmetre millor la cultura tradicional de què són dipositàries, la qual miren de mantenir viva enmig d'un món canviant. Això permet la supervivència de la cultura d'una nació, que és factor d'unitat, de pau i de defensa de la dimensió ètica a la societat.

Veus joves

Objectiu primordial del nou curs de la Delegació de Pastoral Juvenil

Potenciar els elements catequètics

Guillem Farré

BARCELONA.—La Delegació de Pastoral Juvenil ha decidit començar a recollir els fruits del Concili Provincial Tarraconense (CPT), que va acabar el juny passat, aplicant algunes de les seves conclusions en el programa del curs. Segons la delegada, Rosa Deulofeu, afavorir la recepció del Concili és un «deure moral» per a les persones que hi han estat.

«Em sembla —afirma Deulofeu— que les delegacions són part dels organismes que han de possibilitar que el treball del CPT arribi a tothom». Segons aquest criteri, la cimera eclesial serà un punt de referència durant l'Escola de Pregària amb l'arquebisbe Ricard M. Carles, que superat el llistó dels deu anys, afrontarà un nou curs a partir del 5 d'octubre.

El tema de reflexió serà el Credo, responant així a la crida de Joan Pau II de preparar el gran jubileu de l'any 2000, i continuarà fins el 1999 seguint l'itinerari marcat per les figures del Pare, del Fill, i de l'Esperit Sant.

La Delegació té la intenció de potenciar els elements catequètics per reforçar la funció d'escola de pregària. Per això, també distribuirà unes guies que ajudin a aprofundir, durant el mes i fins a la següent trobada, el tema exposat.

Les guies estaran elaborades en base a textos bíblics, cosa que «respon a una de les crides que fa el Concili en el segon document, sobre la necessitat d'anar a les fonts i a la Paraula de Déu», explica Rosa Deulofeu.

També hi ha la intenció de repartir els textos conciliaris refe-

Rosa Deulofeu recull de mans del cardenal Carles un ciri commemoratiu, durant l'acte de clausura de l'etapa de preparació del Concili, a Montserrat al desembre

rents a la pregària quan es facin públics. En definitiva, es tracta —segons la delegada— que «els nostres joves tinguin consciència de què és el que s'ha treballat i s'ha dit».

Cura dels símbols

Una altra àrea que va tractar el Concili i que es recull en les activitats patrocinades per la delegació, és l'atenció als signes externs. «Ens sembla molt important que la simbologia també sigui un element d'expressió, passant per la decoració, els cants, etc.», comenta Deulofeu.

Un bon moment per aplicar aquestes orientacions serà el recés de Pasqua que tindrà per tema l'alegria, i que substitueix el re-

cés de Quaresma per deixar més marge a les agendes dels moviments i grups de joves que aquesta època solen estar molt atapeïdes.

El temps de preparació per la Setmana Santa no quedarà buit, ja que el cardenal Carles ha introduït unes conferències quaresmals per a nois i noies, que s'afegeixen a les que ja fa per a adults, i que responen a «la sensibilitat que té de poder-se adreçar directament als joves». L'oferta de recessos es completa amb el d'Advent, el 25 de novembre, que amb el tema de la confiança tindrà un marcat aire marià.

Per un altre costat, es prioritzarà l'acompanyament com un dels temes «més importants per fer una pastoral», segons la delegada de Barcelona. Aquesta preocupació, que està molt estesa per les delegacions de joventut dels altres bisbats catalans, va trobar ressò en les paraules del CPT, en atribuir-li la funció «d'ajudar a què el jove prengui opcions de vida», d'acord amb el seu procés de creixement i maduresa.

Per això centrarà el treball de la segona Trobada per a animadors de pastoral juvenil, recollint així les peticions dels assistents l'any passat. Rosa Deulofeu té clar que «hem de crear generacions de joves preparats per acompanyar,

per tant, es contempla que des de la Delegació es vagi coneixent persones vocacionades per a això i a ser iniciadors de moviments i grups de joves».

L'atenció a l'acompanyament es completarà amb un curs organitzat en col·laboració amb el Centre d'Estudis Pastorals (CEP), que s'impartirà de manera experimental durant març del 96. Els continguts tractaran el coneixement del jove, la correcta comprensió de què és acompanyar, el discerniment vocacional, i l'oferta del compromís com unitat de fe i vida.

Públics diferents

La trobada per animadors, el 5 de novembre, forma part de la triple proposta d'encontres, juntament amb la Jornada Mundial de la Joventut, i el Romiatge de Confirmació. La delegació insisteix que els tres esdeveniments van adreçats a públics diferents.

Així, mentre la primera és per als responsables, la Jornada Mundial té la voluntat de convertir-se en «la trobada diocesana dels joves de la diòcesi de Barcelona», de manera que afavoreixi primordialment el sentit de pertinença a l'Església.

L'última trobada de curs, al maig, serà el Romiatge, adreçat als confirmands, i plantejada com

un «marc diocesà, i un intent d'engrescar-los a rebre el do de la Confirmació i a seguir a partir d'aleshores», per a la qual cosa es donarà informació dels grups i moviments que actuen a la diòcesi.

En l'àrea de formació, la Delegació torna a comptar amb el suport del CEP, que a més del curs sobre acompanyants, oferirà per segon any el d'animadors de cants, a càrrec del Projecte David, i que en la primera experiència va tenir una gran acceptació.

L'Escola de l'Esplai seguirà la col·laboració amb la pastoral de joventut amb el tercer curs per a responsables de grups, i amb la novetat d'un Maig de Tècniques d'Animació de la Fe, el 2 de desembre, que comptarà amb la participació directa de dirigents de moviments amb experiència, i que abarcarà l'àmbit del creixement personal i dels mitjans educatius, com la dansa, la música, el mim, o la natura.

Per últim, el Departament de Moral de la Facultat de Teologia tractarà una de les resolucions més consensuades del Concili: la sol·licitud pels pobres i marginats. L'estudi d'aquest tema en relació amb la pastoral juvenil serà el cos d'un curs a partir del 21 d'octubre. A més, també es repetirà el cicle dedicat a descobrir la Doctrina Social de l'Església.

**CASA
GAY**

**MÉS DE 100 ANYS ORGANITZANT
CONGRESSOS I REUNIONS**

L'EXPERIÈNCIA ENS AVALA

Roger de Llúria, 12 i 14.
Tels. 318 14 95 - 301 67 31 - Fax: 412 44 55

Avisos i Comunicats

BARCELONA

Av. Diagonal, 460, 3r - 08006
Tel. 415 30 06 - Fax. 415 14 49

• **PREGÀRIA PER LA UNITAT DELS CRISTIANS.**— Unint-nos a les intencions del papa Joan Pau II, tots els dimecres a les 19,15 h., a la parròquia de Sta. Anna (c/ Rivaleneyra, junt a la Pl. Catalunya). Resem el Rosari ecumènic d'«Ajuda a l'Església Necessitada», d'acord amb el missatge de Fàtima, amb el suport de la delegació d'Ecumenisme de Barcelona. Us invitem a participar-hi!

• **INSTITUT DE TEOLOGIA DE BARCELONA.**— Vinculat a la Facultat de Teologia de Barcelona. Curs 1995-96. El servei de Secretaria atendrà totes les persones interessades en el coneixement i l'estudi de la teologia cristiana des de la nostra cultura i en el nostre temps. Programa de tres anys i classes vespertines, de dilluns a dijous, de 19.15 a 21.00 h. Obtenció del diploma en Teologia. Modalitats adaptades als qui treballen i estudien. També s'hi pot assistir com a oient. C/ Diputació, 231 (edifici Seminari). Tel.: 454 19 63. Fax: 323 73 73

• **FESTA DE LA MARE DE DÉU DE LA SALUT.**— Al Santuari de la Mare de Déu de la Salut, a Gràcia, els dies 5, 6 i 7 de setembre: Jornades de pregària com a preparació a la Festa de la Mare de Déu. Rosari, cants i salutació a Maria a les 19.30 h. Dijous, 8 de setembre: Dia de la Mare de Déu de la Salut. Al matí, anunci de

la Festa amb repic de campanes; a les 11.00 h., solemne Eucaristia concelebrada i ofrena floral dels veïns. A la tarda, a les 19.30 h., rosari, cants i pregàries a Maria; a les 8, solemne concelebració eucarística a la parroquia de la Verge de la Salut.

• **SOLEMNITAT DE L'EXALTACIÓ DE LA SANTA CREU TITULAR DE LA S.E. CATEDRAL B. DE BARCELONA.**— Dijous, 14 de setembre, amb motiu d'aquesta solemnitat, tindrà lloc la celebració de l'Eucaristia, a les 19.00 h. Abans, a les 18.30 h., cant de Vespres.

• **FESTA DE LA MARE DE DÉU DE LA MERCÈ.**— A la basílica parroquial de la Mare de Déu de la Mercè i Sant Miquel Arcàngel (Plaça Mercè, 1). Dissabte, 23 de setembre: misses a les 18.00, 19.00 i 20.00 h. A les 19.45 h., vespres cantades pel Cor parroquial i la Federació Cristiana de Catalunya; seguides per la celebració de l'Eucaristia. Diumenge, 24 de setembre: misses a les

8, 9, 10.30, 13 i 14 h. A les 10.30 h., Santa Missa presidida pel cardenal Dr. Ricard M. Carles. A l'ofertori, ofrena floral per les Cases regionals. A la tarda, misses a les 18.00, 19.00 i 20.00 h.

TARRAGONA

• **EXPOSICIÓ COMMEMORATIVA DEL 25è ANIVERSARI DE LA NOVA ERMITA DE SARRAL.**— Organitzada pel Patronat de l'Ermita dels Sants Metges Cosme i Damià, fins al 26 de setembre, al Casal Cultural de la Vila (c/ Hospital). Dates i horari: dissabtes, de 16.00 a 20.00 h.; diumenges, de 12.00 a 14.00 h.

TORTOSA

• **XX CURSET DIOCESÀ DE CATEQUESI.**— Tallers: Iniciar-se a ser catequista; Catequesi de la Inicicació Cristiana; Eucaristia; Catequesi de postcomunió; MID; Dinàmiques de grup; L'ús de la Bíblia a la catequesi; Litúrgia: la Missa del diumenge; El dibuix i el mural en la catequesi; Moviment de joves cristians: una sortida per a nois i noies; La dimensió social de l'Evangeli en la catequesi; Pregària i catequesi. Al Seminari Diocesà: 15 de setembre, des de les 18.30 h.; 16 de setembre, tot el dia, i 17 de setembre, fins a les 19.00 h.

Finestral de la caritat

La formació dels voluntaris

«Els animadors, permanents o voluntaris, dels vostres diversos serveis tenen una responsabilitat particular. Necessiten rebre una bona formació, no sols en funció de les competències tècniques indispensables, sinó també per viure ells mateixos i comunicar als seus germans el veritable dinamisme evangèlic de la caritat». (Paraules de Joan Pau II a l'Assamblea de Càritas Internacional. Maig 1995).

257.— **Senyora gran sola.** Li han retirat la seva pensió per error. Per a despeses temporals d'alimentació i habitatge, 33.000 ptes.

258.— **Vídua sola.** No té família. Els seus ingressos són insuficients. Té un deute d'alimentació de 8.100 ptes.

259.— **Esposa separada, amb dos fills.** És estrangera. Per malaltia d'un familiar ha de tornar al seu país. Necessita 190.000 ptes. per fer el trasllat.

260.— **Esposa abandonada.** Viu sola. No té ingressos. Per a despeses bàsiques d'alimentació i habitatge li calen 96.000 ptes.

261.— **Senyora gran.** Ha tramitat una pensió social. La seva família no pot ajudar-la. Necessita 66.000 ptes. per cobrir un deute de lloguer.

262.— **Jove sol, amb un fill.** Treballa esporàdicament en la construcció. Té deutes d'habitatge i subministraments. Per evitar el desnonament sol·licita 100.000 ptes.

263.— **Família estrangera de quatre membres.** Viuen de les feines esporàdiques de la mare. Per causa d'una malaltia, deu dos mesos de Seguretat Social. Són 33.000 ptes.

264.— **Vídua gran malalta.** No pot valdre's per si mateixa. No té família. Li cal ingressar en una residència geriàtrica. Per pagar la seva estança durant dos mesos li calen 212.000 ptes.

265.— **Senyora estrangera.** Està malalta. No té cap ajuda aquí. Per poder tornar al seu país amb la seva família necessita 102.000 ptes.

266.— **Matrimoni jove amb una filla.** Tots dos estan a l'atur i sense subsidi. Viuen de la venda ambulànt. Els seus ingressos són insuficients. Per pagar deutes de lloguer sol·liciten 75.000 ptes.

267.— **Senyor gran sol.** Està malalt. Viu en una pensió. Deu diversos mesos d'habitatge. Són 86.500 ptes.

Nota: Tots els donatius envieu-los a: Càritas diocesana - Plaça Nova, 1 - 08002 Barcelona - Tel. 301 35 50.

«CATALUNYA CRISTIANA» ALS QUIOSCOS DE CATALUNYA

Podeu trobar-la, setmanalment, a:

Editorial Claret S.A	Roger de Llúria; 5	08010	Barcelona
Euro-Paper Llibreria	Major de Gràcia, 129	08012	Barcelona
Jordi Serrano Poy	Pl. Lesseps (enfrent n. 31)	08023	Barcelona
Kiosko Ferrer	República Argentina, 233	08023	Barcelona
La Formiga d'Or, S.L.	Av. Portal de l'Àngel, 3	08002	Barcelona
Llibreria Balmes	Duran i Bas, 11	08002	Barcelona
Llibreria Obradors	Ctra. de Berga, 59	08670	Navàs (BCN)
Llibreria Ramon Llull	La Palma, 9	25002	Lleida
Salvadora Camps Borja	Diputació, 354	08013	Barcelona

Reserva el teu exemplar, ara!

GERMANOR AMB ELS NOSTRES MISSIONERS

NOMÉS 340 MISSIONERS REBEN CATALUNYA CRISTIANA A TOT EL MÓN. LA RESTA, ESPEREN UN PADRÍ.

☒ ANGELINA DEL ROSARIO ROMERO
COLEGIO INMACULADA CONCEPCIÓN
SAENZ PEÑA, 1151 - 2400 SAN FRANCISCO
ARGENTINA 25.584 Ptes.

☐ CLAUDIA CARRILLO CASTRO
APARTADO POSTAL 248
2010 ZAPOTE
COSTA RICA 25.584 Ptes.

☐ JORDI NESTARES, C.S.V.
PAROISSE N.D. DE NAZARETH
B.P. 1737 BOUAKE
COSTA D'IVORI 25.584 Ptes.

☐ P. FRANCESC UBACH MOLINS
MIS. CAT. B.P. 8
DUEKOUÉ
COSTA D'IVORI 25.584 Ptes.

(Marqueu amb una "x" el missioner que desitgeu apadrinar)

Nom i cognoms

Adreça

Població Província C.P. Tel.

L'import el faré efectiu mitjançant: ☐ xec que adjunto ☐ gir postal

☐ Domiciliació segons la següent autorització:

Banc / Caixa Oficina

☐ ☐ ☐ ☐

Entitat

☐ ☐ ☐ ☐

Oficina

☐ ☐

DC

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

C/C o llibreta

Senyor director, li prego que atengui, amb càrrec al meu compte / a la meua llibreta, els rebuts que li presentarà «CATALUNYA CRISTIANA»

Signatura:

CATALUNYA CRISTIANA c/. Puiggarí, 5-7 - 08014 Barcelona - Tel.: 490 59 88 - Fax: 490 20 35

Mirador

Nova matança a Sarajevo

C.C.

El principal mercat obert de Sarajevo va ser l'objectiu d'un obús llançat des de posicions sèrbies. El balanç: una sagnant matança de civils. Els cossos de les 37 víctimes mortals i els 85 ferits van ser conduïts als hospitals en taxis i vehicles particulars que es van mobilitzar en un ambient d'urgència i crispació. Aquesta brutal matança és un dels atacs més mortífers perpetrats a la capital bòsniana al llarg dels 40 mesos de setge serbi.

Tot i això, el president bosnià, Alija Izetbegović, va viatjar a París recentment per reunir-se amb el secretari d'Estat adjunt dels Estats Units, Richard Holbrooke, artífex del nou pla nord-americà per a l'ex-Iugoslàvia. Els negociadors nord-americans i europeus consideren clau el moment present per tractar de desenvolupar les iniciatives diplomàtiques atès que volen aprofitar el nou equilibri militar després de la reconquesta croata de la Krajina. En canvi, el primer ministre bosnià, Haris Silajdzic, va desitjar públicament la suspensió del procés de pau mentre no es

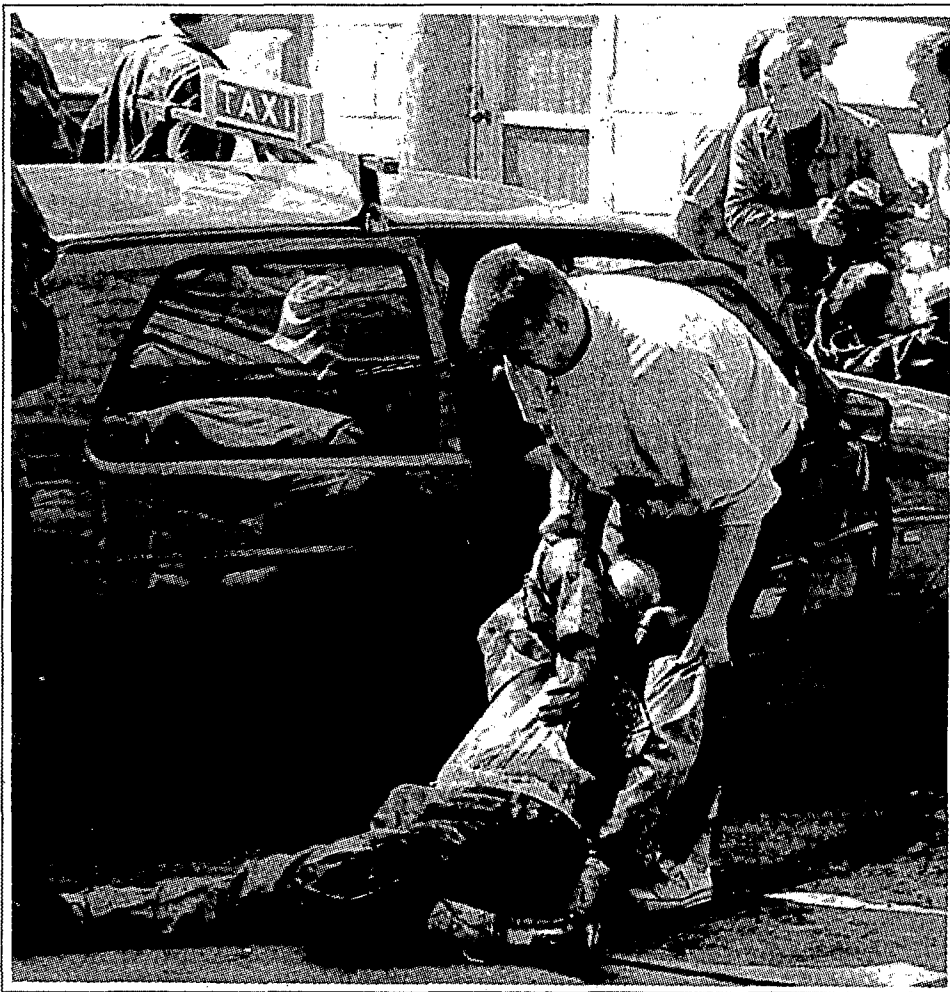
defineixi fil per randa el paper que ha d'exercir la comunitat internacional i, especialment, l'OTAN en el conflicte dels Balcans.

Les últimes notícies que ens arriben des de Bòsnia parlen de què un centenar d'avions de l'OTAN i els efectius de la Força de Reacció Ràpida de l'Igman han atacat posicions serbobosnianes a l'entorn de Sarajevo. Els aliats també hi han intervingut. Aquesta massiva operació militar contra els serbis de Bòsnia —resposta a la violència desencadenada sobre el poble innocent de Sarajevo— ha aixecat una reacció gairebé unànime de suport per part de la comunitat internacional, només Rússia la ha condemnat.

Cinc membres de la missió d'observació, entre ells tres espanyols, han mort a la regió de Pale en circumstàncies poc clares.

Obertura de fronteres a Jericó

L'exèrcit israelià va anunciar recentment l'obertura parcial de les fronteres de la ciutat autònoma palestina de Jericó.

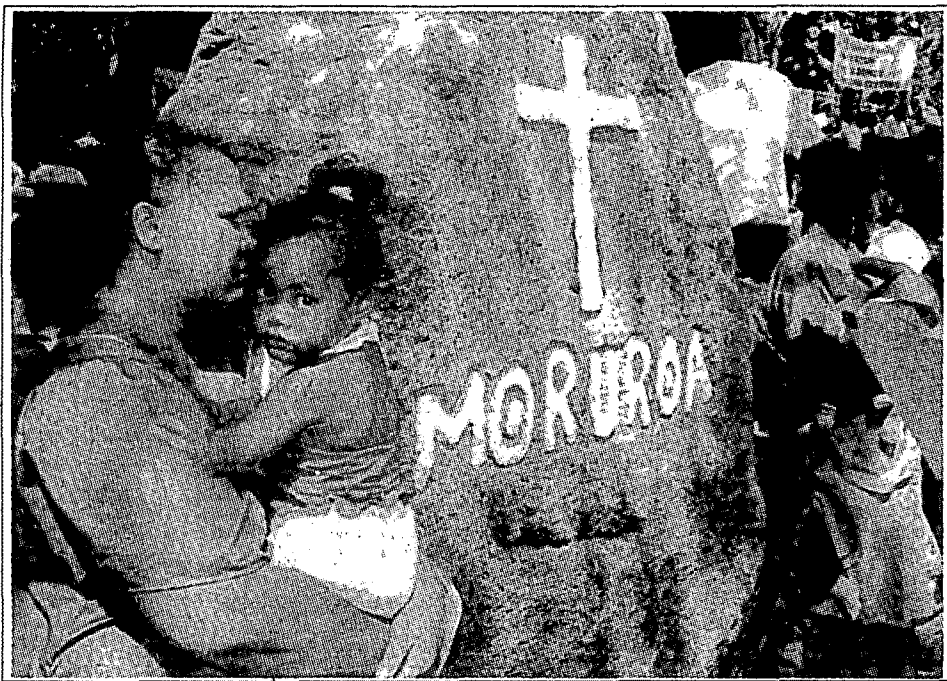

Un home arrossega un ferit de l'atac contra el mercat de Sarajevo cap a un taxi

Mentrestant, al carrer es van produir seriosos disturbis israeliano-palestins. El procés de pau entre Israel i l'Organització per a l'Alliberament de Palestina (OLP) serà lent, difícil i dolorós però és l'únic camí per assolir la plena convivència pacífica entre ambdós pobles.

Arran de l'atemptat suïcida perpetrat fa unes setmanes per un militant de Hamàs a Jerusalem que va provocar sis morts i més de 100 ferits, Israel va aïllar la ciutat de

Jericó de la resta de la Cisjordània. D'aquesta manera els caps de seguretat hebreus van fer pressió sobre la policia palestina ja que estan convençuts que a Jericó s'hi amaga un important membre de l'organització integrista islàmica de Jerusalem. Això no obstant, els serveis de seguretat israelians van reconèixer que l'autoritat palestina no està obligada a extraditar persones perquè siguin jutjades a l'Estat hebreu.

Els tahitians es van manifestar contra les proves nuclears que França executarà als atols de Mururoa i Fangataufa

Severo Moto saluda els seus seguidors en arribar a l'aeroport de Barajas

Crims contra els drets humans

Miquel Àngel Codina

Segons l'informe anual d'Amnistia Internacional, presentat recentment a Londres, els genocidis, les execucions sumàries i les desaparicions van augmentar durant l'any passat. Les dades pel que fa als delictes comesos són, certament, esgarrifoses: 3.000 casos de tortures i mals tractes a 120 països, 1.000 casos de morts per tortura a 34 països i 2.500 casos de penes de mort executades a 33 països, entre d'altres. La manca de llibertat d'opinió ha omplert de presoners polítics les presons d'uns setanta estats (Cuba, Iran, Iraq i Guinea Equatorial en són alguns). A més, cal remarcar que aquests crims, comesos encara a

diari per centenars de governs arreu dels cinc continents, han perdut la clandestinitat que sempre els havia envoltat. L'exemple més greu va ser el genocidi de mig milió de tutsis a Rwanda, que van morir a conseqüència de matances planificades per forces governamentals i milícies hutus.

Pierre Sane, secretari general d'Amnistia Internacional, va afirmar en presentar l'informe que «ha canviat la manera de violar els drets humans. El 1994, el que hem pogut constatar han estat massives violacions dels drets humans als carrers, molt més que no pas a les presons». L'objectiu de les acusacions d'aquesta organització humanitària, segons Sane, «és acabar amb la sensació d'impunitat que posseeixen els agressors. Volem portar-los davant la justícia».

Així mateix, Amnistia Internacional ha denunciat que s'ha incrementat la repressió contra les dones, «que són violades, mutilades i assassinades per homes armats». Sovint aquests crims no es donen a conèixer perquè «les dones romanen invisibles». Milions de dones pateixen aquesta repressió, sobretot a l'Àfrica i als estats islàmics. L'informe explica que «innombrables dones són colpejades fins a la mort pels seus marits; cremades vives per donar a llum nenes, comprades i venudes com a esclaves». Cal tenir en compte que el 80% dels refugiats són dones i infants. Una situació ignominiosa que es debatrà, de ben segur, a la Conferència Mundial sobre la Dona, que té lloc actualment a Pequín.

Toc d'atenció sobre el problema de l'aigua en el món

Prosalus demana una planificació racional de la utilització de l'aigua

MADRID.— L'ONG Prosalus, que treballa per al desenvolupament del Tercer Món, ha fet públic un comunicat en què crida l'atenció sobre el problema de l'aigua en el món. Sota el títol *L'aigua, un problema global* vol conscienciar la població sobre el valor real d'aquest recurs, que condiciona la vida quotidiana de milions de famílies.

Solucions a mig i llarg termini

Per a Prosalus «les dimensions del problema fan necessari un plantejament urgent de solucions a mig i llarg termini. Mesures com la planificació racional de la utilització de l'aigua disponible, tant a nivell mundial com local, el reciclatge de les aigües usades, l'ús de l'aigua del mar o la inversió en mecanismes eficaços de distribució, poden pal·liar en la seva totalitat les limitacions de l'escassetat de l'aigua, si s'estudien en una estratègia global de corresponsabilitat i solidaritat». L'ONG manifesta que «a Espanya, com també en altres països desenvolupats, estàvem acostumats a considerar l'aigua com un bé abundant i barat, no obstant avui comencem a ser conscients del valor d'aquest recurs, i a patir algunes de les repercussions de la sequera: embassaments buits o semibuïts, collites malmeses, restriccions al consum domèstic i al regatge...»

Més de 1.200 milions de persones no tenen d'aigua potable

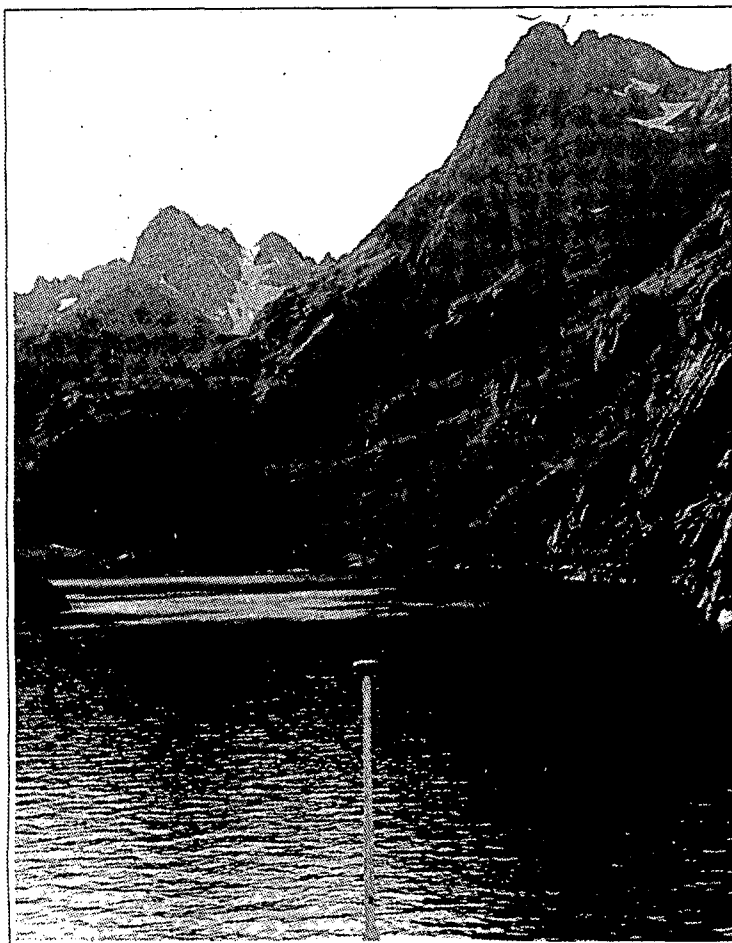
També expliquen que «en els països en vies de desenvolupament, la manca

L'aigua és una primera matèria essencial per a l'agricultura i la indústria, així com una base primordial de la salut

d'aigua és una constant i una de les màximes expressions de la pobresa. Més de 1.200 milions de persones d'arreu del món, en la seva majoria dels països del Sud, els manca l'accés a l'aigua potable. En nacions com la República Centrafricana, Uganda o Madagascar menys d'un 20% de la població gaudeix d'accés a l'aigua, i les xifres encara són més dràstiques si considerem els habitants de les zones rurals. Una cosa tant fàcil com obrir una aixeta per aconseguir aigua suposa

moltíssims esforços per una dona de l'Àfrica o Amèrica Llatina».

Per últim, Prosalus indica, en el comunicat, que l'aigua és una primera matèria essencial per a l'agricultura i la indústria, així com una base primordial de la salut. «Malalties com el còlera, transmeses per aigües contaminades, representen en els països en desenvolupament més de dues terceres parts de les malalties. La mà de l'home ha contribuït a agreujar, en uns casos, i a aparèixer, en altres, el conflicte». (SIC)

Els tortosins de l'any

Com recordaran els nostres lectors, en el darrer número dedicàvem un número especial a la ciutat de Tortosa, per tal de conèixer millor el passat i el present de la ciutat. I en aquest present número continuem parlant de Tortosa amb aquesta col·laboració de José M. Brull en la qual s'evoca com va sorgir la idea de nomenar el «tortosí de l'any», distinció que s'atorga a les persones o entitats que han destacat per la seva tasca a favor de la ciutat.

TORTOSA.— El 24 de gener de 1969, van celebrar el seu patró, sant Francesc de Sales, els qui en aquell moment, es dedicaven d'una manera o altra, a les tasques de la informació. Es reuniren en un sopar, i anteriorment, havien assistit a una Missa. Després del sopar, seguint el fil d'aquelles converses que neixen davant d'una tassa de cafè, una copa de brandy i el cigarret, va sorgir la idea, consensuada com diríem avui, d'homenatjar a la persona, agrupació, associació o entitat, que s'hagués distingit durant l'any anterior, en la seva tasca per Tortosa. No recordem qui va formular la proposta. Però així, sense més, sense un altre reglament que la idea base de què la nominació fos a qui o els qui s'haguessin significat pro la ciutat, havia nascut el lliurament de la distinció del *tortosí de l'any*.

El de l'any 1968, va ser Mariano Jover Flix, organitzador cultural; el de l'any 1969, Joaquín Fabra Grifoll, industrial; el de l'any 1970, Juan Bautista Manyé Alcoverro, prevere i teòleg; el de l'any 1971, Felipe Tallada de Esteve, advocat; el de l'any 1972, Manuel Camos Borrás, administrador centre hospitalari; el de l'any 1973, José Celma Prieto, economia-assegurances; el de l'any 1974, Ricard Maria Carles i Gordó, bisbe; el de l'any 1975, Fernando Bau Carpi, industrial; el de l'any 1976, Federico Mayor Zaragoza, biòleg; el de l'any 1977, Ricard Cerveto i Riba, pintor; el de l'any 1978, Germanetes dels Pobres, comunitat religiosa; el de l'any 1979, va ser declarat desert; el de l'any 1980, també va ser declarat desert; el de l'any 1981, Amics de Remolins, ciutadans de barri; el de l'any 1982, Serveis Territorial a Tortosa, del departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya; el de l'any 1983, Josep Subirats i Pinyana, catedràtic de Ciències econòmiques; el de l'any 1984, Carmen Herrerio i Belmonte, mestressa de casa, serveis a la comunitat; el de l'any 1985, Jordi Angelats i Ballonga, president d'entitats; el de l'any 1986, Gerard Vergés i Príncep, escriptor; el de l'any 1987, Josep Garcia «Lo canalero», trobador folklore tortosí; el de l'any 1988, Ferran Arasa i Subirats, pintor; el de l'any 1989, Federació del Comerç de Tortosa; el de l'any 1990, Coordinadora Antitransvassament de l'Ebre; el de l'any 1991, Joan Panisello i Chavarria, ceramista; el de l'any 1992, Club esportiu Tortosa, 50 aniversari de la seva fundació; el de l'any 1993, grup folklòric: Quico, El Celio, el Noi i el Mut de Ferreries.

I això que va començar fa ja 26 anys, en una ciutat on va arrelar a voltes, pot ser difícil, es manté, amb uns altres informadors que fan grup amb els que d'aleshores, queden. Al principi s'autoanomenaven Grupo de Prensa y Radio de Tortosa, actualment: Grup de Premsa, Ràdio i Televisió de Tortosa.

Colònies de famílies a la Vall de Pineta

Durant el mes d'agost s'han fet, un any més, les colònies de famílies que l'Escola Pia de Catalunya organitza a la Vall de Pineta, al Pirineu aragonès. Hi van participar trenta-dues famílies que van passar uns dies convivint en harmonia en un indret de gran bellesa paisatgística.

Actualitat del voluntariat

Objectiu d'ACA (Associació Coordinadora per a l'Ancianitat)

Aconseguir la plena integració de la gent gran a la societat

Montserrat del Pozo

L'esperit del que ara se'n diu *Voluntariat Social*, és a dir, ajudar a tothom que ho necessiti, ha existit tota la vida.

L'inici d'ACA, és degut que un grup de persones, amb l'ànim d'ajuda als altres, voluntàriament, es van reunir per tractar de coordinar totes les ajudes que, individualment o col·lectivament tenien com a finalitat l'ancianitat, entenem que coordinar és concentrar esforços per dur a terme una acció comuna.

Al començament, aquest grup de voluntaris es va integrar a l'Associació de Amigos de los Ancianos de Espanya, com a membre autònom de la ciutat i de la província de Barcelona. Més endavant, aquestes activitats les va coordinar l'Associació Coordinadora para la Ancianidad (ACA, a l'octubre de 1972), associació de caire totalment independent.

Els primers anys, el treball fou de mentalització, la societat havia de comprendre els problemes de l'ancianitat, agreujats pel nombre creixent d'ancians a causa de l'augment de la mitjana de vida. Més tard, ACA va anar creixent gràcies a nous voluntaris.

L'any 1974, es va celebrar una exposició al Palau de la Virreina, per ensenyar les moltes necessitats que hi havien en aquest sector i alhora, la manca de recursos per resoldre-les. Aquell mateix any, es va iniciar un estudi de colònies d'ancians.

L'any 1975 es van aprovar els estatuts de la nova Asociación Coordinadora para la Ancianidad, associació de caràcter civil, no lucrativa i de duració il·limitada amb els següents objectius:

a) Mentalitzar, dins l'humanisme cristià, els diferents ambients socials per facilitar la plena integració de la gent gran a la seva comunitat.

b) Promoure els serveis i les obres que donin una resposta adequada a la Tercera Edat, en els aspectes d'assistència sanitària, integració familiar, residències, lleure, prestacions i altres similars.

c) Establir una relació estreta amb els organismes que treballen per a la Tercera Edat, fomentant la coordinació entre ells.

L'any 1975, es va assistir al Congrés

Internacional de Gerontologia a París i a l'any següent es va organitzar un Simposium sobre els temes d'Urbanisme i Habitat, Assumptes econòmics dels ancians i Sanitat. A les sessions d'estudi van participar-hi representants de partits polítics que van enriquir el debat amb les seves intervencions.

Aquest Simposium fou l'esclat del creixement d'ACA. Més endavant va sorgir l'Agrupació de Clubs d'ACA i més tard les Aules Universitàries de la Tercera Edat. Amb la col·laboració de grups culturals ja existents es va constituir AFOPA i també FATEC (Federació d'Associacions de la Tercera Edat de Catalunya) amb personalitat jurídica pròpia.

És important que la gent gran se senti ben integrada en l'ambient familiar i noti l'escalafó de les persones del seu entorn

Carta al voluntari desconegut

Estimat amic o amiga:

L'altre dia et vaig veure pel carrer acompanyant una noia que anava en cadira de rodes i vaig comprovar la traça amb què feies pujar i baixar la cadira de les voreres.

Parlaves amb l'amiga amb naturalitat i alegria, i el teu maneig de la cadira denotava que l'havies après bé. Després vaig saber que no eres de la família sinó voluntari de Gramic, una Associació de les moltes que hi ha dedicades a atendre minusvàlids.

És curiós, però arran d'aquest fet he sabut que la majoria dels que formen la vostra associació sou gent jove que us dediqueu a compartir el temps lliure dels minusvàlids, fent sortides al camp i ajudant a salvar les moltes barreres que els minusvàlids tenen per al seu desenvolupament normal com a persones.

Estic content de saber que en la societat d'avui hi ha joves, nois i noies, que posen els seus braços i les seves cames a disposició dels que hi tenen dificultats. El que hi poseu, però, per damunt de tot és el cor, és l'estimació per als que a cada pas han de superar multitud de barreres que la nostra societat, que es diu civilitzada i cristiana, ha creat i manté per als que tenen dificultat en seguir el pas normal dels més afavorits.

Enhorabona, amic o amiga. Amb la teva actuació desinteressa-

da i alegre, responsable i compromesa, ens dius a tots que no n'hi ha prou de lamentar-se per les diferències socials, que no és suficient posar-se la mà a la butxaca de tant en tant, i que el que cal, el que haurien de fer, és participar personalment, a la mesura de les possibilitats de cadascú, en la gran tasca social que resta a fer.

Jo penso que la teva crida, feta essencialment per la via del teu exemple, arrossegà joves i grans a fer costat a la gran família del Voluntariat Social que creix i es mou a Catalunya.

El camp de l'atenció a disminuïts té entre nosaltres moltes entitats específiques obertes al Voluntariat, la majoria unides a les federacions Ecom i Feaps. Bon nombre de ciutats i pobles de Catalunya s'han organitzat per fer realitat l'ajuda i el suport a les persones amb discapacitat. No hi ha, doncs, excusa.

M'agradaria que aquestes paraules t'encoratgessin a continuar sense defallir i et fessin arribar la felicitació i l'agraïment per l'exemple que ens dones i per la feina que fas.

Amb tota la meva admiració, cordialment

Lluís Martí i Bosch

president de la Federació Catalana de Voluntariat Social

Punts informatius

Un dels serveis que ofereix la nostra Federació és el d'acollir els futurs voluntaris, informar-los i orientar-los cap a una de les associacions que ens hagin demanat persones amb unes determinades característiques. Les entitats que utilitzen aquest servei, faran bé en anar-nos actualitzant les dades. Les que encara no ho fan, els animem a que no ho demorin.

On adreçar-se:

BARCELONA
ASSOCIACIÓ FAMILIAR DE MALALTS MENTALS. C/. Art, 7-9 C.P. 08041. Dilluns matí de 11 h. a 13 h. Tel. (93) 455 13 34.

C.C.U. Villaroel, 81 baixos C.P. 08011. Dilluns tarda de 17 h. a 20 h. Tel. (93) 323 33 08.

FEDERACIÓ CATALANA DE VOLUNTARIAT SOCIAL. C/. Pere Vergés, 1, 11a planta. Hotel d'Entitats - C.P. 08020. Dimarts matí de 11 h. a 13 h. Tel. (93) 278 02 94.

FEDERACIÓ CATALANA DE VOLUNTARIAT SOCIAL. C/. Grassot, 3, 2a planta C.P. 08025. Dimarts tarda de 17 h. a 20 h. Tel. (93) 458 99 06.

COMPARTIR. C/. Vallespir, 162 C.P. 08014. Dimecres matí de 11 h. a 13 h. Tel. (93) 490 81 46.

CONEX C/. Casanova, 36, baixos C.P. 08004. Dimecres tarda de 17 h. a 20 h. Tel. (93) 451 41 00.

ASSOCIACIÓ CIUTADANA ANTI-SIDA C/. Junta de Comerç, 6, 1r 2a C.P. 08001. Dijous matí de 11 h. a 13 h. Tel. (93) 317 05 05.

AUXILIA C/. Angli, 50, 2n. C.P. 08017. Dijous tarda 17 h. a 20 h. Tel. (93) 204 75 02.

RAUXA C/. Dr. Rizal, 14, baixos C.P. 08006. Divendres matí de 11 h. a 13 h. Tel. (93) 415 62 98.

FEDERACIÓ CATALANA DE VOLUNTARIAT SOCIAL C/. Grassot, 3, 2a. planta. C.P. 08025. Divendres tarda de 17 h. a 20 h. Tel. (93) 458 99 06.

BAIX LLOBREGAT
CASAL MARIANO C/. Girona, 30 C.P. 08830 Sant Boi de Llobregat. Dimecres tarda de 17 h. a 19 h. Tel. (93) 630 30 62.

PARROQUIA SANT ANTON I SANTA GEMMA C/. Verge de la Mercè, 67 C.P. 08950 Esplugues de Ll. Dimecres tarda de 18 h. a 19 h. Tel. (93) 473 66 88.

EL GARRAF
Pça. Enric Cristòfol Ricart, 12 C.P. 08800 Vilanova i la Geltrú. Dilluns tarda de 18.30 h. a 20 h. Tel. (93) 815 39 34.

VALLÈS ORIENTAL
Roger de Llúria, 1 C.P. 08400 Granollers. Dimarts tarda de 18 h. a 19 h. Tel. (93) 879 61 81.

VALLÈS OCCIDENTAL
VOLUNTARIS SANT CUGAT C/. Sant Antoni, 10 C.P. 08190 Sant Cugat del Vallès. Dimarts tarda de 18 h. a 19 h. Tel. (93) 589 09 73.

GIRONA
FEDERACIÓ CATALANA DE VOLUNTARIAT SOCIAL C/. Rutlla, 20-20 C.P. 17001. Dimarts matí de 9.30 a 14 h. Dijous tarda de 17 h. a 20.30 h. Tel. (972) 22 71 81.

CREU ROJA - CENTRE ACTIVITATS I SERVEIS EMILI BLANC. C/ Bernat Boades, 6, 1r. CP 17001 Tel. (972) 22 26 41.

LLEIDA
FEDERACIÓ CATALANA DE VOLUNTARIAT SOCIAL C/. Comerç, 38, 1r C.P. 25007. Dilluns a divendres de 9.30 h. a 14 h. i de 16 h. a 19 h. Tel. (973) 22 19 84.

TARRAGONA
FEDERACIÓ CATALANA DE VOLUNTARIAT SOCIAL C/. Rambla Nova, 120, 2n, 1a. C.P. 43001 Dimarts i dijous 18 h Tel. (977) 54 07 80.

**Professor de la Facultat
Eclesiàstica de Filosofia
de Catalunya**

Signatura del titular del compte/*llibreta*

La còpia de la Bíblia a la Catalunya Medieval

Joan González i Pastor

En l'antiguitat clàssica la redacció de documents i la còpia de còdexs era feta a les botigues dels editors, a càrrec d'escriuans pagats, però amb l'esfondrament de l'Imperi, gairebé desaparegué la cultura antiga. Malgrat totes les vicissituds, el legat antic no es perdé del tot i se salvà en una gran part, gràcies a les escoles eclesiàstiques, a les biblioteques i els escriptors. D'antuvi l'Església cristiana s'ha servit del llibre com a element indispensable per a l'evangelització, l'adoctrinament dels fidels i guia i conservació del ritual. Els llibres més antics i venerats eren els bíblics, els quals eren llegits en les celebracions còltiques i les devocions privades.

Els escriptors

A l'Edat Mitjana l'escriptori era una oficina d'artesanía i art on eren escrits o copiats documents i llibres. Primer, eren els sacerdots i monjos especialitzats en diversos oficis artesanals, perquè en aquells moments ells eren gairebé els únics preparats per tal de tirar endavant la producció literària. Després i poc a poc, s'hi introduïren els laics. El pergaminer preparava el pergami mitjançant les operacions d'immersió en aigua i calç, raspat i tallat de les pells. Un altre, amb un instrument punxegut ratllava amb rengles equidistants l'espai que havia d'ocupar el text.

Durant molts segles hom emprava per a escriure fragments de canya degudament tallats o bé plomes d'au també escapçades. Preparar aquests materials era una tasca prèvia, la qual formava part de les accessorís dels escriptors. I era tanta la dignitat d'aquest departament de la casa canonical, que tots els diumenges es feia l'aspersió amb aigua beneïda i tenia una oració pròpia.

Els monestirs de Ripoll, Cuixà, Sant Cugat i les catedrals de Vic, Barcelona i Urgell en tenien ja als segles X i XI i, a partir de mitjan el XII, també els monestirs cistercencs de Poblet i Santes Creus, els quals en l'aspecte paleogràfic enllacen cronològicament amb el famós cenobi de Santa Maria de Ripoll.

En el curs de l'Edat Mitjana, va créixer el nombre de lectors i es van inventar organitzacions de còpia simultània. Els monjos ja no eren pas els únics amanuenses, ni es treballava per separat en escriptors individuals, sinó en aules conjuntes on es feia servir el sistema de la «pecia», que permetia la còpia simultània d'una mateixa obra en quaderns separats. Ensenms, es reglamentà el negoci dels estacionaris.

Els copistes

Els monjos no podien llegir obres d'autoria pagana ni arriana, perquè prevalia el criteri «era millor ignorar doctrines damno- ses que, en procurar conèixer-les, caure en algun error.» Aquesta prescripció explica per què són tan escadusseres a les llibreries medievals les obres dels clàssics grecs i

latins i ha desaparegut tota la literatura arriana. En canvi, es dedicaven preferentment a copiar la Bíblia, obres d'escriptors eclesiàstics, canòniques, litúrgiques, teològiques i ascètiques. Acostumaven treballar des de l'albada fins a les nou del matí i recomençaven la seva tasca a les tres de la tarda fins que es feia fosc, a l'estiu. A la tardor, hivern i primavera començaven a les nou del matí fins a les tres de la tarda. Per terme mitjà, es dedicaven a escriure entre set i vuit hores tots els dies, en mig d'un reverent silenci. Tanmateix, els monjos esmerçaven tres hores diàries a la lectura i l'escriptori els assortia dels manuscrits que els calia.

La confecció del llibre manuscrit, sobretot si estava decorat, era una feina molt delicada i entrginguda. Per això, quan l'escriuà acabava la seva feina, feia constar la seva satisfacció al final del còdex i demanava als seus lectors que el recordessin en llurs pregàries.

Sovint un amanuense començava a copiar una obra i si calia, deixava espais lliures per a la caplletració i la il·lustració del llibre,

del temps amb la Vulgata. També, els amanuenses s'equivocaven, sobretot, si interve- nien mans diverses. Aquestes circumstàncies determinaven que els copistes donessin un text semblant, però que no sempre literal- ment era idèntic a l'original.

A Catalunya, la tradició visigòtica va ser influenciada per la cultura carolíngia molt més que a la resta de la Península. La vella escola hispana no tenia res que envejar a la franca, perquè tant els textos com les il·lustracions de les bíblies copiades a casa nostra tenen molts elements que deriven del passat.

Sembla que els calígrafs i els dibuixants es van inspirar en una tradició antiga, de la qual el *Pentateuc Asburnham*, potser dels últims anys del segle VII, és l'únic representant que resta. Pel que es veu en aquest *Pentateuc* l'antiga Bíblia visigòtica era tal volta, profusament il·lustrada. Els escriptors i il·lustradors dirigits per Isidor de Sevilla, tenien rètols antiquíssims i models grecs excel·lents. Si endemés de tenir aquest *Pentateuc* terriblement mutilat de la Hispania visigòtica, tin-

guéssim una Bíblia sencera d'aquell temps, és ben segur que algunes de les bíblies posteriors no ens semblarien tan singulars, i, alguns detalls que, ara no s'expliquen, es comprendrien potser millor. Quan més tard, a les nacionalitats romàniques es van copiar de nou les antigues bíblies, tant en el text com en les representacions iconogràfiques, es conservaren molts elements antics.

Durant l'època comtal, el monestir de Ripoll esdevingué el centre cultural més important de la Marca Hispànica, el qual excel·lí per l'activitat artística del seu famós escriptori. El monjo Guifred que havia copiat quatre llibres de la vida de Gregori el Gran, també va copiar l'*Expositio* a Ezequiel i al *Canticum canticorum Salomonis*, del mateix autor.

Originàries de l'escriptori ripollès són les conegudes *Bíblia de Ripoll*, i la *Bíblia de*

Roda; ambdues suposadament són del segle XI. La primera és, segurament, dels primers anys d'abadiat d'Oliba, format infòlio gran. A més dels llibres bíblics, conté uns 210 pròlegs, sumaris i altres textos introductoris, que la fan una mena d'enciclopèdia de la Sagrada Escripura. El renom li ve, però, de la sèrie impressionant de miniatures i dibuixos que conté i, és una de les bíblies més il·lustrades de l'Edat Mitjana.

La segona Bíblia, eixí de l'escriptori ripollès i el segle XII ja era al monestir de Sant Pere de Roda. Conté un nombre inferior de textos extrabíblics, però la riquesa artística és semblant. Quan els monjos abandonaren la casa, el segle XVII, depositaren els quatre preciosos volums que la formen en una par- ròquia de la Selva. L'any 1689 el mariscal

Anne-Jules de Noailles comandant de l'exèrcit francès, entrà a Catalunya i la sostragué; per això ara és a la Biblioteca Nacional de París.

Comparant artísticament aquestes dues bíblies amb les creacions visigòtiques del segle X, notem un gran canvi. Les nombroses versions del cèlebre *Comentari a l'Apocalipsi*, al qual cicle pertany el Beatus que se'n conserva a la seu de Girona, signat el 975 per una dona, *Eude Pictrix*, i el monjo *Emeterius presbiter* representen l'estil peculiar de la pintura visigòtica, en tant que les bíblies de Roda i de Ripoll senyalen els inicis d'un art nou.

La realització d'aquestes bíblies confirma l'activitat de l'escriptori i fins a quin grau arribà la col·laboració d'amanuenses, calígrafs i miniaturistes en la producció de manuscrits per a la biblioteca, per als usos domèstics i fins per satisfer els encàrrecs d'altres monestirs i esglésies i, pròcers. Tanmateix, corrobora la presència d'una notable escola de miniaturistes que correspon a les manifestacions d'una producció artística que s'intensificà entorn de Ripoll durant els períodes següents a través de la pintura i de l'escultura. La iconografia de la portada, erigida un segle més tard, coincideix amb la dels cicles del temari dels llibres de l'Èxode i dels Reis que figuren en l'exemplar de la Bíblia de Ripoll, repetint les mateixes escenes en idèntiques franges de distribució.

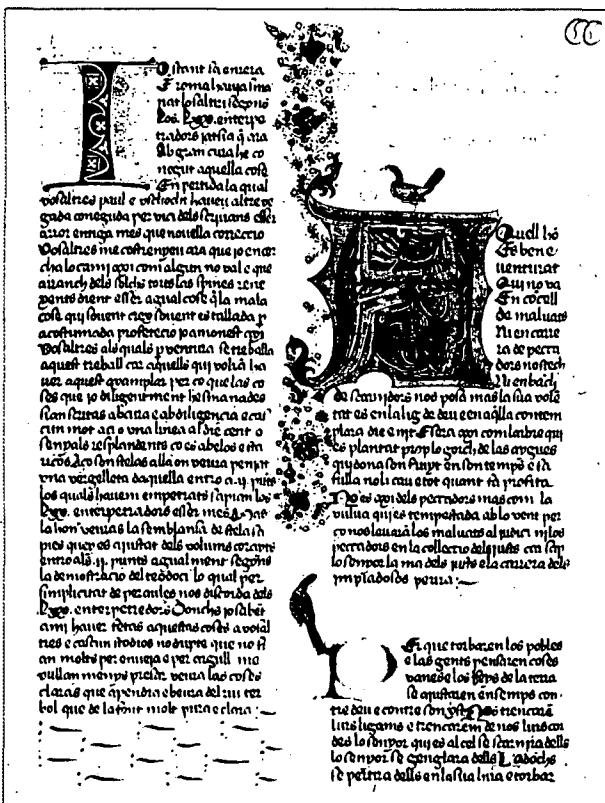
A l'últim terç del segle XIII i a principis del XIV la còpia dels manuscrits bíblics miniat es va fer de manera intensiva. Aquesta mena de llibres que, en estat íntegre o fragmentari són repartits a les modernes biblioteques, ofereixen característiques molt uniformes i els fan inconfusibles. Per exemple, la Bíblia catalana (Eg. 1.526) conservada a Londres fou enllestida de copiar per un tal Marc, el 1461 i els tres volums guardats a París (BNP ms. esp. 2-4), d'acord amb Pere Bohigas cal datar aproximadament entre els anys 1460 i 1465, aproximadament. Una segona còpia (BNP. ms esp. 5) és molt semblant al primer volum de l'obra anterior, que arriba fins els Salms, hi treballà Antoni Satorra, que la va enllestir el 8 d'agost de 1466. Aquests textos, al costat del BNP ms. 486 i el manuscrit dels quatre evangelis, que miraculosament és a Sant Cugat, per les raons que ja he donat, podrien transmetre la versió catalana, bé que modificada, dirigida per Jaume de Montjuïc.

Encàrrecs

En un temps que els llibres s'havien de copiar a mà els encàrrecs eren nombrosos, i també les bíblies i els llibres que la comenten. A tall d'exemple, heus ací alguns.

El canonge Josep Gudiol encara aconseguí de veure en una col·lecció bibliogràfica de Barcelona, una Bíblia caligrafiada i minada amb treballs d'or i en colors, de caràcter influït per l'art gòtic, acabada pel seu homònim Joan Pons, el 1273.

L'esmentat Berenguer Fullit estigué enfeinat durant quatre mesos a copiar una Bíblia que li va encarregar Jaume II, perquè el monarca ordenà li pagués la seva feina, el 13 de setembre de 1302. El 21 d'agost de 1313 el mateix rei assignava la il·luminació d'una Bíblia a Bernat Guanter. El rei Martí demanava la còpia de la glossa sobre el Saltiri de Nicolau de Lira (15-7-1399) i el 29 de novembre de 1403 manava pagar 1.142 sous i dos diners de Barcelona per aquesta feina, feta sobre pergami.

Manuscrit copiat per Marc (1465), i revisat pels inquisidors Johanni Parlamentario i fra Bernardus. Conté el *Pentateuc*, llibres hagiogràfics, Job i Salms. Endemés de la introducció, en aquesta plana hi ha el Salm 1 i part del 2. (Museu Britànic de Londres, ms. Eg. 1526)

feines que normalment realitzava un altre especialista. Un exemple podria ser la traducció de la primera Bíblia catalana per encàrrec d'Alfons II. Mentre era a Lleida el Nadal de 1287, el rei expedí dues ordres: la primera adreçada a Pere Marquès, dient-li com enviava Berenguer Fullit, expert calígraf a Barcelona, perquè passés en net els esborranys de la novel·la Bíblia i la fes il·luminar. La segona disposició dictada, la dirigí al seu conseller Jaume de Montjuïc, jurisconsult barceloní de gran competència, el qual ajudat per dos minyons havia de completar la versió.

A vegades, calia actualitzar el text perquè alguns mots i la sintaxi havien canviat o perdut el significat original, llavors calia fer una recensió, tal com s'esdevingué en el pas

Llibres

L'hora de la solidaritat

G.P.

El fenomen del voluntariat, no tan sols catòlic òbviament, representa una de les realitats més significatives i interessants de l'actual fase de conscienciació social i cívica. El procés d'accelerada industrialització i de pèrdua de l'antiga civilització rural que unia experiències vitals i interessos comuns, ha donat peu a aquesta necessària convivència.

Les velles i nostàlgiques xarxes de solidaritat humana han entrat en vertiginosa crisi per la descomunal acceleració històrica que vivim, que descompensa la nostra tensió espiritual. I l'Estat, que hi volia estar omnipresent, ha acabat

per estar omniabsent.

El voluntariat és una opció humana que canvia als homes i dones que la viuen dia a dia. Els voluntaris constitueixen la resposta més concreta, pràctica i eficaç a la suïcida societat de consum i del benestar que es confon gairebé sempre amb l'egoisme.

Aquestes son algunes de les qüestions que planteja Miguel Angel Velasco en aquest llibre que pot incitar a un més gran exercici de la solidaritat per part de tothom en un món en el qual abunden les misèries i els pobres de solemnitat es compten per milions.

Miguel Ángel Velasco. *Voluntarios: Una revolución imparale*. Ediciones Palabra.

La sardana i la dansa

La promoció de la sardana

Josep Ventura

Cal reconèixer que des de fa anys es parla molt de la sardana i s'ensenya a ballar-ne en molts indrets. No ens podem queixar, veritablement, de falta de promoció. Tanmateix, es tracta, sovint, d'una promoció portes endins, orientada als qui ja creuen en la sardana.

Últimament es va generalitzant la tendència de barrejar la sardana amb altres activitats. Potser és un camí lent, però pot arribar a ser vàlid. No interessa un personal que només balli sardanes i que no s'interessi per gaire res més. Tampoc no és solució comptar amb un grup de joves que només busqui en la sardana la competició.

És important que la sardana sigui present en tot tipus d'actes i no necessàriament com a protagonista principal. A finals d'agost, per posar un exemple, es va celebrar un acte a Mataró, organitzat per l'associació cultural Els Planells, amb el nom *Homenatge al cant*. L'acte va consistir en una petita excursió, cants de muntanya i les actuacions de la coral Els Rossinyols, Els Rastoners de Vallgorguina i la rapsoda Dolors Busquets. Entre cada activitat o actuació, es van intercalar sardanes interpretades per la Cobla Laietana i per la Principal del Llobregat.

El pensament cristològic actual

C.C.

Josep Vidal Talens.
Un Déu digne de l'home.
Ed. Saó.

En totes les disciplines del saber —des de la física nuclear a l'arquitectura o la biologia— ja s'havien incorporat treballs en la nostra llengua; tots els estudiosos havien fet l'esforç de posar-se al ritme de les exigències socials. Tots, llevat de la teologia, la qual experimenta un notable endarreriment en aquest sentit. Ara, amb l'obra de Josep Vidal aquesta branca del coneixement s'ha posat al dia. I no solament pel que fa a la llengua: *Un Déu digne de l'home* recull les reflexions teològiques d'un dels nostres millors pensadors i posa a l'abast del lector —iniciat o no, tant és— les inquietuds del pensament cristològic actual, tot aplicat a la nostra realitat. Aquesta és una de les principals característiques de l'obra, i és que no solament està pensada des de la realitat valenciana, sinó també per a aquesta mateixa realitat, i això sense perdre gens la dimensió universal amb què s'ha d'elaborar qualsevol obra que es pretengui rigorosa. Ofereix profunditat i frescor per a l'iniciat en el pensament cristològic i capacitat de diàleg amb el lector no creient, els quals —creients o no— se sorprendran de trobar un llibre profundament pensat i tan ben escrit que permet una lectura amena per al lector no coneixedor del llenguatge teològic.

La Pobra de Cérvoles recupera l'orgue

Lluís Noguera

L'església parroquial de Santa Maria de la Jonquera, de la Pobra de Cérvoles (Garrigues), compta amb un magnífic orgue del segle XVIII, que va ser construït per Anton Cases. Va ser destruït durant la guerra del 1936. Fa uns anys, un grup de persones va proposar de restaurar-lo i va encarregar la tasca al belga Wilfried Praet.

Un cop realitzats els primers treballs de restauració de l'orgue, finançats amb donatius dels veïns de La Pobra, s'ha considerat oportú organitzar un concert. Després de 59 anys, s'escoltaren les primeres notes en el concert ofert per Fàtima Miró.

Francesc Piñol, batlle de La Pobra i alhora president del Consell Comarcal de les Garrigues, va agrair al poble l'esforç realitzat per recuperar l'orgue i va lliurar un ram de flors a Fàtima Miró i un oli de la comarca al responsable del projecte de restauració.

EL MENÚ DE LA SETMANA

1r. plat

AMANIDA BLANQUINEGRA

Ingredients:

- 100 gr. de patata
- 1 endívia
- 1 ceba tendra
- 30 gr. d'olives negres
- 1 cullerada de vinagre
- 1 culleradeta d'oli, sal

Preparació:

Prepareu un fons amb l'endívia. Talleu les patates bullides a daus petits i barregeu-les amb la ceba picada i les olives trossegades. Coloqueu aquesta barreja sobre les endívies i amaniu-ho amb la vinagreta que haureu preparat amb la sal, l'oli i el vinagre.

2n. plat

LLENTIES CUITES

Ingredients:

- 60 gr. de lleties seques
- 1 porro
- 1 fulla de llorer
- 1 culleradeta d'oli

Preparació:

Poseu les lleties en remull unes 4 o 5 hores. Coeu-les en aigua sense sal amb el porro i la fulla de llorer. Quan ja siguin cuites saleu-les, escorreu-les i amaniu-les amb l'oli.

Postre

IOGURT AMB MEL

Ingredients:

- 1 iogurt natural
- 1 culleradeta de mel

Vi: Vallformosa negra
Vall fort (1992)

Cal. = 550
Gr. de Fibra = 14

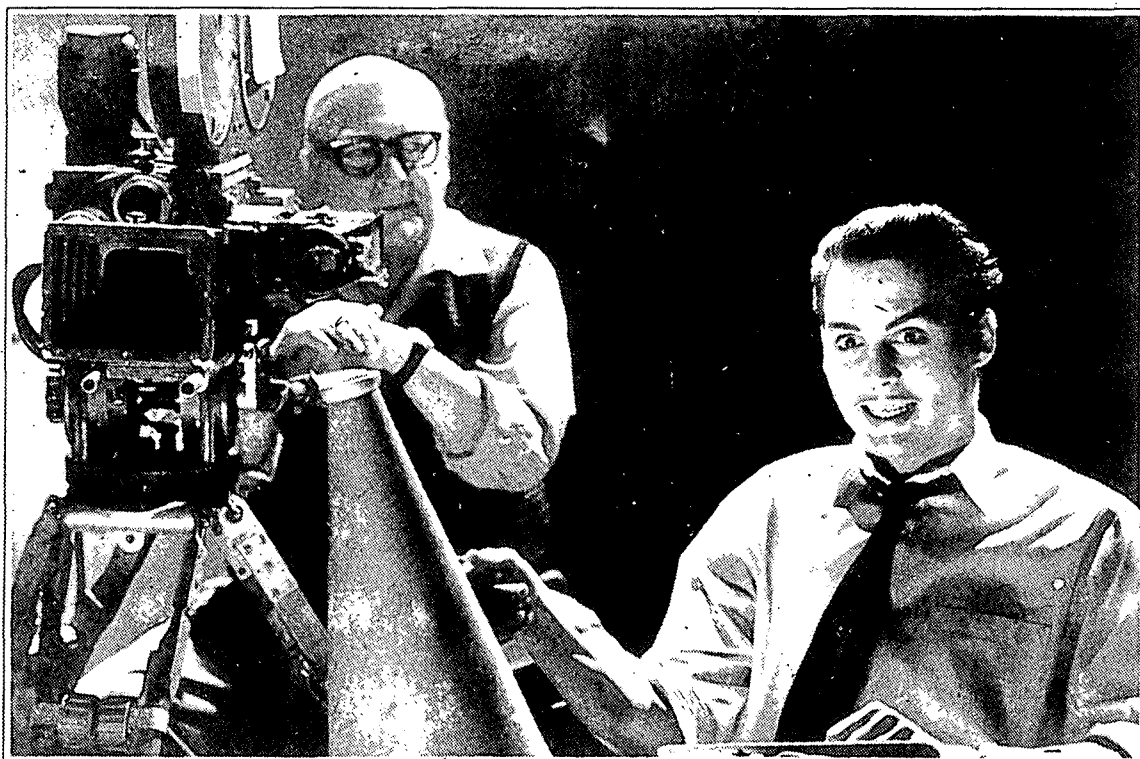

Vallformosa
Vins i Caves

Cinema

Ed Wood

Director: Tim Burton. **Intèrprets:** Johnny Deep, Martin Landau, Sarah Jessica Parker, Patricia Arquette, Vincent D'Onofrio, Lisa Marie.

J.M. Aresté

(Aceptensa)

En aquesta nova declaració d'amor al cinema, Tim Burton narra les aventures de qui ha estat qualificat com a pitjor director de tots els temps: Ed Wood, home emprenedor però de discutit talent.

Ed Wood (Johnny Deep), que dirigeix teatre amb escàs èxit, somia filmar una pel·lícula a Hollywood. L'oportunitat es presenta en forma de subproducte, que l'il·lusionat novell tracta de convertir en una obra molt personal. Dels al·licients amb què compta és la recuperació per a la pantalla de l'actor Bela Lugosi (Martin Landau), el Dràcula més famós de la història del cinema, en aquell temps en plena decadència per la seva addicció a la morfina.

El film es beneficia de la seva base real, que es barreja amb una visió romàntica i plena de tendresa: el director estima els seus personatges, la qual cosa ajuda que els aspectes més obscurs de la his-

tòria —dificultats creatives de l'artista, declivi de l'actor, extravagant gust de Wood per les peces femenines...— siguin tamisades per divertits tocs d'humor i per un aire nostàlgic que tot sovint commou.

Hi ha una magnífica recreació del Hollywood dels anys cinquanta i de les condicions en les quals es rodaven les pel·lícules barates. La decisió de fotografiar en blanc i negre, amb tocs impressionistes, es mostra intel·ligent, i ajuda a donar a la pel·lícula el to precís. Molt inspirada es revela també la banda sonora de Howard Shore.

Un dels punts forts d'aquest excel·lent film és la relació Lugosi-Wood, molt ben dibuixada: Landau i Deep estan magnífics. Com si fossin pare i fill, es professen un afecte més enllà de motius purament professionals, que els porta a estar molt units en els moments difícils. La creació artística i el dret a la integritat de les obres tenen una emocionant defensa en la màgica trobada entre Ed Wood i Orson Welles.

Crònica televisiva

Horitzons
d'esperança
d'una vida nova

Miquel Àngel Codina

Recentment l'espai religiós *Pueblo de Dios*, dirigit per José Luis Gago de Val, va emetre un interessant reportatge sobre el voluntariat a les presons. Voluntaris, sacerdots, religiosos, religioses i seglars formen part de l'anomenada *Església entre reixes* que pateix la manca de llibertat, el rebuig social, la soledat i la desesperança. Els reclusos intenten trobar en Déu i en la comunitat cristiana la força suficient per tal de mantenir oberta una porta a l'esperança d'una vida nova quan abandonin la presó. El 89% de la població reclusa es confessa creient, el 82% considera positiva la presència del capellà als centres penitenciaris i el 90% troba molt important la tasca que desenvolupen els voluntaris a la presó. A tot Espanya hi ha actualment 2.000 voluntaris treballant en presons. Una xifra exigua davant els 50.000 de França o Itàlia.

Una cinquantena de voluntaris cristians aplegats a l'Associació de Reinserció Social Penitenciària d'Alacant (ARESPA) reparteixen llargues hores de servei desinteressat al penitenciari alacantí de Foncalent, amb 1.500 interns —dels quals, 300 corresponen al psiquiàtric penitenciari—, obrint horitzons d'il·lusió i esperança en les vides esberlades dels reclusos. Julià Sánchez Robles, voluntària, va anar un bon dia al penitenciari de Foncalent per fer pastissos amb els presos. El seu testimoni és el següent: «En veure el dolor del pres, la manera en què ell vivia aquest dolor, veritablement, vaig sentir una nova conversió. Vaig descobrir que el Crist sofrent és present en el pres. La meua vida va canviar i, a partir d'aquella data, hi vinc un parell de cops a la setmana».

Aconseguir la reinserció social dels presos és un dels objectius fonamentals del voluntariat cristià. Lluïsa Victòria Vidal, presidenta d'ARESPA, va afirmar en el reportatge que «les assistents socials no duen a terme la mateixa tasca que nosaltres. Per exemple, nosaltres visitem les cases, visitem els infants, els facilitem menjadors escolars, els facilitem l'entrada als col·legis i ajudem les famílies, tant moralment com materialment». Els voluntaris esdevenen, doncs, un lligam cabdal entre la presó i el carrer, l'opressió i la llibertat.

Veus d'Església

TELEVISIÓ

TV1

Dimarts 03.10 *Testimonio*: meditació sobre un tema religiós (catòlic).

TV2

Dissabte 11.00 *Últimas preguntas*.

Diumenge 11.00 *La Missa*: amb la participació de la Coral Canticorum de Barcelona: la Guineueta (Barcelonès, arquebisbat de Barcelona), sota la direcció de Constantí Sotelo; (director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Jaume Planas i Pahissa).

12.00 *Pueblo de Dios*.

CANAL 33

Signes dels temps: Encara no hi ha programa.

TELEVISIÓ DE MATARÓ (Canal 64)

Creure avui: No hi ha programa fins a l'octubre.

RÀDIO

FUNDACIÓ MISSATGE HUMÀ I CRISTIÀ

RÀDIO ESTEL (Barcelona: FM 106.6)

Cada dia:
de 07.00 a 22.00h.: Cada quart d'hora, butlletins d'informació: general, serveis, d'Església i cultura. Comentaris, cada mitja hora, després de la informació general i d'Església. Comentaris de l'Evangeli a les 7.30 i 21.30.

De dilluns a divendres:

23.00 *Nen, no em tiris sorra (Magazine).*
01.00 *Dietari de música i músics.*
01.05 *Ràdio Vaticana.*
01.25 *Espurna d'alba.*

Dilluns

22.00 *Diàleg d'Església:* Col·loqui sobre qüestions directament relacionades amb la vida de l'Església.

22.30 *Ara va de barris.*

Dimarts

22.00 *Versió original.*
22.30 *Perfil.*

Dimecres

22.00 *Sisters & Brothers.*

Dijous

22.00 *De persona a persona.*
22.30 *Sisters & Brothers.*

Divendres

22.00 *Set dies a l'Església.*
22.30 *Sisters & Brothers.*

Dissabte

22.00 *Blue Velvet.*
23.00 *Paraules d'amor.*
00.00 *Estel de colors.*
00.30 *Dietari de música i músics.*
00.35 *Ràdio Vaticana.*
00.55 *Espurna d'alba.*

Diumenge

22.00 *La Gran Via.*
23.00 *Paraules de música.*
00.00 *Estel de colors.*
00.30 *Dietari de música i músics.*
00.35 *Ràdio Vaticana.*
00.55 *Espurna d'alba.*

CADENA NOVA (Barcelona: FM 100)

Diumenge
09.05 *Informatiu religiós* (director: José Lazaro).

CATALUNYA MÚSICA (Barcelona: FM 101.5)

Diumenge
10.00 *La música religiosa: Missa brevis per a solistes, cor i orgue,* de Kodaly; *Beatus vir, RV 598,* de Vivaldi; *Ave verum, op. 2 n. 1;* *Ave Maria, op. 2 n. 2;* *Ave maris stella, op. 2 n. 3,* d'Elgar.
11.00 Retransmissió de la missa conventual des de Montserrat.

CATALUNYA RÀDIO (Barcelona: FM 102.8)

Diumenge
15.05 *Paraules de vida:* conversa sobre un tema d'actualitat des de l'òptica de la fe (director: Francesc Romero).

COPE/RÀDIO MIRAMAR (OM 702)

De dilluns a divendres

20.30 *El Brocal.*
21.00 *El Espejo.*

Diumenge

08.30 *Letra y música:* de temes religiosos.
09.00 Retransmissió de la missa, des de les Carmelites Descalces de Terrassa.
09.45 *Testimoni:* recull d'informacions i notícies de caire religiós.
10.00 *Iglesia es noticia:* informació diversa de les diòcesis, de la Conferència Episcopal Espanyola i de l'activitat del Sant Pare i de la Santa Seu.
22.00 *La linterna de la Iglesia.*

RÀDIO 1 (RNE, OM 738; Barcelona: FM 88.3)

Diumenge
08.15 *La Misa de España* (des de Madrid).

RÀDIO 5 (RNE/Catalunya, OM 1.503)

Dissabte
08.05 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

Diumenge

08.15 *La Misa de España* (des de Madrid).
14.00 *Avui és el teu dia:* informacions, comentaris i entrevistes.

RÀDIO ANDORRA (FM 91.1-94.2)

De dilluns a divendres
07.05 *Déu vos guard!* Santoral, reflexió i agenda.

Diumenges i festius

09.00 Santa Missa.

RÀDIO BALSARENY (FM 105.7)

Diumenge
10.30 *La veu de la parròquia:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO BARCELONA (OM 666)

Diumenge

De 22.05 a 23.00h. *Objectiu: l'home:* programa de valors humans. El cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista amb: el grup *La Revifalla*, de Prats de Lluçanès, format per quatre cantants de més de 80 anys; suggeriments per viure millor la vida i la «Carta Dominical» de l'arquebisbe Ricard M. Carles, de Barcelona (director: Josep-Maria Alimbau).

RÀDIO CERVERA (FM 99.2)

Diumenge

08.00 *Cristians:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO CIUTAT DE BADALONA (FM 104.4)

Diumenge

09.45 *Vida i esperit.*

RÀDIO MARICEL (Sitges FM 107.7)

Divendres

De 20.00 a 20.30h. *La punta:* (director: Jordi d'Arquer i Terrasa).

RÀDIO MOLINS DE REI (FM 91.2)

Dissabte

09.00 *Obrim camins:* programa de valors humans i cristians (director: Octavi Sánchez).

RÀDIO POPULAR DE LLEIDA (OM 1.224)

Dissabte

13.40 *Iglesia es noticia:* entrevista de caràcter humanísticoreligiós i paraules del bisbe Malla, de Lleida.

RÀDIO POPULAR DE TARRAGONA (OM 1.143)

De dilluns a divendres

19.30 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

Dissabte

13.50 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella.

Diumenge

09.45 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

PROGRAMES PER A MÉS D'UN MITJÀ

PRODUCCIÓ DE L'ARQUEBISBAT DE TARRAGONA

ESGLÉSIA VIVA: informacions, comentaris i entrevistes.

L'emeten: Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Radio, i també:

Alforja Ràdio (FM 104.3) diumenge 09.00h.

Calafell Ràdio (FM 107.7) diumenge 09.20h.

Cadena Cope-Reus (OM 1143) diumenge 10.30h.

FETS I CRITERIS: missatge setmanal de l'arquebisbe Torrella (es publica a «Catalunya Cristiana»).

L'emeten: Ràdio 5, Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Ràdio, i també:

Calafell Ràdio (FM 107.7) dissabte 12h.

Ràdio La Canonja (FM 102.3) divendres 20h.

L'Espluga FM Ràdio (FM 107.4) dissabte.

Ràdio Falset (FM 107.0) dissabte, a partir de les 14h.

Ràdio El Morell (FM 105.7) dilluns, a partir de les 21h.

Ràdio Montblanc (107.0) diumenge, a partir de les 11 h.

Ràdio Santa Coloma de Queralt (FM 107.5) dissabte 13h.

Ràdio Sant Pere i Sant Pau (FM 101.0) dissabte, a partir de les 20 h.

Ràdio La Vilella Alta (FM 102.3) dissabte 12 h. i diumenge a les 13h.

EL MIRALL: Cadena Cope-Reus (OM 1143) dilluns 21h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE GIRONA

Departament de Ràdio: c/Albareda 15 pral 1a 17004 Girona; Tel.(972) 22.27.75; Fax: 20.18.55.

ESGLÉSIA VIVA: programa setmanal de 30 minuts de durada amb reportatges i entrevistes d'actualitat cristiana, social i humana. Té les seccions: *La Paraula del Bisbe* (comentari setmanal del Bisbe de Girona), *A la ribera del Jordà* (reflexions escrites per Miquel Àngel Ferrés), *La Veu dels Joves* (comentaris de Jaume Reixach), *Notícies i El significat de l'Evangeli* (amb Pere Carreras). Algunes d'aquestes seccions canvien segons l'època de l'any. Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten:

Cope Figueres-la Jonquera (AM 1269-FM 88.0) diumenge 9.35h.

Ona Jove Riudellots (FM 104.0) dissabte 17.30h.

Ràdio Arenys de Mar (FM 91.2) diumenge 9.45h.

Ràdio Arenys de Munt (FM 107.0) diumenge 10.30h.

Ràdio Banyoles (FM 107.3) dissabte 9.00h.

Ràdio Begur (FM 97.7) diumenge 9.00h.

Ràdio Besalú (FM 107.8) diumenge 11.00h.

Ràdio Canet de Mar (FM 107.6) dissabte 10.30h.

Ràdio Grup Girona (FM 89.9) diumenge 8.00h.

Ràdio l'Escala (FM 107.6) divendres 16.05h

Ràdio la Vall (FM 107.6) diumenge 9.00h.

Ràdio la Vall d'en Bas (FM 107.9) diumenge 9.00h.

Ràdio les Planes (FM 107.9) diumenge 9.30h.

Ràdio Palafrugell (FM 107.8) diumenge 8.15h.

Ràdio Salt (FM 97.7) diumenge 9.00h.

Ràdio Sant Joan (FM 107.0) diumenge 9.00h.

Ràdio Santa Coloma (FM 103.6) diumenge 9.00h.

Ràdio Shalom Palau (FM 106.6) diumenge 10.30h.

Ràdio Sarrià de Ter (FM 87.6) diumenge 9.30h.

Ràdio Gironès-Antena Cassà (FM 92.8) dissabte 19.30h

MÚSIQUES I CANTS: programa setmanal de 30 minuts de durada que fa un repàs a la música «gospel» des dels seus inicis fins a l'actualitat; amb gravacions inèdites i d'importació. Presenta: Josep Maria Pont. L'emeten:

Ona Jove Riudellots (dissabte 17.05h). Ràdio Arenys de Mar (diumenges 9.15h). Ràdio Banyoles (dissabte 9.30h). Ràdio Begur (diumenge 9.30h). Ràdio Besalú (diumenge 11.30h). Ràdio la Vall (dimecres 21.00h). Ràdio les Planes (dissabte 17.00h).

Ràdio Palafrugell (dimarts 14.30h). Ràdio Sant Joan (dimecres 20.00h).

EL CAFÉ INTERNACIONAL: programa setmanal de 30 minuts de durada que recull els grans artistes de la música lleugera, grups inoblidables i les grans cançons romàntiques. La música es combina amb frases, missatges humans i paraules de reflexió. Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten:

Ona Jove Riudellots (dissabte 15.00h). Ràdio Arenys de Mar

RÀDIO PUIG-REIG (FM107.3)

Diumenge

09.30 *Reflexió:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO SABADELL (OM 882)

Diumenge

09.45 *Testimoni:* recull d'informacions i notícies de caire religiós a Sabadell i comarca (director: Juanjo Yunquera).

RÀDIO SALUD (FM 89,1)

Dissabte

De 07.00 a 09.00h. *Rosari:* meditat per joves, entrevistes a catòlics en el món, concurs de Cultura religiosa, meditació mariana, heroics del segle XX, etc.

Diumenge

De 07.00 a 09.00h. Presentació de l'Evangeli del dia i meditació, tema marià, etc.

RÀDIO VALLS (FM 103.2)

Dissabte

09.05 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

Diumenge

09.00 *Església viva* (producció de l'arquebisbat de Tarragona)

RÀDIO VATICANA (OM 1.530, entre d'altres)

Cada dia

20.40 *Rosari:* en llatí des del Vaticà.

22.10 *Noticiari.*

RÀDIO LA VEU DE NAVARS (FM 107,9)

Diumenge

10.15 *Església viva:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

TARRAGONA RÀDIO (FM 102.6)

De dilluns a divendres

15.30 *Cafè i pastes:* informacions, comentaris i entrevistes.

Dissabte

08.15 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

(dissabte 19.00h). Ràdio Arenys de Munt (divendres 9.00h). Ràdio Banyoles (dissabte 10.00h). Ràdio Begur (per determinar). Ràdio Besalú (diumenge 12.00h). Ràdio la Vall (diumenge 14.30h). Ràdio les Planes (dissabte 17.00h). Ràdio Palafrugell (dijous 21.00h). Ràdio Sant Joan (dilluns 21.30h). Ràdio Santa Coloma (per determinar). Ràdio Sarrià de Ter (divendres 22.00h).

LA PARAULA DEL BISBE: Micro-espai presentat pel Bisbe de Girona Mn. Jaume Camprodon i Rovira. Periodicitat setmanal amb 5 minuts de durada. L'emeten:

Ràdio Calella (FM 107.9) diumenge 11.00h.

Ràdio Malgrat de Mar (FM 107.4) diumenge 11.10h.

Ràdio Olot (FM 98.1) diumenge 9.00h.

Ràdio Tordera (FM 107.1) dissabte 9.05h.

Ràdio Vilafant (FM 107.3) diumenge 9.15h.

PUNT DE TROBADA: Programa magazine setmanal de 55 minuts de durada, que compta amb temes d'actualitat cristiana, social i humana amb diverses seccions. Presenten: Carles Sánchez i Àngel Rodríguez. L'emeten:

Cadena Cope Figueres-la Jonquera (dilluns 21.05h.).

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE SOLSONA

CONVERSA SETMANAL: missatge del bisbe Deig (es publica al «Full diocesà»).

L'emeten: Ràdio Balsareny, Ràdio Berga, Ràdio Cervera, Ràdio Puig-reig, La Veu de Navars, i també:

Ràdio Súrria (FM 107.8) diumenge 11.00h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE TORTOSA

FE I VIDA: missatge setmanal del bisbe Martínez Sistach (es publica al full "Vida diocesana").

L'emeten:

Ràdio Antena Caro (Roquetes, FM 96.0) diumenge 09.00h.

Ràdio La Cala (l'Armetlla de Mar, (FM 99) diumenge 12.00h.

Ràdio Deltebre (FM 107.6) dissabte de 9.00h.

Ràdio Flix (FM 102) dissabte de 9.30h.

Ràdio Gandesa (FM 107.9) dissabte de 13.00h.

Ràdio Infant (l'Hospitalet (FM107.9) dissabte 10.00h.

Ràdio Joventut de Masdenverge (FM 100.7) diumenge 10.00h.

Ràdio Mora d'Ebre (FM 87.6) divendres 10.00h.

Ràdio Nueva Vinaròs (FM 98.2) dissabte 22.30h.

Ràdio Onda Cero (Tortosa, FM 98.0) dissabte 13.05h.

Ràdio els Ports (Morella, FM 89.0) dissabte 12.15h.

Ràdio Ràpita (FM 107.9) diumenge 12.00h.

Ràdio Ulldecona (FM 95) diumenge 09.05h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT D'URGELL

RESSÒ: entrevista amb personatges o sobre fets diocesans.

L'emeten:

Ràdio Pirineu (Puigcerdà, FM89.8) diumenge 09.30h.

Ràdio Seu (FM 107.2) diumenge 9.00h.

Ràdio Valira (FM 98.1) dissabte 13.00h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE VIC

LLUITA I FESTA: Durada 15'. Lectura i comentari de l'Evangeli del diumenge. Conversa setmanal del bisbe (es publica al Full Diocesà); bloc de notícies i informació religiosa. L'emeten:

Anoia Ràdio (FM 92.2) diumenge 10.05h.

Ràdio Moià (FM 107.8) dijous 21.30 h.

Ràdio Monistrol de Calders (FM 107.4) dissabte 13.00h;

diumenge 11h.

Ràdio Montesquieu (FM 106.5) diumenge 13.00h.

Ràdio Ona Juvenil (FM 103.8) diumenge 16h.

Ràdio O10 (Oló, FM 107.2) diumenge 11.15h.

Ràdio Voltregà (FM 101.1) diumenge 10h.

Ràdio Zènith (S. Vicenç de Castellet, FM 103.1) dissabte 11h.

Donem notícia de les emissions religioses, tant per ràdio com per televisió, que ens són comunicades. Agraïrem la recepció de controls d'emissió.

El nostre amic el respall de dents

El Pep està molt espantat avui, que no us imagineu per què? doncs, resulta que la mare li va demanar hora per anar al dentista i això li fa molta, molta, moltíssima por al Pep. Resulta que el Pep sempre menja moltes porqueries i per més que la mare li insisteix, cada dos per tres s'oblida de respallar-se les dents després de menjar; quin desastre, oi?

Ara, tant espantat com està, el Pep es recorda d'un vell amic seu: és un conill viu i espavilat, amb dues orelles molt llargues, que no para de rossegar pastanagues tot el dia, i si ho pot fer és perquè té un parell de dents molt grans i en té molta cura. Ara, el Pep no en té cap mena de dubte: el Bugs Bunny segur que es renta les dents després de rossegar cada una de les seves

pastanagues.

—No has de tenir por del dentista —li ha dit la mare— si tens cura de les dents, i tu ja saps que ho has de fer, el dentista només vigilarà i revisarà que tot estigui en ordre. Entre la teva cura i responsabilitat, i l'ajuda del teu dentista, quan siguis gran no et caldrà dur una dentadura postissa com la de l'avi!

I, ja té raó ja, la mare. Ara el Pep us vol aconsellar només un parell de coses, que vigileu el que us dueu a la boca i que no tingueu recança de respallar-vos les dents. Si ho feu, no caldrà que tingueu cap por d'anar a cal dentista.

L'Eixerit

La granota cantaire

Rondalla popular russa adaptada per M. Rosa Cercos

(continua)

Quan va arribar al palau, els guàrdies no la van deixar entrar; però quan la granota els va assegurar que era una de les promeses, li deixaren l'entrada lliure.

Quina no seria la sorpresa dels guàrdies en veure que la granota, així que va baixar del gall, es convertia en una donzella molt bonica, abillada amb un riquíssim vestit d'or. Les altres promeses eren molt lletges i ordinàries, però ella fou la que va destacar més entre les seves contrincants.

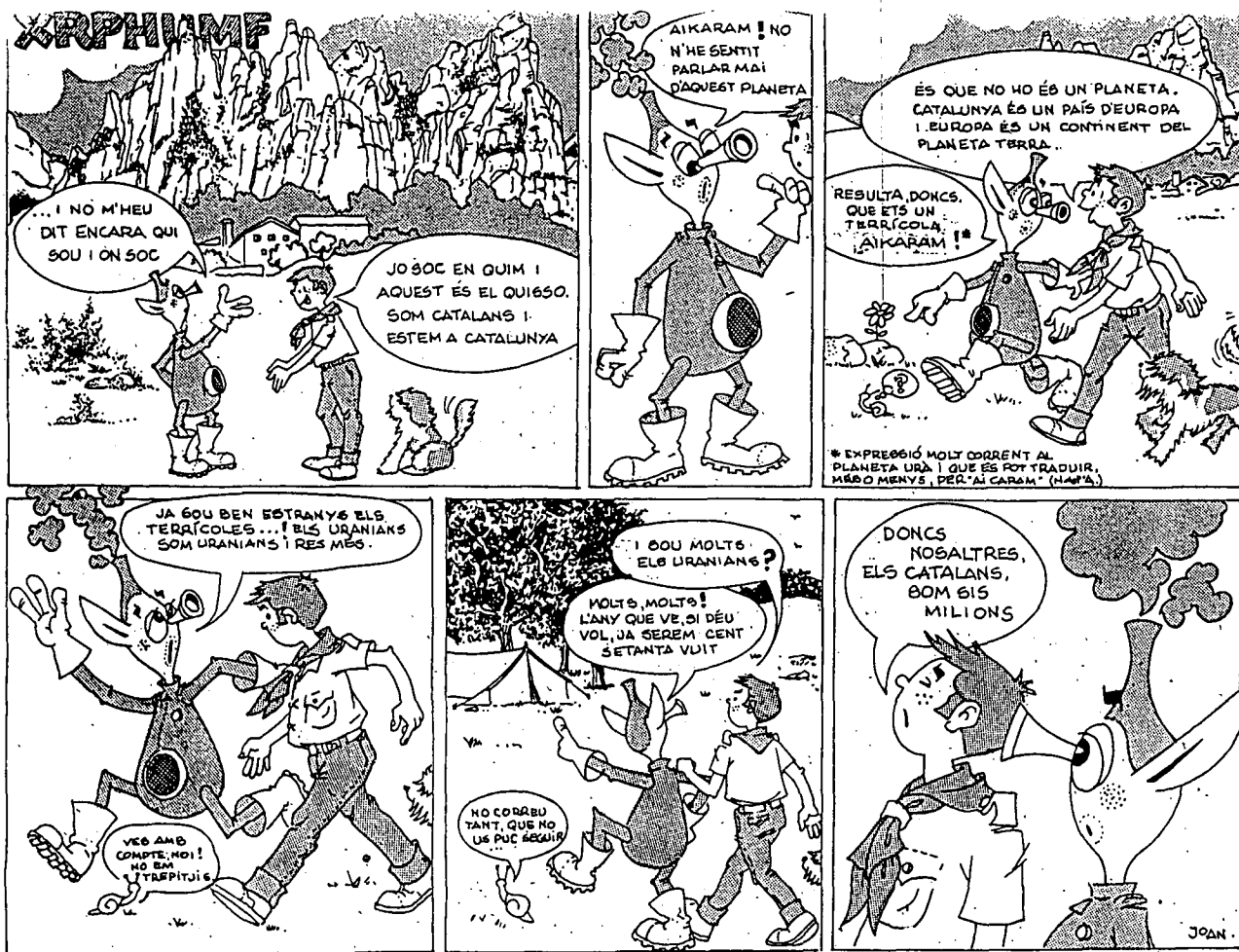
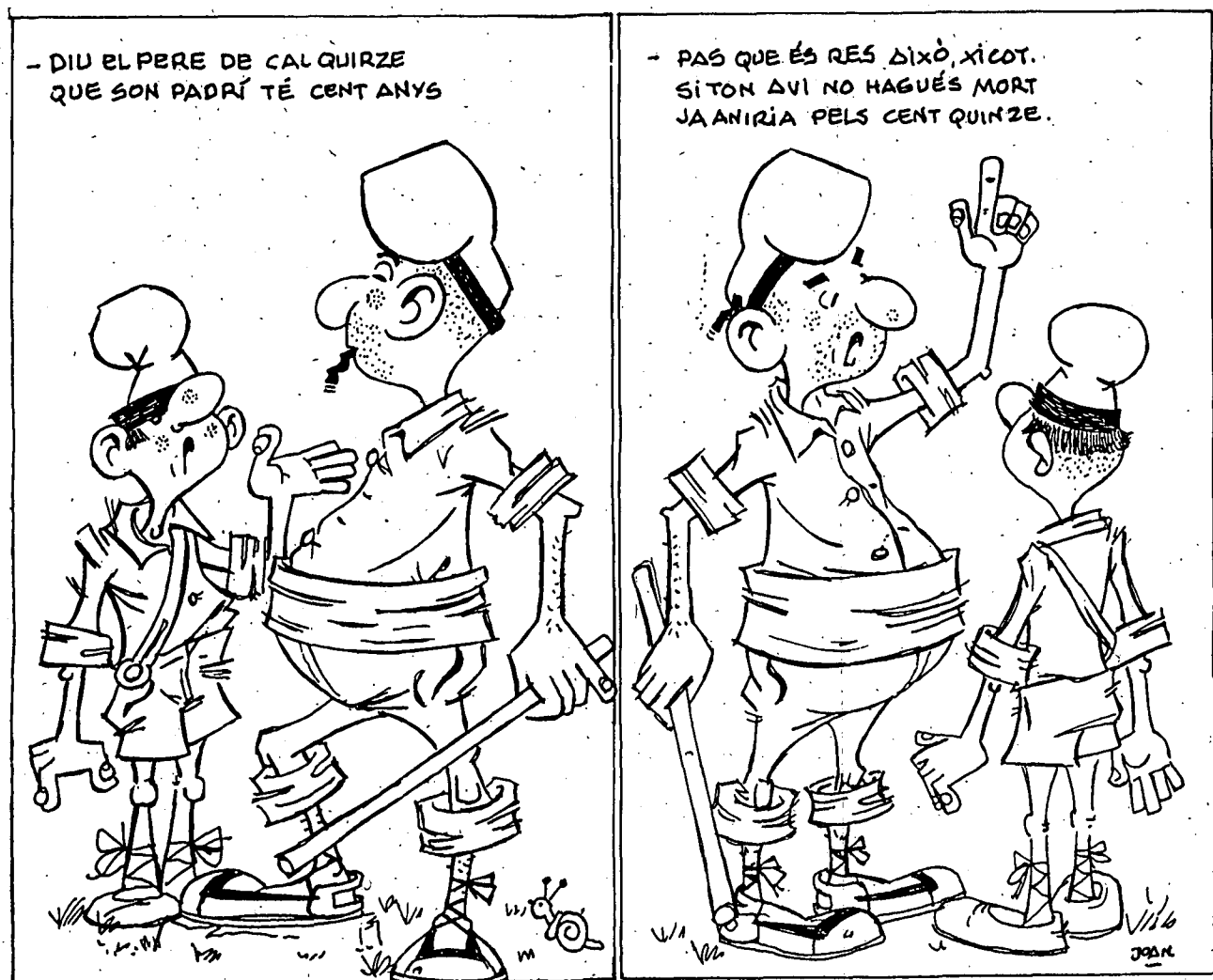
Quan van ser presentades al tsar, aquest les va refusar totes menys a ella. L'espiga de blat va agradar molt al tsar, i molt més la bonica donzella, nomenant hereu el més jove dels seus fills i la seva promesa.

D'aquesta manera, la petita granota, de la qual els seus pares se n'havien avergonyit, va arribar a tsarina, i d'aleshores ençà el seu espòs va escoltar la seva veu amb el mateix amor amb el qual la sentí cantar a la vinya del seu pare.

I el conte s'ha acabat.

FI

Per què no col·leccions paraules? Mira al diccionari les que no entenguis, potser: cep, contrincant, llaurador, peregrinar, tsar, vinya, oi?

VARIS

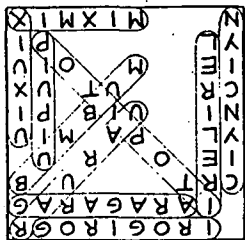
S'OFEREIX comptable administrativa d'empresa, fix o a temps parcial. Molta experiència, responsable, referències; 54 anys. T. (93) 417 94 39

RESERVAT EL DRET DE PUBLICACIÓ

per Rosa Collell

1. D'altri.
2. Aptesa per fer instintivament, maquinalment alguna cosa.
3. Superior d'un monestir.
4. Intoxicació aguda o crònica produïda pel tabac.
5. Magistrat elegit anyalment pels espartans per defensar els interessos del poble.
6. Crit de la granota.
7. Estat d'Amèrica del Nord situat al litoral del Pacífic que forma una estreta península.
8. Les primeres clarors del dia.
9. Mesura anglesa de longitud.
10. Fer durar llarg temps alguna cosa.
11. Badia apta per arrecerar-hi les naus.
12. Estimat.
13. Nom donat a qualsevol rèptil de l'ordre dels quelonis.

L	I	R	O	G	I	R	O	G	R
E	I	A	R	A	G	A	R	A	G
C	R	T	C	I	X	U	L	B	
I	E	A	O	S	U	R	S	U	I
Y	L	S	Y	P	A	P	M	I	U
N	I	B	I	U	I	B	I	P	I
C	R	A	X	A	U	T	P	U	X
I	E	L	I	M	I	X	O	I	U
Y	L	L	U	I	S	O	I	P	I
N	O	Y	S	M	I	X	M	I	X

Bum-Bum, Gori-Gori, Gara-Gara, Leri-Leri, Poti-Poti, Rau-Rau, Nyic-Nyic, Piu-Piu, Xim-Xim, Xiu-Xiu.

5000N100S
BUUK50

Solució al 832

Amb MI, cinquanta
Amb mí cinquanta.

Segell a Bèlgica amb motiu de la visita del Sant Pare Joan Pau II a l'any 1994. Joseph De Veuster, va néixer el 3 de gener de 1840 a Ninde-Tremelo d'una família de pagesos. Als 19 anys va entrar com a pre-missioner a la Casa del pare Picpus. Quan va emetre els vots va prendre el nom de pare Damià. Va marxar a Hawai, on va ser ordenat sacerdot. Les tasques pastorals el van portar a Molokai, l'illa dels leprosos, on va lluitar per atendre els malalts. D'aquest mal, fins i tot, contrau ell mateix la malaltia, de la qual va morir el 15 d'abril de 1889. El 1936 el vaixell-escola belga Mercator va portar les seves despulles a Bèlgica.

per Jaume Mora

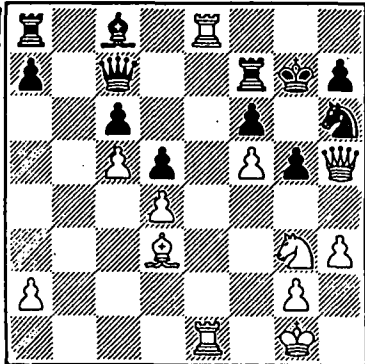
Diagrama 602

Blanques juguen i guanyen

Hi ha massa fusta.

Solució al diagrama 601

1... TxP+, 2 PxT P7C+, 3 RxP D4C+, 4 R1T D6C 0-1.

Ajuda'ns a lluitar contra l'atur. Col·labora amb els programes socials de Càritas i faràs treballar bé els teus diners.

Ajuda'ns a ajudar

 Caritas
Diocesana de
Barcelona

CATALUNYA⁺≡ CRISTIANA

L'ESGLÉSIA
AL DIA

Nova etapa

*si vols estar
ben informat*

LLEGEIX-LA!

Per subscripcions: Puiggarí, 5-7, - 08014 Barcelona. Tel. 490 59 88 - Fax: 490 20 35

afinant

Llindar

Balcans, justícia i veritat

Manuel Valls i Serra
director

Aquest número de CC es fa ressò de l'última crida dramàtica de l'arquebisbe de Sarajevo, el cardenal Vinko Puljic. El text és una martellada a les nostres consciències adormides. També una crida desesperada l'ha feta fa uns dies el bisbe de Banja Luka, Franjo Komarika: «Ni vosaltres, ni les autoritats locals, ni els pobles serbi i croat de Bòsnia-Hercegovina, podeu dir que no heu estat informats de la nostra situació absolutament dramàtica. Si us plau ajudeu-nos». Aquest bisbe està assistint, impotent, a la destrucció de la seva diòcesi i està resistint heroicament a totes les amenaces dels serbo-bosnians.

El diumenge 27 d'agost, en les seves paraules de l'Àngelus, el Papa aixecava la veu implorant ajuda per a l'agonitzant diòcesi de Banja Luka. Les notícies que arriben d'aquesta diòcesi, en efecte, són veritablement alarmants i descriuen una terrible operació de *neteja ètnica* que no es detura davant res: 60.000 persones han estat constrenyides a abandonar el territori i 43 edificis religiosos de 50 han estat destruïts per l'odi ètnic. En pocs dies hi han afluït 40.000 serbis i la població local —en la seva majoria catòlica— ha estat expulsada de les pròpies cases i privada de tot. Un preu exorbitant, 2.000 marcs, és el que exigeixen els serbo-bosnians a aquesta pobra gent per acompanyar-los a la frontera amb la república croata. Als qui no poden pagar els esperen els camps de concentració, o també, en molts casos, l'execució. Una persecució sistemàtica s'està duent a terme, sobretot, pel que fa als sacerdots i les religioses. Malgrat les pressions rebudes, Mons. Komarika ha refusat sempre abandonar la seu episcopal.

Un altre bisbe bosnià, el de Mostar-Duvno, Mons. Ratko Peric, ha donat xifres esborronants sobre la disso-

lució de l'Església catòlica de Bòsnia-Hercegovina: «som una Església en extinció», ha exclamat amb tristesa. A Sarajevo, 90 parròquies de 144 han estat abandonades i tres sacerdots assassinats. ¿Sàbia el lector que la diòcesi de Sarajevo, malgrat tot, té encara més de 200 sacerdots al territori, que fins ara han preferit no abandonar el seu poble? Aquesta diòcesi, beneïda amb abundants vocacions, continua sent trepitjada dia rere dia. Al capdavant hi ha el jove cardenal Vinko Puljic, qui defensa valentament la causa del poble bosnià, en la seva majoria musulmà.

A Mostar-Duvno 9 parròquies de 66 han estat abandonades, 20.000 dels 180.000 catòlics han hagut d'exiliar-se. A la diòcesi de Trebinje-Mrkan, la més petita de Bòsnia, 6 parròquies de 15 han estat ocupades o es troben a la primera línia del front. Mons. Ratko Peric ha recordat que així com els serbo-bosnians han destruït la majoria dels temples catòlics —a la Krajina tots els temples estan enderrocats— els croats no han destruït cap església ortodoxa. Aquest mateix bis-

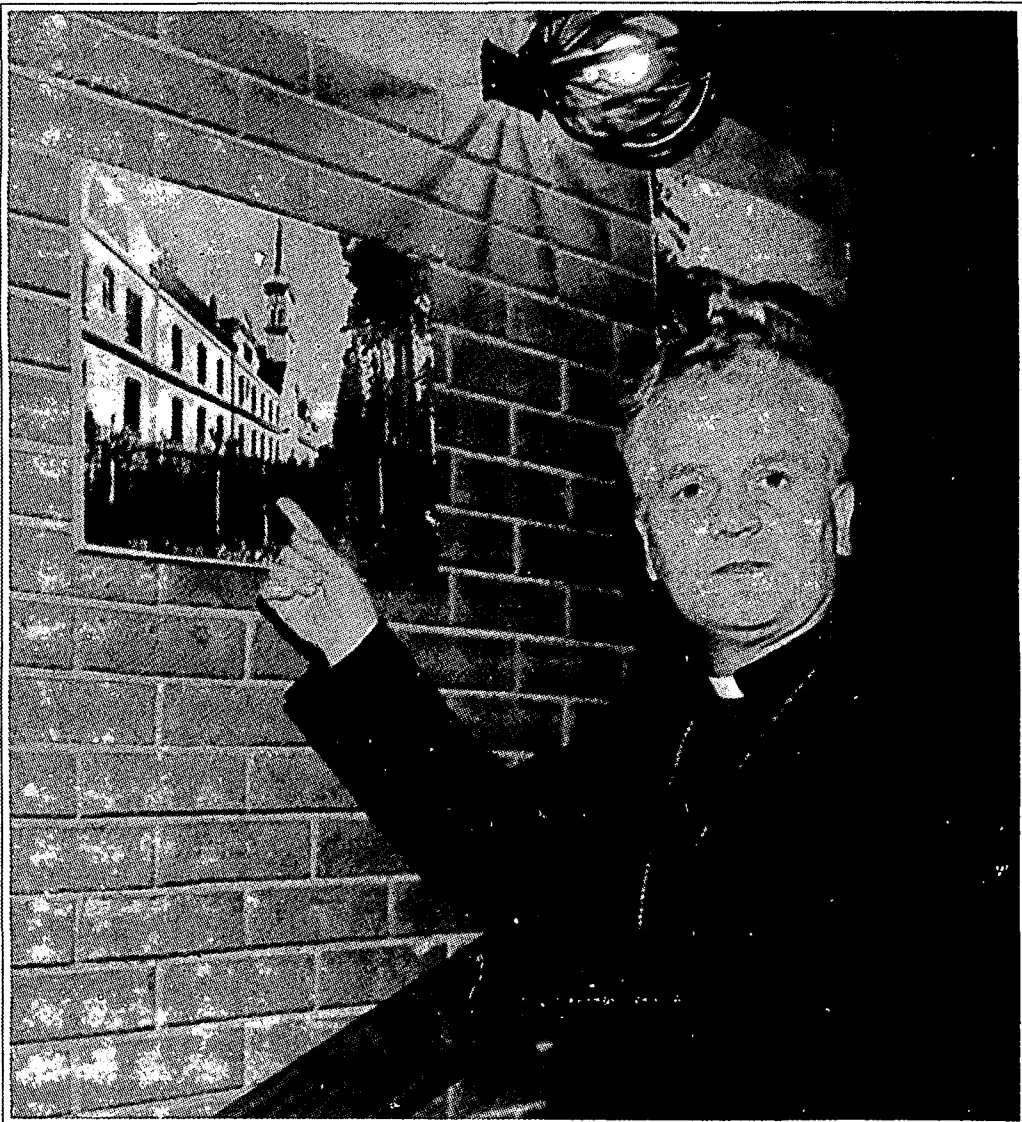
be, que ha estat definit com un «pastor d'una Església màrtir però rica d'esperança», ha vist la seva pròpia Església catedral destruïda.

El gir donat a la guerra per l'ofensiva croata a la Krajina ha provocat la denúncia per part de l'Església ortodoxa de l'existència d'una operació de *neteja ètnica* contra la població sèrbia que, segons ella, ara els croats estarien duent a terme. Ha estat el patriarca de Moscou, Alexis, qui ha escrit una carta al cardenal Franjo Kuharic, arquebisbe de Zagreb, en aquest sentit. Aquesta acció del Patriarca Alexis no deixa de sorprendre ja que es sabuda la bel·ligerància de l'Església ortodoxa sèrbia en el conflicte ex-iugoslau. Uns dies abans que les tropes croates reconquerissin la Krajina el Patriarca Pavle de Belgrad havia anat a Knin a convidar els fidels ortodoxos a «resistir fins a la mort» i davant la derrota secessionista havia criticat asprament el líder de Belgrad Milosevic per no haver reaccionat a l'ofensiva de Zagreb.

La resposta del cardenal croat Kuharic ha estat clara i contundent: «La marxa

d'aquestes poblacions (malgrat les garanties ofertes pel president Tudjman de tutelar els seus drets, la seva llibertat i la seva integritat física) s'ha produït sota l'ordre de les autoritats locals i per manament de l'Església ortodoxa sèrbia». Tanmateix, Kuharic assegura que pot «afirmar categòricament que el govern croat no ha adoptat cap mètode de neteja ètnica. Si tal tendència hagués emergit, l'Església catòlica a Cròacia hauria estat la primera d'aixecar-se en defensa dels drets humans i de les llibertats civils, independentment de la pertinença religiosa de les persones implicades». Malgrat tot, Kuharic reconeix que s'han produït actes aïllats de violència però que amb la seva denúncia «ha rebut la garantia de les autoritats croates que s'està fent el màxim esforç possible per protegir les prioritats de la minoria sèrbia a Cròacia i preparar les condicions per al retorn de tots aquells que vulguin fer-ho».

Aquests fets revelen una radical diferència entre la postura de l'Església catòlica i la mantinguda per l'Església ortodoxa en la guerra dels Balcans. Encara que recentment l'Església catòlica a Cròacia sembla aproximar-se als plantejaments del president Tudjman, no ha caigut en l'ultranacionalisme dels bisbes ortodoxos, capitanejats pel patriarca Pavle de Belgrad, els quals no dubten a atiar la violència entre els seus fidels. Com ha recordat el cardenal Puljic de Sarajevo, l'Església catòlica no ha acceptat mai la *neteja ètnica*, un terme que l'Església sèrbia descobreix ara tardanament per causa de l'èxode serbi a la Krajina, induït segons sembla, per ella mateixa. Davant aquesta maleïda guerra dels balcans, tots els catòlics hauríem de sentir-nos identificats amb aquestes paraules del cardenal Etchegaray, enviat personal del Papa a Sarajevo: «Si la justícia i la veritat no són iguals per a tothom llavors ja no hi ha ni justícia ni veritat».

Mons. Franjo Komarika és bisbe de Banja Luka

Ara mateix

J. Carrera Planas
Bisbe auxiliar de Barcelona

En Déu sí, en l'Església no? (6)

És a l'Església on trobem Jesús

Aquesta és, en efecte, la nostra experiència, la petita experiència de cada creient en Jesucrist. El Senyor no l'hem trobat a les places públiques... A les places públiques —a la nostra vida— hi hem trobat l'Església, testimoni fidel, permanent, de Crist. Han estat els seus membres més propers a nosaltres —família, preveres, amics— i ha estat, en general, la visibilitat de la fe de l'Església que ens han posat sobre la bona pista. Com, sinó, hauria arribat a nosaltres la proposta de Jesús? Fins i tot en els qui han seguit llargs processos intel·lectuals de conversió, el factor eclesial ha estat decisiu. Maritain, en el seu ja citat *Carnet de notes*, recorda el seu estat d'ànim de quan era «un noi afamat d'absolut que es considerava ateu o completament agnòstic... fins que va trobar Léon Bloy», un home profund d'Església que l'acompanyaria fins al Baptisme. Evoca les «elucubracions arrogants i ingènues que palesaven el turment de la meua intel·ligència, en els mesos anteriors a la conversió, mirant de trobar, al mig mateix dels errors que professava, un camí cap a la veritat, de la qual Déu li feia sentir l'atractiu, però a la qual ell no volia rendir-se». Encara usava un llenguatge despectiu respecte dels *cristians*... quan una set sobrenatural m'empenyia cap a l'Església».

Des d'un angle més crític, Leonardo Boff observa, tanmateix, que «ningú no pot ser cristià fora del món, sense la paraula i el gest, sense la comunitat, sense un marc vital de referències. Per a ser cristià s'ha de tenir valor per acceptar el que és provisor i històric: el dogma, el dret, la norma moral, la disciplina litúrgica...».

Cal treballar-hi, en la formació dels criteris. Aclarint els principis, certament. Però també, potenciant la capacitat d'anàlisi. No seria bo que d'una actitud sistemàticament apologetica que volia defensar-ho tot, haguéssim passat a una altra d'acceptació massa fàcil de qualsevol maledicència

Totes aquestes reflexions apunten, sobretot, a la pedagogia de la fe. Ens convé adonar-nos de les conseqüències negatives d'una dissociació progressiva dels termes Déu-Jesucrist i Església que és a l'ambient. Només una pastoral que sàpiga integrar-los —o reintegrar-los— construirà sobre roca.

Cal treballar-hi, en la formació dels criteris. Aclarint els principis, certament. Però també, potenciant la capacitat d'anàlisi. No seria bo que d'una actitud sistemàticament apologetica que volia defensar-ho tot, haguéssim passat a una altra d'acceptació massa fàcil de qualsevol maledicència. Que una imputació no afecti la fe ni que sigui certa, no pot portar-nos a acceptar-la com si ho fos, sense discerniment. Necessitem coratge per ser autocrítics, però també per ser crítics.

I cal treballar-hi en l'orientació de la praxi cristiana, sobretot en la pastoral juvenil. Serà el tema que clourà, si Déu vol, aquesta petita sèrie.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Afectes i prejudicis

Moltes vegades parlem del sentit crític. És importantíssim formar-lo. L'educació l'ha de buscar. En cas contrari, hom abonaria el camp per fer dels humans una mena de ramat conduït pels eslògans interessats del pastor de torn. Objectius que alguns volen i cerquen.

Només pot ser lliure el qui és crític. El qui és capaç de sospesar les coses i valorar-les en la seva veritat. I la formació cerca de donar criteri. Homes i dones de criteri són els que poden dur endavant la història. Dones i homes que saben el que volen i que atinen —més enllà de tota rauxa o moda— a escollir els mitjans adequats per a l'acció encertada i bona. Poca cosa aportaran els que —com un penell— només es belluguen segons el que es porta ideològicament.

Ser crític no és pas a l'abast de tothom, pel que sembla. En aquesta tasca alguns no passen de quedar-se en un simple *esperit crític*. Semblen adolescents: no són pas crítics o gent de criteri, sinó que només saben cantar la cançó de l'enfadós. Tot ho troben malament. Llur crítica no té res de constructiva. No són gent de futur, ni que s'autoafirmen com a afavoridors del progrés, ni que altres els hi tinguin. Volia arribar a això: no es pot identificar l'exigència crítica amb l'esperit crític, que neix de motius afectius i de prejudicis. Qui vulgui posseir un savi criteri ha de treballar el control de la seva afectivitat.

Impromptu

Oriol Camps

Transports urbans (i II)

L'autobús

L'autobús és l'altre mitjà multitudinari, i té el gran defecte, amb alguna excepció, de la seva irregularitat horària. Hi ha alguna línia que minut més, minut menys, se sap que passarà. Però és l'excepció, perquè en general, mai no se sap quan s'hi podrà pujar i quan s'arribarà a lloc. Subjecte als semàfors (i sort que n'hi hagi) i a les intemperàncies dels particulars que circulen com millor els va. La comoditat depèn del tipus o de la sèrie. Els més antics sotraguegen que és un gust, i alguns models sembla que hagin perdut el control del fre... i quan va ple sovinteja el perill que es faci una pila de greix o que se't desconjuntin els ossos.

Parlem, naturalment de les hores punta. Les altres hores és possible una certa placidesa —tret que algun cotxe particular obligui a fer una giragonça i aleshores...—, i es poden contemplar les meravelles o els desgavells arquitectònics que formen la ciutat.

La gent que viatja amb autobús sembla més circumspecta, més rellevant. I els conductors es donen tanta importància que quan una persona d'edat els mostra la tarjeta rosa sembla que la mirin despectivament. Haurien de pensar que quan els arribi el moment també podran exhibir-la i, si no, és que s'han quedat pel camí, caiguts a qualsevol revolt, privats del goig de poder mirar enrera, esperant serenament la pau de demà.

Filtrant la notícia

Francesc Gamissans

Motivacions religioses dels pelegrins

Segons informa l'agència APIC, les motivacions dels pelegrins al sepulcre de l'apòstol sant Jaume a la catedral de Santiago de Compostel·la són estrictament religioses. Un reportatge del Secretariat de la catedral indica que el 97,62% dels pelegrins que han arribat aquest darrer juliol a Santiago han declarat que es van posar en ruta moguts per conviccions religioses o religioses-culturals. Només un 2,31% han manifestat que ho feien per raons purament culturals.

El reportatge assenyalava també l'augment del nombre de pelegrins en aquests darrers temps a Santiago. Els 5.000 del juliol de l'any passat han augmentat en 6.000 i escaig al juliol d'enguany. Finalment, la mitjana d'edat dels pelegrins del juliol ha estat de 27 anys, mentre que els del mes de gener —també d'aquest any— va ser de 44 anys.

L'agència catòlica de Madrid, SIC, informava mesos enrere de dades i estadístiques semblants en altres santuaris, tant d'aquí com de l'estranger. No

tenim a mà una estadística puntual i actual pel que fa a Montserrat, Poblet, Núria, Sant Crist de Balaguer i d'altres de tota la nostra geografia. Probablement donarien una informació similar, sobretot referent a l'augment de fidels en aquests darrers anys.

Aquest fenomen ha motivat que l'Església espanyola s'hagi preocupat de la pastoral en els santuaris, com també de la pastoral del turisme. Tot i que en molts d'aquests llocs continua la comercialització abusiva de *souvenirs* a les portes del temple, i que no sempre coincideix la filosofia dels hotels i pensions amb els objectius prioritaris del santuari, ha millorat l'atenció pastoral i els serveis espirituals: celebració de l'Eucaristia, administració del sagrament del perdó, el cant, la pregària comuna, etc. I en la majoria funciona un lloc —refugi, hostatgeria— on els pelegrins poden canviar impressions mútues i rebre orientació i consell individualitzat del sacerdot o comunitat religiosa que dirigeix el santuari.

Tot això és una bona notícia!

VINKO PULJIC

Cardenal-arquebisbe de Sarajevo

«Jo, bisbe de Sarajevo, us dic: la hipocresia ens aniquila igual que les bombes»

Fa ja 1.150 dies que una mà criminal sembla la mort als carrers de Sarajevo des de les muntanyes que la circumden. Més encara, la gent no perd la vida tan sols als carrers, sinó també a la pròpia casa. En aquesta ciutat no hi ha cap lloc on poder estar segurs de no ser encertats per un dels mortals projectils. Els ciutadans de Sarajevo no mereixien ser condemnats a un llarg empresonament, on tenen l'únic dret de viure al dia, esperant quan els arribarà el seu torn de quedar esguerrats, o bé de ser assassinats.

Exhausts per la fam, homes i dones caminen durant la nit per poder treure aigua en les escasses fonts de la ciutat. Aquell poquíssim menjar que ens arriba, a través de la perillosa via del mont Igman, no és suficient ni tan sols per a una vida en els límits del que és humà. Molts gestos normals, com dutxar-se, aquí s'han convertit en conceptes abstractes. El nombre de civils assassinats ha assolit ja la xifra de 12.000, dels quals més de 1.500 són infants. Més del 10 % de les víctimes són catòlics. Parlo dels civils; el que succeeix als camps de batalla no és difícil d'imaginar.

Sabem amb tota certesa que la diòcesi de Banja Luka ha estat ja aniquilada per aquesta maleïda guerra i per les intrigues polítiques. I en comptes d'anomenar genocidi a això que té lloc en aquell territori, gairebé sense accions de guerra, s'inventen eufemismes: *trasllat humanitari*, *neteja ètnica*. Paraules que maten com les bales de l'agressor.

Saquejar i rapinyar un ésser humà de tot el que posseeix, expulsar-lo de la terra dels seus avantpassats cap al desconegut, es pot definir com a *trasllat humanitari*? Assassinar milers de persones, sense que se sàpiga després ni tan sols on són les seves tombes, només perquè són de raça distinta, pot ser anomenat *neteja ètnica*? Tot això és dut a terme davant els ulls del món

que, indiferent, mira i inventa raonaments capciosos intentant justificar la pròpia consciència adormida.

No és veritat que tot això no es pugui aturar!

Després de Banja Luka, ara li ha arribat el torn de la destrucció a aquesta diòcesi de Sarajevo, amb projectes que pretenen subdividir fins i tot els patis de les cases. I mentre tenen lloc aquests horrors, els poderosos diuen que és necessària una decisió política. La política actua a través dels mitjans de comunicació, intentant justificar l'agressor, i convencent-nos que els estralls quotidians, les persecucions, la set, la fam i tants altres sofriments no són la realitat: són una falsa imatge que nosaltres mateixos hem creat. La veritat és que així col·loquen en el mateix pla els agressors, i ens proclamen culpables perquè no volem acceptar el genocidi, el delictes i l'expulsió de la nostra terra. Dos terços d'aquesta Església local, excepcionalment rica de vocacions religioses i de famílies educades en la vida cristiana, han estat destruïts, i al terc restant ningú no li garanteix l'existència ni la seguretat. Ens hem convertit en xavalla per donar com a canvi de les monedes de la força.

Cada dia s'enganya, i es diuen mentides al ciutadà comú. Se'l destrueix físicament i psicològicament. Sembla que al món i als d'aquí els interessa que nosaltres siguem cada cop més miserables, més pobres i més dependents. En nom de la boja política dels agres-

sors, que el món no ha volgut aturar, han estat foragitats de les seves pròpies cases més de dos milions i mig de persones, i més de 200.000 han estat assassinats.

Aquesta guerra convé a molts, perquè a causa de l'embargament, les armes són més cares i procuren un benefici més gran. Altres intenten escriure sobre nosaltres d'una manera que, mentre activen els ulls de la gent sobre els nostres patiments, en el seu país poden realitzar la seva política bruta.

Els catòlics, que no hem acceptat la lògica atroc del *trasllat humanitari*, constituïm cada vegada més un *destorb* per als altres. El terrorisme serbi ens persegueix; els polítics locals ens han abandonat i els que governen no ens reconeixen ja com els seus conciutadans. Més encara, els dirigents religiosos de la comunitat islàmica han començat a acusar-nos als cristians de combatre contra ells, si bé han estat destruïdes també les nostres esglésies, i sacerdots i creients són expulsats, i nosaltres, junt amb ells, ens hem convertit en les víctimes d'aquesta guerra. No aconseguim endevinar un sentit transcendent ni tan sols en les comunitats religioses, quan preval la instigació a l'odi.

Europa i tot el món tindran sobre la consciència la nostra desaparició, mentre defensen la seva existència i realitzen els seus *drets humans* sacrificant les nostres llars. Però les nacions imperialistes no renuncien a arrogar-se el dret de destruir les nacions més petites. Aixequem la veu contra la injustícia, contra el delictes, contra la mentida, contra la negació i l'opressió de la persona humana, dels seus drets i de la seva dignitat.

Mentre descriu aquesta fosca imatge de la nostra amarga i ensangonada vida, vull subratllar l'important

que és per a nosaltres la paraula i la proximitat del Sant Pare i de tot home de bona voluntat. Nosaltres no estem envenenats per l'odi i en el nostre cor hi ha sempre espai per als altres i per als que són diferents de nosaltres, però hem estat esclafats pel dolor i per les desgràcies.

Malgrat tot, en aquesta obscuritat, encenem el llum de l'esperança i ens apleguem en assemblea de pregària. Plorant, cantem i esperem. Davant els ulls tenim la imatge del pare Kolbe, que mor de fam a la cel·la, junt amb la resta de condemnats. També nosaltres som com ell, condemnats; cantem i lloem Déu amb la certesa que la seva justícia vencerà tots els mals.

Cada dia s'enganya, i es diuen mentides al ciutadà comú. Se'l destrueix físicament i psicològicament.

Sembla que al món i als d'aquí els interessa que nosaltres siguem cada cop més miserables, més pobres i més dependents

Pinzellades

Justo López Melús

Donar i rebre

En el llibre dels Fets 20,35 s'esmenten unes paraules de Jesús, que no estan escrites *àgrapha* a l'Evangeli: «Fa més feliç donar que rebre». Sí, és agradable poder donar. Però l'actitud i disponibilitat a acceptar i rebre, és també bona, indica generositat. Ho sentiríem, si ningú no acceptés els nostres dons. «Ser en la muntanya un eco/para el silbo del pastor/ser terra para la lluvia/ser amor para el amor» (Pemán). Sant Francesc de Sales aconsellava a una superiora absorbent que no volgués per a ella totes les corones.

Al desert d'Escíptia un ancià va voler servir els monjos. Ningú no ho va acceptar, llevat del abat Joan el Nan. Et vas considerar digne de ser servit per aquest sant baró?, li preguntaren. I ell contestà: Quan ofereixo un got d'aigua, sóc feliç si l'accepten. Havia jo d'entristir aquest ancià privant-lo de la joia de donar-me quelcom?

Acudit

ANEU AMB COMPTA AMB L'ENERGIA ATÒMICA!!

PERQUÈ HO SENTIN A FRANÇA

PER QUÈ CRIDES TANT?

DONCS MIRA QUE SI VISQUESSIS A AUSTRÀLIA...

PORT-BOU

BOGOTÀ.— Contemplar la vida de Colòmbia implica un xoc, una paradoxa molt gran. El contrast entre el poder i l'ostentació dels nous rics amb els cinturons de pobresa, la realitat quotidiana del ciutadà mig i la pobresa del camp colpeix. I encara colpeix més, quan s'estan cercant respostes que promoguin el benestar col·lectiu, l'esperança humana i la claredat de les estructures de l'Estat i, en canvi, predomina el triomf d'aquells que mercadejen amb la vida: els narcotraficants. Els colombians són persones de coratge,

de fe, no es dobleguen en una lluita llarga, de més de 40 anys, en què primer els cops d'Estat i el desgast de govern entre els partits conservadors i liberals diverses guerrilles i després els narcotraficants han conformat un panorama violent i descoratjador. Hi ha una aposta per jugar net, per transmetre valors, així ho creuen, entre altres, el president de la Conferència Episcopal Colombiana, Pedro Rubiano; el sacerdot belga, Joseph Demierre i el periodista, Jacques Berset. Més enllà de la misèria, el coratge de viure.

Les màfies de la droga imposen la seva llei a Colòmbia

La mort té un preu més alt que la vida

Núria Oriol i Palarea

A Colòmbia les rendes del tràfic de drogues representen uns ingressos de 3.500 milions de dòlars l'any i financen de manera il·legal diversos negocis com el del sector serveis —els carrers de Bogotá estan inundats per una flota de taxis comprats amb diner negre— i, per descomptat, les estructures de l'Estat. Al mateix temps cau en picat el preu de les exportacions de flors, plàtans, petroli, carbó i cafè, del qual Colòmbia n'és el primer productor mundial. Encara es mantenen els preus de les maragdes i de l'or, però una quantitat important de les extraccions s'evadeixen il·legalment. La inversió estrangera està molt afavorida, però el creixement real del país és del 2'5%, enfront d'un producte interior brut del 5% i d'una inflació de més del 20%... Es calcula que cada dia hi ha 10 morts, dels quals 5 són activistes polítics, sindicals o camperols, 3, víctimes relacionades amb la guerrilla i 2 provocats per la delinqüència comuna. Colòmbia plora les vides perdudes dels seus fills, en paraules de monsenyor Pedro Rubiano: «perquè en el negoci del narcotràfic nosaltres posem els morts i la coca, mentre uns pocs es guanyen els diners».

La ineficàcia de la justícia

L'any 1994 es van denunciar oficialment 1.200 segrestaments, és a dir, que es donaven tres desaparicions cada dia i una persona torturada cada dos dies. Se sap que el 35% dels assassinats polítics són obra de la guerrilla i la resta, dels agents estatals i dels grups paramilitars. Se sap que la guerrilla rep diners del narcotràfic i per aquest motiu no té cap interès a acabar els enfrontaments amb el govern d'Ernesto Samper. Està ben proveïda i pot continuar debilitant el ja de per si debilitat Estat colombià, commogut per la inviabilitat econòmica, la manca d'aplicació de la justícia (sols es condemnen el

3% dels homicidis i s'investiguen el 17%), perquè en moltes zones és difícil o inexistent l'actuació de les Forces Polícials i Militars, per una justícia paral·lela que segueix la consigna «ull per ull, dent per dent» i pel narcotràfic que ha penetrat en l'estructura

mai a partir de les 21 hores, ja que les bandes de delinqüents, compostes per joves sense feina, alcohòlics o drogaaddictes, dicten la seva llei fins a les 5 de la matinada. «Aquí la vida no té cap valor», senyala Berset.

La misèria arriba a l'extrem, continua

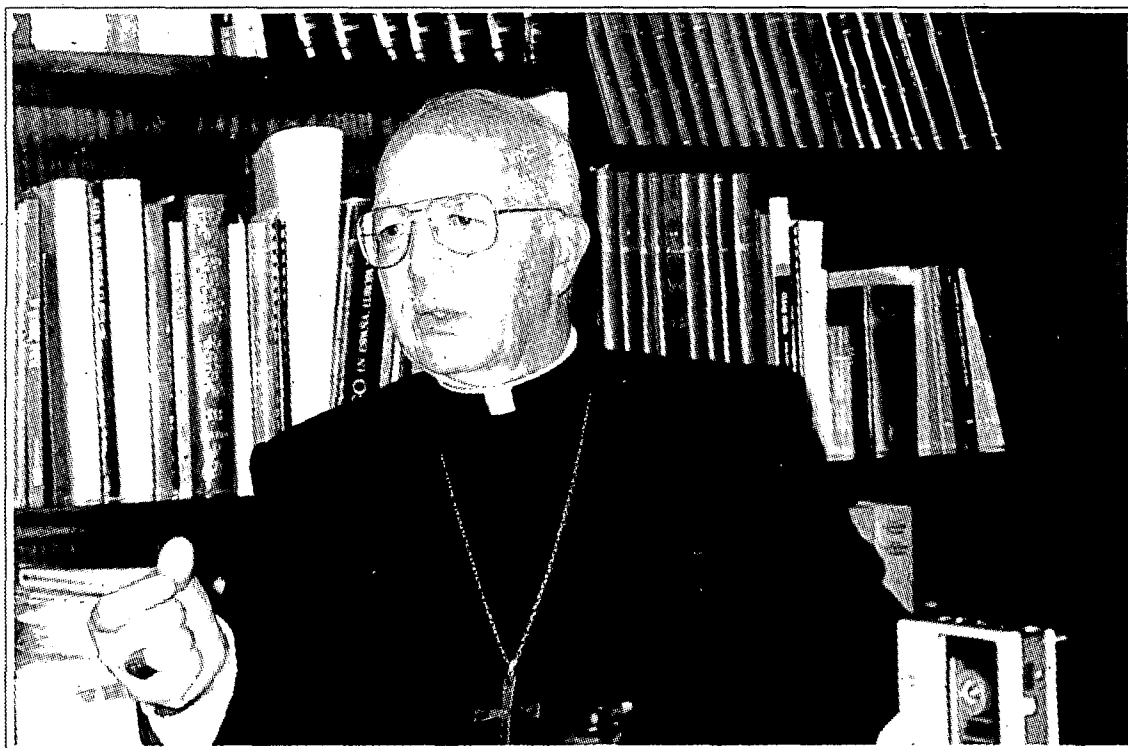
uns 25 milions de pessetes!

«Un adolescent sobre cinc és un jove a alt perill de mort, la joventut és la prioritat pastoral de les onze parròquies d'Aguablanca», confirma el P. Joseph Demierre la parròquia de San Luís Beltrán, però són un 80% de la població batejada sols pràcticament el 10%. «I com que la majoria de les parelles no estan casades —explica el P. Joseph— s'autoexclouen de l'Església, es consideren excomulgats... És un repte la pastoral cada dia, ja que tractem amb persones que sovint es troben en situacions infrahumanes. Crec que la població colombiana considera catòlica, però no està fortament evangelitzada. I penso que massa vegades l'Església doctrinal tanca els ulls a aquesta realitat, és com si existissin dues Esglésies paral·leles».

Però a Aguablanca també es dona l'èmfasi a la solidaritat (cafeteria, empremta de construcció, confecció de nines...), a la família (Alba, Didimo, Carmen, Estela, Pedro, Don Alejandro, són homes i dones desenvolupen el sentit de parròquia amb el P. Joseph, empenyats en construir una nova Església, on el compromís cristià té conseqüències concretes. El grup d'obrers, el grup de paletes i de manobres, viu per exemple la solidaritat fins al repartiment igualitari dels salaris; il·lumina el seu camí amb la lectura de la Bíblia. Per a mossèn Demierre «aquestes són les llavors d'esperança d'Aguablanca».

Es calcula en 300.000 els nens del carrer

Aquesta joventut sense horitzons i immersa en la violència o el narcotràfic, explica el P. Demierre, és una baula més de la cadena de la misèria que comença amb els nens del carrer, en ser abandonats pels seus pares o quan s'escapen de casa per fugir de maltractes o per guanyar-se la vida. Es calcula que n'hi ha 300.000 a Colòmbia, en els barris marginals i que, sobreviuen robant, pidolant, traficant amb drogues fins i tot, acceptant encàrrecs per assassinar altres persones. Se situen en el cinturó de pobresa de les grans ciutats. L'arquebisbe de Bogotá i president de la Conferència Episcopal Colombiana, Pedro Rubiano, considera que «l'Església realitza una gran feina amb els nens del carrer, ja que no té

Monsenyor Rubiano creu que el narcotràfic sols acabarà quan tots els països es posin d'acord per acabar-lo

política i ha augmentat les desigualtats socials: La petita classe mitjana i la majoria de les classes populars cada vegada se senten més i més desanimades.

El narcotràfic de marihuana, cocaïna i opi ha fet sorgir 30.000 nous milionaris en dòlars... El negoci de la droga a Colòmbia ha fet que un 30% de la població ascendeixi de posició social, mentre l'altra part s'ha precipitat més cap avall. Ara per ara, aquest país té 1,5 milions de camperols sense terra i el 60% de la població guanya l'equivalent a 20.000 pessetes al mes.

El pobre valor de la vida

A Aguablanca, per exemple, una de les zones més marginals de Cali (una ciutat amb 2,5 milions d'habitants al sud-oest de Bogotá) i que té uns 500.000 habitants, Jacques Berset, redactor en cap de l'Agència de Premsa Internacional Catòlica (APIC) opina que sembla un immens abocament de deixalles... Sols s'hi pot entrar amb jeep i

explicant aquest periodista suís, que les dones poden treballar en una casa acomodada com a assistents sols a canvi de menjar. La majoria són mares joves, abandonades pel seu company, que deixen els seus fills a unes mares comunitàries que s'encarreguen d'uns 20 infants alhora, unes criatures que no podran anar a l'escola per manca de diners i que molts cops seran explotades i obligades a treballar des de ben petites. La seva situació no és la més denigrant, encara hi ha per sota els nens del carrer, dels quals ningú se n'ocupa. «Aguablanca —conta la germana Estela, franciscana secular que viu al cor de la misèria d'aquest barri— és el verteder físic i humà de Cali». S'hi barregen habitants de diverses cultures i races: negres, indis, orientals... persones que contemplen amb total indiferència la guerra entre la policia i els narcotraficants. I això que el preu per capturar els barons del narcotràfic (els caps del negoci que controlen determinats sectors del territori) és com 12.500 vegades el salari mínim mensual,

Un país amb arrels catòliques

N.O.P.

Des de fa uns anys, des de Colòmbia vénen alguns seminaristes a la diòcesi d'Urgell per completar la seva formació sacerdotal. Actualment, n'hi ha cinc i s'han integrat completament en la dinàmica del seminari urgellenc. La seva presència és possible gràcies a les interrelacions que des de fa 30 anys hi ha entre aquest bisbat català i Colòmbia: A la ciutat de Santafé de Bogotá van arribar sacerdots urgellencs per contribuir a l'evangelització. Per reafirmar aquests lligams, Mons. Pedro Rubiano, arquebisbe de Bogotá i president de la Conferència Episcopal Colombiana, va realitzar una visita a la Seu d'Urgell. En ser preguntat perquè ara venien seminaristes colombians a estudiar a Catalunya va respondre: «encara que siguem pobres, si donem, sempre se'ns retorna amb escreix».

L'arquebisbe de Bogotá també va explicar la seva visió de l'Església colombiana. «La Constitució del 91 és laica, separa molt clarament Església-Estat. No obstant, la mateixa Constitució reconeix que aquest és un país amb profundes arrels catòliques. L'Església catòlica és fundadora de la nacionalitat. Com a president de la Conferència Episcopal Colombiana i arquebisbe de Bogotá mantinc unes relacions, gosaria dir que cordials, amb el nostre cap de govern. Al país, l'Església manté la credibilitat. Quan s'observen les enquestes fetes en els diferents mitjans, cada vegada té un nivell més alt de credibilitat».

L'Església està molt present. En la pròpia Constitució van quedar molt clars els principis del dret de la persona a professar la seva fe i a no ser inferit. I en l'educació, el dret que tenen els pares a educar els seus fills segons les seves conviccions. Per això es facilita que hi hagi professors de religió a les escoles i, fins i tot, l'Estat contracta professors catòlics o religiosos perquè vagin a cobrir aquelles zones del país més inaccessibles. L'Estat reconeix l'acció tan important que realitza l'Església. Fins i tot, hi ha un article que reconeix el dret de protecció de la vida, es refusa l'avortament provocat. Els intents que han hagut per legalitzar l'avortament han fracassat.

«Per altra banda, vivim la mort cada dia. Hi ha molta misèria i marginació, delinqüència, guerrilla, narcotràfic, i als cinturons de pobresa de les grans ciutats cal afegir el problema dels nens del carrer. Si pregunteu a un d'aquets nens què menjarà us respondrà: "de les sobralles d'un restaurant, el que em vingui de gust; si vull peix, menjo peix; si vull marisc, marisc; si vull carn, carn..."». L'Església realitza una gran obra amb els nens del carrer, perquè no tenen a ningú i s'han d'espavilar de molt petits».

I afegeix: «Quan era bisbe de Cali, hi havia una gran diferència en les maneres de viure. I, només es penalitzava i es penalitza el 3% dels delictes denunciats. Molt rarament, l'Estat ajuda per aquestes obres socials, més aviat són empreses privades. L'Estat no ajuda l'Església en la qüestió de l'educació».

Fa poc vaig estar amb el bisbe Martí i Alanís i amb els joves recent ordenats. Ja saben que a la diòcesi de Bogotá hi va haver 11 sacerdots de la Seu d'Urgell. És important que joves ex-alumnes del P. Sebastián, que van treballar apostòlicament a les seves parròquies, hagin sentit ara la necessitat de lliurar-se a l'Església».

Pel que fa a la violència a Colòmbia, l'arquebisbe de Bogotá va confirmar que: «No hi ha cap dubte que els nivells de vida i de dignitat malmenats d'un sector important de la població són factors de violència. També cal destacar la impunitat de l'Estat contra els narcotraficants i les morts que genera la delinqüència comuna».

És necessari una acció concertada de tots els països per fer front al problema del narcotràfic. L'únic producte que ens paguen bé és la droga. En canvi, no ens ofereixen el que ens correspon per productes com el cafè, el sucre o els plàtans. La pròpia guerrilla està interessada en el narcotràfic perquè cobra una comissió per mantenir-se».

I acaba dient: «El colombià és bo, és capaç, és creatiu i és religiós. Certament, el mal fa més soroll, tot i que el normal és fer el bé. Si ens reconciliem amb Déu, podem reconciliar-nos amb els nostres germans».

a ningú i han de buscar-se la vida. Són infants que no volen acceptar les normes que la societat els imposa, defensen la seva llibertat a qualsevol preu, no volen horaris ni hàbits d'higiene ni lleis... Amb tot, amb molta paciència i, a poc a poc, s'aconsegueix treballar amb ells».

No és estrany que aquests nens apareguin morts o desapareguin, els grups paramilitars, les Milícies Populars (MP) o esquadrons de la mort els maten amb total impunitat, seguint la consigna de netejar els barris de la presència de futurs delinqüents, amb l'autorització de la policia o dels comerciants. Les sigles MP en una paret són el preludi d'una mort anunciada...

Paradoxalment, la protecció que la Constitució de 1991 concedeix a l'individu és molt alta, tant, que el dret a la vida arriba a ser defensat fins al punt que no s'admet l'avortament, aquesta realitat contrasta de manera brutal amb la impunitat criminal, una ombra que atempta contra el principi bàsic, els drets humans i els mateixos fonaments de l'Estat.

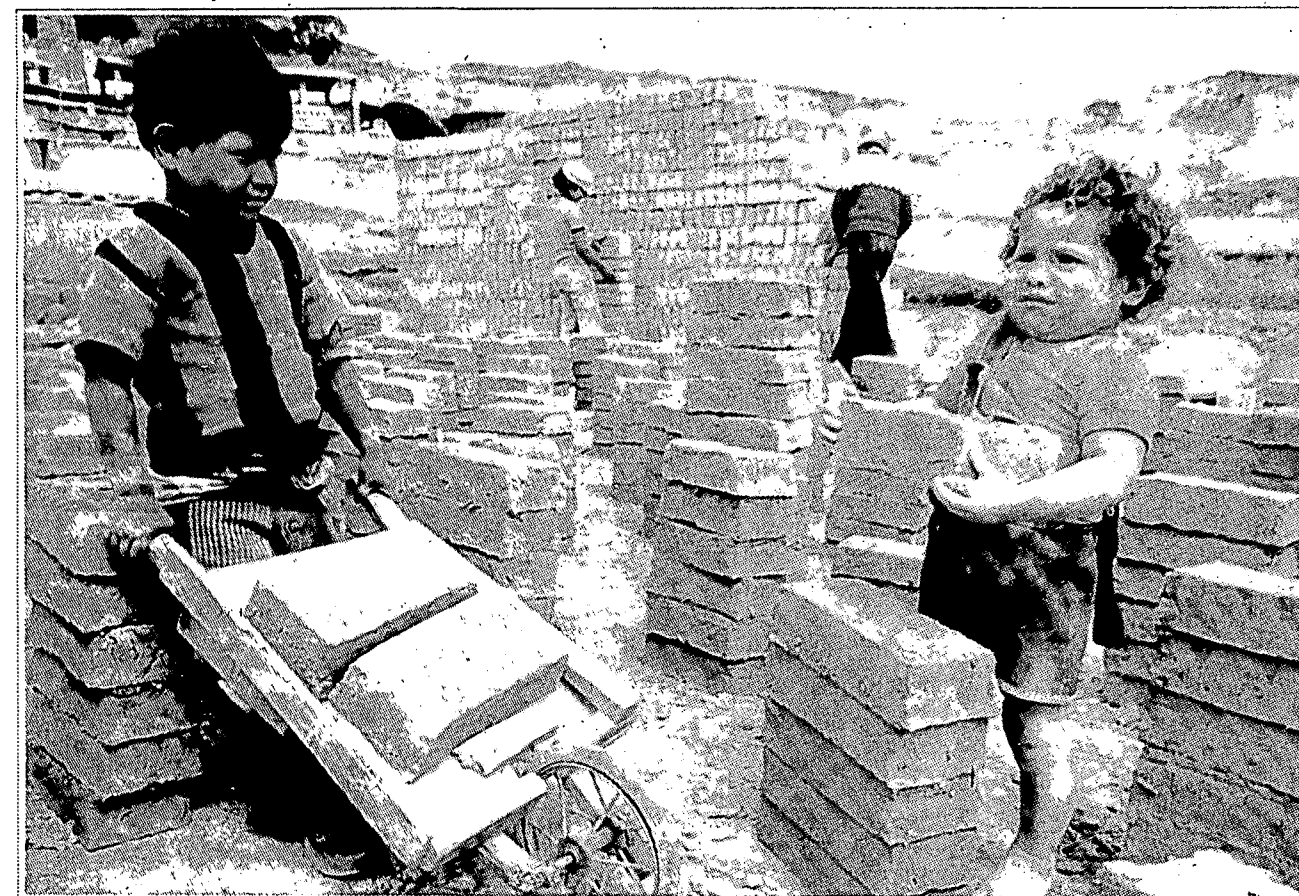
El més greu: la impunitat criminal

El fet que el 9 de juny s'arrestés a Gilberto Rodríguez Orejuela, cap del cartel de Cali, ha representat, segons l'arquebisbe de Bogotá, «que hagin ascendit nombrosos narcotraficants anònims, sense rostre, difícils d'identificar, difícils d'arrestar. Crec que aquest problema està molt relacionat amb el consum de la droga que es fa als Estats Units i a Europa. Fa poc, en una reunió a Alemanya per parlar del narcotràfic es va dir que el 30% de la droga que es consumeix a Europa prové del Perú, Bolívia i Colòmbia, la resta de l'Àsia. És semblant al comerç d'armament... Què succeeix? Mentre tots els països no acordin, per exemple a les Nacions Unides, acabar amb el narcotràfic, aquest continuarà... Generalment —considera monsenyor Rubiano— els països castiguen a les mules o camells, els petits venedors de droga, però els qui coordinen el tràfic queden impunes. I men-

tre es continuï boicotejant les flors, la canya o el plàtan, per exemple, com es pot deixar el cultiu a gran escala de la coca, si resulta que és l'únic producte ben pagat? Com no existeix una justícia internacional, els camperols deixen de cultivar el cafè i el sucre i es passen a la coca. L'Església té una postura molt clara al respecte: Ha d'existir una justícia implacable, és molt fàcil treure la coca amb avió, fins i tot, de les zones més llunyanes, però no és pot treure el blat de moro amb avió del mig de la selva... Colòmbia és un país molt trencat i el camperol sobreviu amb una economia de subsistència».

Segons Pedro Rubiano, la realitat de Colòmbia és tan complexa que representa un repte molt gran per a l'Església donar-hi resposta. «S'intenta i es treballa a fons, per arribar al màxim a la gent. Penseu que l'Estat contracta mossens o religioses perquè vagin a la selva i facin classes, on no vol anar-hi ningú». La manca de sacerdots, de religiosos i de religioses en nombre suficient està permetent que el paper dels laics agafi el protagonisme que es mereix: «Som conscients que ara és l'hora del laic. Insisteixo molt que Jesús va cridar a alguns perquè servissin la seva Església amb el do sacerdotal i a altres com a laics. A Santo Domingo va ser l'hora del laic. Tal i com vam dir a Medellín i a Puebla, el laic serveix a la comunitat cristiana i la seva tasca després s'estén a totes les altres dimensions de la vida, així és com es veu la vida del cristià. Crec que a Colòmbia, existeix una Església tradicional, però tots som Església i el bisbe camina amb el seu poble, tots junts».

Colòmbia està convulsionada. No és sols la impunitat dels crims, la inestabilitat democràtica i social, la incertesa econòmica, és també el desànim que va penetrant, de mica en mica, en més i més capes de la població, que se senten incapaces de trobar solucions als vells i nous problemes que se'ls presenten. És un país debilitat i, amb tot, amb molt de coratge per transformar la pròpia realitat. L'esperança rau en el compromís de moltes persones, dins i fora de l'Església, a favor de la vida i de la pau.

A Colòmbia també s'explota els infants i se'ls obliga a treballar des de ben petits

Cartes

◆ «El más allá existe»

Sr. Director,

El motiu d'aquesta carta és comentar-li l'existència d'un llibre que estic segura desconeix. Es tracta de *El más allá existe* de Lino Sardos Albertini. Jo vaig tenir la sort de llegir-lo ja fa gairebé un any, i em va colpir i agradar moltíssim. Ahir, vaig posar ràdio Estel, en el moment en què començava un programa dedicat al llibre en qüestió. Això em va fer pensar que *Catalunya Cristiana* també hauria de parlar-ne, i que si no ho ha fet fins ara, segurament ha estat per desconeixement.

Disculpi el meu atreviment, però quan hagi llegit el llibre, estic segura que em comprendrà i disculparà.

ANA SANJUÁN
Barcelona

◆ «Al paso de Dios»

Sr. Director,

El 1985 apareixia, al nostre país, la primera edició de la versió espanyola d'una obra de François Gondrand sobre el fundador de l'Opus Dei. *Aupas de Dieu* (Editions France-Empire. París, 1982) amb el títol *Al paso de Dios* i acollit a la bona prosa del periodista Joaquín Esteban Perruca.

El llibre recorre les vivències del beat Josemaría, en una síntesi que aconsegueix, amb encert, posar de relleu els aspectes

centrals de la seva vida i dels seus ensenyaments. És un text senzill i profund alhora, que ens endinsa en la intimitat d'una ànima cridada per Déu amb una peculiar vocació, i obre horitzons de confiança i optimisme per a la pròpia vida cristiana.

Tot i que han passat diversos anys i hi ha abundants escrits posteriors sobre l'Opus Dei i sobre el seu fundador, *Al paso de Dios* manté el seu atractiu original. L'autor, com afirma en el pròleg, es basa «en records personals i, sobretot, en un estudi sistemàtic de testimonis i documents degudament classificats i contrastats, que constitueixen una font d'informació de valor excepcional». Amb la perspectiva del temps transcorregut, el desè aniversari de la traducció espanyola d'aquesta obra pot ser una bona ocasió per rellegir-la i constatar la plena actualitat del seu missatge.

SYLVIA BACHARACH
Barcelona

◆ Les cartes dominicals del Cardenal

Sr. Director,

Aprofito l'ocasió per agrair-li les cartes dominicals del nostre Cardenal. M'han semblat de gran actualitat i interès les del 6 i 13 d'agost. En la titulada *Necessitat del sagrament de la reconciliació* parla de com demanar perdó ens humanitza i ens apropa més i més a Déu. El sagrament de la penitència i la confessió individual ens omple de confiança, perquè veiem que Déu és un Pare que perdona sempre els seus fills i ens

dóna el seu impuls vital per continuar lluitant. M'ha agradat molt que subratllés com el sentiment de culpa, que s'intenta bandejar en bona part de la nostra societat és, en aquest context, positiu, perquè sempre condueix a la reconciliació i, a més a més, ajuda a desenvolupar la personalitat, si les seves causes són reals i és viscut amb esperança i afany de superació.

En la segona carta parla d'*Alguns estats de la nostra consciència* motivats també per influxs ambientals de manca d'exigència que han conduït a molts a confessar-se molt de tant en tant. Aquesta manera d'actuar pot cobrir uns mínims de vida, «però és del tot insuficient per a qui vol seguir el Senyor amb més fidelitat». El Cardenal encoratja a realitzar sovint la confessió individual que predica l'Església. I que ningú es posi nerviós: no hi ha perill de rutina quan allò que es desitja és millorar una relació amorosa, bé sigui amb els altres o amb Déu. El gran perill és posar distàncies.

A més a més, la conversió implica «la necessitat d'un alliberament de si mateix per estimar millor Déu i el proïsme»: ¿Oi que sintetitza molt bé tot allò que desitgem els catòlics? Gràcies, Sr. Cardenal.

M. DOLORS FERNÁNDEZ GARRIDO
Barcelona

◆ Els mals de l'analfabetisme

Sr. Director,

L'analfabetisme, un dels aspectes més greus i ocults de la pobresa, és el tema central del missatge que Joan Pau II escrivia fa gairebé un any. Segons dades de la UNESCO, uns 960 milions d'adults d'ar-

reu del món no saben llegir ni escriure (gairebé un de cada cinc), dels quals més del 60% són dones.

«Nombrosos testimonis procedents dels diversos continents, així com tot allò que he pogut comprovar durant els meus viatges apostòlics —escriu el Papa—, confirmen la meua convicció que allà on hi ha analfabetisme regnen, més que en altres parts del món, la fam, les malalties, la mortalitat infantil i també la humiliació, l'explotació i els sofriments de tota mena».

El Papa, que defineix l'analfabetisme com a «mal obscur» i «terrible plaga», i subratlla que «un home que no sap llegir ni escriure té grans dificultats per participar en els moderns mètodes de treball; està, en certa manera, condemnat a la ignorància dels seus drets i deures; és veritablement pobre».

Al contrari, quan «les persones, les famílies i les comunitats tenen accés a la instrucció, a l'educació i als diversos nivells de formació, poden progressar millor en tots els aspectes», perquè «la vertadera educació és a la vegada espiritual, intel·lectual i moral». Fins i tot, en els aspectes com la preocupació pel creixement de la població, «l'educació i el desenvolupament són respostes molt més eficaces a les tendències demogràfiques que la coacció i les formes artificials de control».

També l'evangelització «es veurà afavorida pel progrés d'alfabetització, en la mesura que s'ajudi a cada un dels nostres germans i germanes a comprendre el missatge cristià i escoltar la paraula de Déu mitjançant la lectura».

MARÍA UGARTE
Barcelona

Retalls

Ausona (25-8-95)

L'elegància de la modernitat

No fa pas gaires dies un amic em va invitar al seu despatx, o millor dit, al *bufet*, perquè ell és una persona moderna i ha d'estar a la moda o *in fashion*. En poca estona es posà de manifest tot o quasi tot el vocabulari anglès que fan servir els de la *jet*, és a dir, el de les persones importants. Mentre comentaven les últimes novetats, va entrar la secretària per donar-li els *mailings* i *trainings*, deixà damunt la taula el maletí amb el *computer* i un *fax-modem*, i li va indicar que aviat tindria els *press-books* per a la premsa. Com que som prou amics li vaig comentar que em feia l'efecte que tot aquest llenguatge resultava un xic extravagant i que a més suposava una notable degradació per al nostre català. «És ben cert —em digué—, però avui dia estem abocats a l'americanisme i, a més, treballo per a ells. En el món em-

presarial i en el de les finances es parla així. Com pots comprendre haig de seguir la moda, m'agradi o no m'agradi». Aquest fet em recordà el llibre *Nadie escucha* de Julio Llamazares que, en un dels temes, fa referència precisament a la mateixa qüestió. D'altra banda, penso que tots tenim bastant d'experiència en relació a aquests afers.

Sembla, doncs, que el nostre país ha assolit la modernitat gràcies a l'elegància del nou llenguatge. Un llenguatge, però, que no té res d'originalitat ni és conseqüència d'un enriquitment lingüístic. Més aviat tot el contrari, perquè va perdent part de la seva qualitat idiomàtica, encara que doni prestigi i elegància als qui parlen així; d'això se'n diu ser molt moderns.

Fins fa pocs anys parlàvem de tebeos, insignies, cartells, festes, sopars freds... però avui el correcte, el que cal dir és *còmics*, *pins*, *pòsters*, *parties*, *lunchs*. I el qui no parli amb aquest nou llenguatge serà titllat de retrògrad, d'antiquat o termes per l'estil. Potser caldrà fer curssets d'actualització

per posar-nos al dia. Certament anem avançant i som molt més rics que abans quant a béns materials, però dubto que arribem a tenir la mateixa sensibilitat per conservar pur el llenguatge i evitar anglicismes innecessaris. Des que els Estats Units d'Amèrica ha estat la primera potència mundial, la seva influència s'ha fet sentir no solament en la política i economia sinó també en altres terrenys com ara la cultura, l'art i en les altres facetes de la vida. Per això, pensen molts que si volem ser moderns cal seguir els seus costums, modes i formes de parlar. Així de senzill. La nostra vida transcórrer ara entre els *tickets*, *compacts*, *sandwiches*, *pubs*, *càmpings*, *pàrquings*, *coctails*, etc.

El món esportiu ha rebut tanmateix un impacte prou agressiu que es fa palès en les maneres d'expressar alguns fets; per exemple: *footing*, *groggie*, *play-offs*, *sponsors*... De fet adquirim, sense adonar-nos-en, una nova dimensió: la d'una fal·laç modernitat. A través dels diferents mitjans de comunicació social anem

incorporant un nou llenguatge que respon, en definitiva, al progrés tecnològic. És una realitat que s'imposa i l'acceptem encara que no ens plagui. Però si és ineludible la incorporació dels mots que no figuren al nostre vocabulari, altrament no hauríem de perme-

tre canviar els que hem emprat tota la vida. Sens dubte serem prou moderns, però no correm el risc que la nostra llengua perdi la seva entitat?

Eduard Arumí
professor

IMPORTANT PUBLICACIÓ PER A LES COMUNITATS CRISTIANES DE CATALUNYA

PREGUEM AL SENYOR

Pregàries dels fidels per a totes les festes i tots els dies ferials, preparades per Mn. Pere Farnés

- Fórmules pròpies per a tots els diumenges i festes.
- Col·lectes conclusives pròpies per a cada diumenge, amb al·lusió al missatge del dia.
- Pregàries per a totes les solemnitats i festes del Calendari universal, i textos propis per a les de Catalunya.
- Formularis per a les festes de les principals famílies religioses amb cases a Catalunya.
- Breus intencions per afegir a la pregària ferial de totes les memòries obligatòries.
- Pregàries per a les misses rituals, per a les necessitats ordinàries i extraordinàries de l'Església, per als aniversaris, per diverses necessitats dels fidels i de la societat.
- Diverses celebracions de difunts.
- Peticions per afegir en determinades circumstàncies.
- Formularis breus per a les misses amb nens.
- Fórmules melòdiques per a la pregària universal.

Format: 17 x 24 cm, 479 pàgines. P.V.P.: 3.500 ptes.

—De venda a les llibreries—

EDITORIAL REGINA, S. A. Mallorca, 87-89 - 08029 Barcelona

L'Església proclama la santedat dels seus fills

Pere Tena
bisbe auxiliar de Barcelona

La fase antepreparatoria del Jubileu de l'any 2000, segons les orientacions del Papa, no comporta només la confessió dels pecats dels fills de l'Església. Comporta també, i molt principalment, el reconeixement dels exemples de fidelitat cristiana que, des de les primeres comunitats fins avui, han enriquit l'Església mateixa. En realitat, també això és una confessió en el sentit propi de la paraula.

Els martirologis

Molt aviat, en l'Església, s'instaurà la pràctica de fer elencs dels dies i llocs de la mort dels cristians que havien donat la vida a causa de la seva fe: els màrtirs. Aquests elencs, convertits ja en llibres després, s'anomenen «martirologis». En indicar la memoria, indiquen també el dia en què la comunitat cristiana els celebra: el dia mateix de la seva mort, en principi. La mort és, per als cristians, el *dies natalis*. «És un testimoni que cal no oblidar. L'Església dels primers segles, enmig de moltes dificultats organitzatives, volgué conservar els testimoniatges dels màrtirs en oportuns martiro-

logis. Aquests martirologis han estat constantment actualitzats a través dels segles, i en el catàleg dels sants i dels beats de l'Església han entrat no sols els qui vessaren la sang pel Crist, sinó també mestres, missioners, confessors, bisbes, preveres, verges, esposos, vídues, infants» (Joan Pau II, *Carta Tertio millennio adveniente*, n. 37)

Al llarg dels segles, en efecte, s'han fet diverses edicions del martirologi romà. Aquest, per definició, era primer el de l'Església de Roma; després, però, va reunir l'elenc de les altres Esglésies. El Papa vol posar un particular èmfasi en el martirologi com a element preparatori al Jubileu de l'any 2000. Diu: «Cal que les Esglésies particulars facin tots els possibles per no perdre el record dels qui han sofert el martiri, recollint-se els documents adequats. Això ha de tenir també un rostre i una forma ecumènics. L'ecumenisme dels sants i dels màrtirs és potser el més convincent. La comunió dels sants parla amb una veu més forta que els elements de divisió. El testimoni atge ofert al Crist fins al vessament de la sang ha esdevingut patrimoni comú de catòlics, ortodoxos, anglicans i protestants, tal com mostrà Pau VI en l'homilia de canonització dels màrtirs d'Uganda» (Joan Pau II, *ibid.*)

La força espiritual de l'actuació del martirologi

És clar que l'interès en l'actualització del martirologi està totalment situat en una perspectiva pastoral, i no pas simplement per interès històric o estadístic.

En primer lloc, per situar més clarament la condició dels fills de l'Església, i destacar l'acció de Jesucrist en ella: «Proclamant i venerant la santedat dels seus fills i de les seves filles, l'Església retia (des dels inicis) el màxim honor a Déu mateix; en els màrtirs venerava Crist, que estava a l'origen de llur martiri i de llur santedat» (Joan Pau II, *ibid.*). La multitud dels sants no ens ha de fer oblidar, al contrari, ens ha de conduir a glorificar Aquell que és «font de tota santedat», que dona l'Esperit Sant per santificar-ho tot. «Jesucrist és corona de tots els sants», diu un text litúrgic.

En segon lloc, per confortar la mateixa Església. És una finalitat important. La confessió dels pecats és necessària, però l'acció de la gràcia en els germans és confortant i esperonadora. El Papa veu clarament aquesta força del reconeixement de la santedat: a Roma i en els llocs que visita declara beats i realitza la canonització amb freqüència. Qui sap si els cristians fem prou cas d'aquests fets! Per

al Papa, «el més gran homenatge que totes les Esglésies tributaran al Crist al llindar del tercer mil·lenni comportarà demostracions de la presència de la Redempció mitjançant fruits de fe, d'esperança i caritat en homes i dones de tantes llengües i races que han seguit el Crist en les diferents formes de la vocació cristiana» (Joan Pau II, *ibid.*). En coherència amb la preocupació repetidament manifestada per la vitalitat cristiana de la família, el Papa es proposa destacar aquest àmbit: «Especialment caldrà treballar pel reconeixement de l'heroicitat de les virtuts del homes i de les dones que han acomplert la vocació cristiana en el matrimoni».

Martirologi i Calendari litúrgic

Convé tenir en compte que no és el mateix un martirologi en el sentit explicat que el calendari litúrgic. En efecte: el calendari és exactament una selecció, feta en el martirologi, en ordre a organitzar la veneració dels sants en la litúrgia de l'Església. Que un sant no tingui una celebració proposada a tota l'Església no diu res en contra de la seva santedat. El calendari litúrgic és necessàriament reduït i selectiu; però no condiciona la veneració que puguem tenir per altres sants que, estant en el martirologi, no han entrat en el calendari.

Lectures Bíbliques

Diumenge XXIII de durant l'any

Lectura primera

Sa 9:13-18

ha tret florida al matí,
al vespre es marceix i s'asseca. **R.**

Qui pot descobrir la voluntat del Senyor?

Lectura del llibre de la Saviesa

¿Quin home pot conèixer què desitja Déu? ¿Qui pot descobrir la voluntat del Senyor? Perquè els raonaments dels mortals són insegurs, són incertes les nostres previsions: el cos que es descompon afeixuga l'ànima, aquesta cabana de terra és una càrrega per a l'esperit, capaç de meditar. Si amb prou feines ens afigurem les coses de la terra, si ens costa descobrir allò mateix que tenim entre mans, ¿qui haurà estat capaç de trobar un rastre de les coses del cel? ¿Qui hauria conegut mai què desitjàveu, si vós mateix no haguéssiu donat la saviesa, si no haguéssiu enviat de les altures el vostre Esperit Sant? Així s'han redreçat els camins dels habitants de la terra, els homes han après a conèixer què és del vostre grat, i la saviesa els salva.

Salm responsorial 89:3-4,5-6,12-13, 14 i 17 (R.: 1)

Vós feu tornar els homes a la pols
dient-los: «Torneu-vos-en, fills d'Adam».
Mil anys als vostres ulls
són com un dia que ja ha passat,
com el relleu d'una guàrdia de nit.

R. Al llarg de tots els segles, Senyor,
heu estat sempre la nostra muralla.

Quan preneu els homes,
són com un somni en fer-se dia,
són com l'herba que s'espiga:

Ensenyeu-nos a comptar els nostres dies
per adquirir la saviesa del cor.
Calmeu-vos, Senyor, ¿què espereu?
Sigueu pacient amb els vostres servents. **R.**

Que el vostre amor no trigui més a saciar-nos
i ho celebrarem amb goig tota la vida.
Que l'amabilitat del Senyor
reposi damunt els seus servents.
Doneu encert a l'obra de les nostres mans. **R.**

Lectura segona

Fm 9b-10,12-17

Rep-lo, no com esclau, sinó com un germà estimat

Lectura de la carta de sant Pau a Filèmon

Estimat: Jo, Pau, ambaixador de Crist, i pres per causa d'ell, recorro a tu intercedint a favor del meu fill Onèsim, jo que l'he engendrat en la fe estant a la presó. Ara te'l retorno com si t'enviés el fruit de les meves entranyes. Jo hauria volgut retenir-lo al meu costat, perquè em servís en lloc teu mentre seré a la presó per causa de l'evangelí, però no he volgut fer res sense el teu consentiment: no m'hauria agradat obligar-te a fer un favor com aquest, si tu no el feies de bon grat. Qui sap si, providencialment, Onèsim se separà un moment de tu perquè ara el recobris per sempre, i no com esclau, sinó molt més que això: com un germà estimat. Ho és moltíssim per a mi, però més encara ho ha de ser per a tu, tant humanament, com en el Senyor. Per tant, si em comptes entre

els qui tenim part en uns mateixos béns, rep-lo com em rebries a mi mateix.

Al·leluia

Salm 118:135

Deixeu-me veure la claror de la vostra mirada,
feu que el vostre servent aprengui els decrets.

Evangelí

Lc 14:25-33

*Ningú de vosaltres no pot ser deixeble meu
si no renuncia a tot el que té*

Lectura de l'evangelí segons sant Lluc

En aquell temps, Jesús anava amb molta gent; ell es girà i els digué: «Si algú vol venir amb mi i no m'estima més que el pare i la mare, que l'esposa i els fills, que els germans i les germanes, i fins i tot que la pròpia vida, no pot ser deixeble meu. Qui no porta la seva creu per venir amb mi, no pot ser deixeble meu.

Suposem que algú de vosaltres vol construir una torre. ¿No us asseureu primer a calcular-ne les despeses, per veure si teniu recursos per acabar-la? Perquè, si després de posar els fonaments, no podíeu acabar l'obra, tots els qui ho veurien començarien a burlar-se'n i dirien: "Aquest home havia començat a construir, però no pot acabar". Si un rei vol anar a combatre amb un altre, ¿no s'asseurà primer a deliberar si amb deu mil homes podrà fer front al qui ve contra ell amb vint mil? I si veia que no pot, quan l'altre encara és lluny li enviarà delegats a negociar la pau. Així també ningú de vosaltres no pot ser deixeble meu si no renuncia a tot el que té».

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(Cicle dominical C; ferial II)

Setmana XXIII de durant l'any
(Salteri: setmana 3)

SETEMBRE

10. Diumenge XXIII de durant l'any, verd.

Lectures: Saviesa 9:13-18 / Salm 89 / Filèmon 9b-10.12-17 / Lluc 14:25-33.

ALTRES CELEBRACIONS: St. Nicolau de Tolentí, ermità; Teodard, b. mr.; Beats Domènec de Castellet, Lluís Eixarc i Jacint Orfanell, mrs.; Stes. Pulquèria, vg.; Càndida, la menor.

Festa Major: a Agramunt, L'Ametlla de Segarra, Baró, Bellpuig d'Urgell, Calaf, Calders, Cardona, Castellnou de Seana, Folgueroles, Horta (Barcelona), Martorelles, Planès, La Pobla de Claramunt, La Roca, Sallent, Sant Feliu Saserra, Sant Joan de les Abadesses, Sarrià de Ter, Tàrraga, Tuixén, Ulldecona, Ulldemolins i Vilobí d'Onyar.

11. Dilluns. Fèria, verd. Lectures: Colossencs 1:24-2:3 / Salm 61 / Lluc 6:6-11.

TARRAGONA: *blanc*, *Beat Bonaventura Gran* (MO).

ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Protus i Jacint, gms. mrs.; Pafnuci, Pacient i Emilià, bs.; Vicenç, ab. mr.; Sta. Teodora Alexandrina.

Festa Major: a Castellar del Vallès i Saus. *Diada nacional de Catalunya*

12. Dimarts. Fèria, verd. Lectures: Colossencs 2:6-15 / Salm 144 / Lluc 6:12-19.

ALTRES CELEBRACIONS: *El Dolç Nom de Maria. La Mare de Déu de Lluc*. Sts. Leonci, Salesi, Teòdul i Tacià, mrs.; Guiu, cfr.; Beat Miró.

Festa Major: a Colomers, Sta. Maria de Montmagastrell i Termens.

13. Dimecres. Sant Joan Crisòstom (MO), blanc. Lectures: Colossencs 3:1-11 / Salm 144 / Lluc 6:20-26.

ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Eulogi, Amat i Maurili, bs.; Felip i Lligori, mrs.; Veneri, cfr.

Festa Major: a La Llagosta.

14. Dijous. L'Exaltació de la Santa Creu (F), vermell. Lectures: Nombres 21:4b-9 (o bé Filipencs 2:6-11) / Salm 77 / Joan 3:13-17.

ALTRES CELEBRACIONS: Sts. General i Cereàl, mrs.; Matern, b.; Crèscenci, nen, mr.; Stes. Ròsula i Salústia, mrs.

Festa Major: a Anglesola, Conques, La Granadella, Ponts, La Riera de Gaià, Sant Cugat de Sesgarriques, Torrefarrera i Granyena de Segarra.

15. Divendres. La Mare de Déu dels Dolors (MO), blanc. Lectures: 1 Timoteu 1:1-2.12-14 / Salm 15 / Joan 19:25-27 (o bé: Lluc 2:33-35).

ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Nicomedes, pvr. mr.; Aicard, ab.; Albí, b.; Stes. Melitena, mr.; Caterina de Gènova, vda.

16. Dissabte. Sant Corneli i Sant Cebrià (MO), vermell. Lectures: 1 Timoteu 1:15-17 / Salm 112 / Lluc 6:43-49.

ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Geminià, Rogeli i Servidèu, mrs.; Abundanci, diac. mr.; Stes. Eufèmia, vg. mr.; Llúcia, matr. mr.; Edita, princ. vg.; Beata Imeldà, vg.

Festa Major: a Collbató, Fogars de Tordera, Ordino, Sant Corneli (Cercs), Tiana, Unyà, Valldoreix i Vilafant.

La «saviesa», do de Déu

(Sa h.9:13-18 g.13-18a)

Josep M. Aragonès

Rector de Torrelavit i canonge de la seu de Barcelona

La perícopa

Llegim avui el final del c. 9 del llibre de la Saviesa. És també el final de la segona part del llibre. Aquest capítol és tot ell una pregària per obtenir la saviesa. L'autor té molt present la pregària *històrica* de Salomó, que el rei feu en la revelació: somni haguda amb motiu de la seva peregrinació a Gabaon, i que es troba a 1R 3:6-9 i a 2Cr 1:8-10.

La pregària

Després de la invocació inicial al «Déu dels pares i Senyor misericordiós» (v. 1a), o sigui Jahveh, el Déu que ha menat i protegit els avantpassats d'Israel, d'Abraham a David, (vv. 1-4), es posa en relleu la feblesa de l'home, i, doncs, del rei —«jo sóc el teu servent, fill de la teva serventa, home feble i de curta durada, poc intel·ligent per exercir la justícia i aplicar les lleis» (v. 5)—, malgrat l'elecció de què ha estat objecte per part de Déu (v. 7a), i les grans responsabilitats que se'n deriven (vv. 7b-8). Es fa després una professió de fe en l'existència de la Saviesa, personificació dels atributs i poder de Déu: «Amb vós hi ha la Saviesa, que coneix les vostres obres i era present quan creàveu el món: ella sap què us complau i què és conforma als vostres manaments» (v. 9). I arribem al nus de la petició (vv. 10-12): Que el Senyor faci baixar la Saviesa a col·laborar constantment amb el rei, a instruir-lo, orientar-lo, protegir-lo, perquè «així seran agradables les meves obres, governaré amb justícia el teu poble i seré digne d'ocupar el tron del meu pare» (v. 12). A partir del v. 13 comença el text que avui ens serveix de primera lectura. És una reflexió sapiencial en la qual es generalitza allò que s'ha dit abans sobre la saviesa aplicat al rei. Tothom té necessitat del do de la Saviesa. Altrament el coneixement de Déu i del seu voler són impossibles: «Quin home pot conèixer què desitja Déu? Qui pot descobrir la voluntat del Senyor?» (v. 13). I sense aquest coneixement no hi ha salvació per a cap dels habitants de la terra: «La Saviesa els ha salvat» (v. 18c). Si el coneixement de les coses creades és moltes vegades difícil (v. 16), i dificultat per la

limitació de les facultats humanes (vv. 14-15), com podríem aspirar a conèixer les realitats del món sobrenatural si Déu no ens les hagués revelades? «Qui hauria conegut mai què desitjàveu, si vós mateix no haguéssiu donat la Saviesa, si no haguéssiu enviat de les altures el vostre Esperit Sant?» (v. 17). Mentre al v. 15 hi sentim ressons del pensament alexandri —tot el to és platònic: «el cos» afeixuga l'«ànima» i en surt malmesa «la ment»— encara que degudament assumit i purificat pel genuí pensament bíblic, en el v. 17 hi trobem una bona síntesi de la teologia de la revelació de Déu: Hem conegut Déu i la seva voluntat perquè ell mateix se'ns ha revelat. La revelació de Déu, en qualsevol dels estadis a través dels quals l'home hi accedeix, és un do de l'Esperit Sant. Aquí l'expressió Esperit Sant no té encara les connotacions personals que prendrà en el Nou Testament. Es tracta simplement de la força del Senyor, que ell fa arribar fins a nosaltres per la seva actuació en la nostra història. Serà Jesús qui ens farà conèixer l'autèntica personalitat de l'Esperit Sant i la seva acció personal sobre la humanitat redimida. Tanmateix resta ben clar que la vertadera Saviesa consisteix en l'acceptació del do de Déu de la revelació, al qual l'home dona resposta pel també do de la fe. «Així s'han redreçat els camins dels habitants de la terra, els homes han après a conèixer què és del vostre grat, i la Saviesa els salva» (v. 18).

Actualitat d'aquesta pregària

Vet aquí, doncs, un gran tema de pregària d'actualitat perpètua. També avui. I sobretot avui, en aquesta cruïlla de la història de la humanitat que estem vivint i que ens porta a un canvi de signe cultural. Avui, doncs, més que mai necessitem la saviesa de Déu perquè ens ajudi a caminar per les sendes del seny i de la humanitat, a la llum de la revelació i de la fe. I perquè entenent-ho, els creients assumim amb valentia, amb confiança i amb joia el risc de la fe, vertadera Saviesa de Déu. A punt d'entrar a l'any 2000, el nostre món es mostra assedegat de seny i d'amor enmig d'un desert d'injustícia, de barbàrie i de desamor. És responsabilitat nostra, dels creients en Jesucrist, beure a pleret l'aigua reconfortant de la vida que és la Saviesa i deixar-la córrer a lloure pel nostre món.

Retrats bíblics intencionats

Qui sap on

P-J Ynarajà

Capellà de La Llobeta

Acostumo escriure aquesta nota cada setmana de conformitat amb els meus records i, acabada la redacció, cerco el lloc descrit a la *Bíblia*, per poder donar la referència. Aquesta vegada no ha estat així. Va quedar l'episodi començat i he volgut verificar un detall a l'Escriptura, he de confessar que no he estat capaç de deixar-la i he tornat per enèsima vegada a llegir el relat. La narració té tant encant i tendresa, que hom no es cansa de rellegir-la frase per frase. Es troba al final del llibre del Gènesi, concretament al capítol 42. Llegint-lo lentament assaborireu el seu sorprenent contingut. Dic sorprenent, doncs, si hom pensa en l'època en què van succeir els esdeveniments, allà pel segle XVII a.C. i en l'època, cap al segle V a.C., en què va ser redactat el document, no era d'esperar que s'hi descrivissin aquests sentiments de tendresa.

El patriarca Josep és el virrei d'Egipte, està casat i té fills, el seu ofici i dignitat absorbeixen la seva vida, la seva situació social satisfà totes les seves aspiracions. Està realitzat, que dirien avui. Però recorda el seu pare i a la seva mare, recorda el seu germà petit nascut camí de Betlem. Tot i que els seus altres germans li havien traït, la realitat familiar pot més que els sentiments de venjança. Veu en tots els esdeveniments la mà de Déu i veu en tots aquests esdeveniments el propòsit diví de salvació per al seu poble. Josep envoltat de fast, de cultura totalment diversa a la de la seva infantesa, és fidel, és dòcil, a aquests propòsits divins.

Abraça els seus germans, pregunta pel seu pare, convida i pressiona perquè es reuneixi amb ell i gaudeixi de les seves riqueses. Convida i pressiona perquè el seu pare frueixi i gaudeixi de la seva situació en companyia dels seus germans. Certament hagués estat més fàcil i efectiu enviar-li mitjans perquè fos mantenint-se a terres de Canà, lluny del seu fill, com tants cops es pensa avui dia en buscar una residència per als pares ancians. Des dels llindars de la nostra història salvífica se'ns dona una lliçó de respecte i estima envers els progenitors.

Josep envia obsequis exquisits per al seu pare, amb la col·laboració del mateix faraó, li envia també mitjans de transport per facilitar el viatge a Egipte i li notifica que tindrà terres fèrtils per cultivar i saborosos pasturatges per al seu bestiar. El patriarca Jacob arriba a Egipte i tota la família reunida s'abraça i felicita.

Segurament que el que ara diré no agradarà a tots, però que cadascú analitzi els seus criteris. L'escena bíblica i la seva descripció em recorda el programa de TV *Quién sabe dónde* de Paco Lobatón, que mai no em perdo. Serà tan lacrimogen com es vulgui, tindrà la morbositat que se'ls passi pel cap als realitzadors, però, en gairebé la totalitat dels casos, hi ha una gran dosi d'amor. Es busca al «cosí del germà del fill», que es va perdre fa temps, se'l busca per tenir notícies d'ell, per saludar-lo, per parlar-li per telèfon, per conviure, en una paraula: per estimar. I això és el que importa. I això és el que em complau. Cada setmana en veure el programa em reconcilio un xic més amb la humanitat.